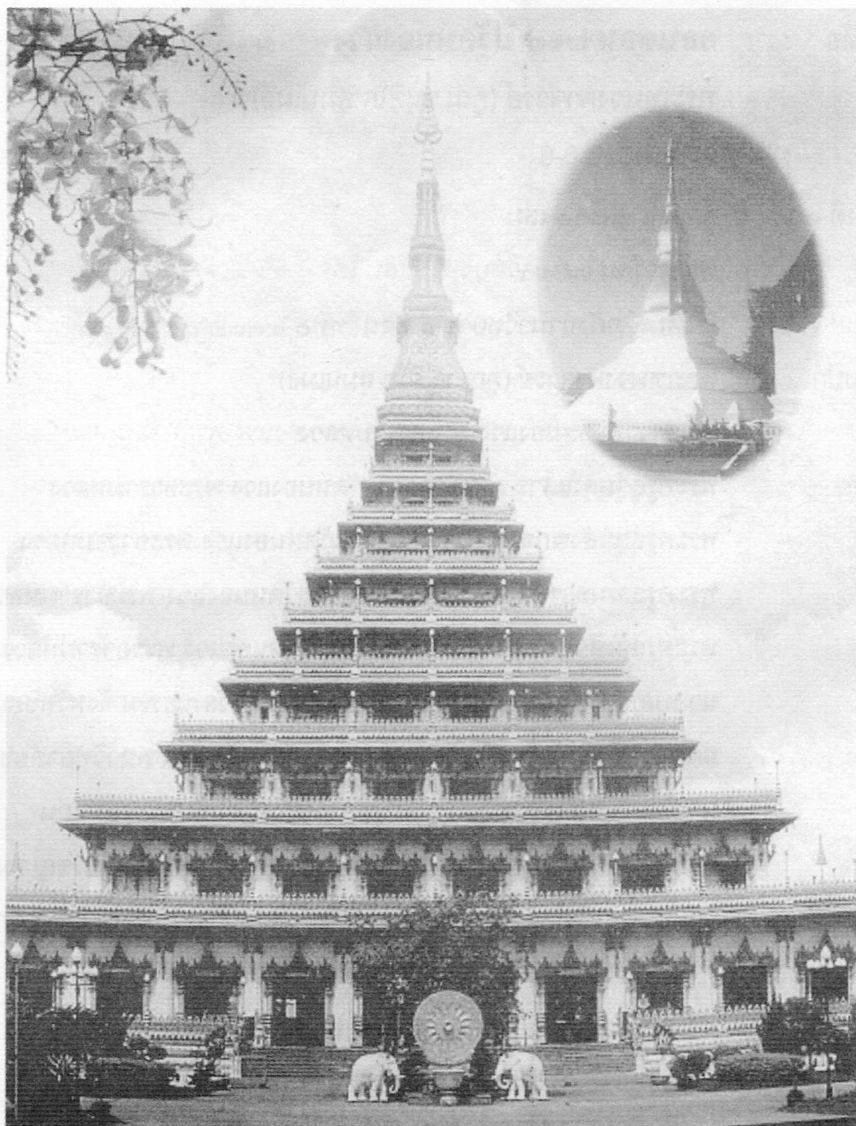

ออนซอน ๒๑๗ ปี วัดหนองแวง

พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานฉลองสมโภชวัดหนองแวง ครบ ๒๑๗ ปี
งานเทศกาลสัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนา วิสาขบูชา
ประจำปี ๒๕๔๙

ออนซอน ๒๑๗ ปีวัดหนองแวง

พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานฉลองสมโภชวัดหนองแวง ครบ ๒๑๗ ปี

งานเทศกาลสัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนาวันวิสาขบูชา

ประจำปี ๒๕๔๙

๑๐๐.-

ชื่อหนังสือ : **ออนซอน ๒๑๗ ปีวัดหนองแวง**

พระเทพวงศาจารย์ (คูณ ขนฺติโก สุมนเมธี)

ISBN : 974-94310-0-6

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม

พฤษภาคม ๒๕๔๙

: โรงพิมพ์ คลังนานาวิทยาขอนแก่น โทร ๐-๔๓๓๒-๘๕๘๙-๙๑

ออกแบบปก : พระเทพวงศาจารย์ (คูณ ขนฺติโก สุมนเมธี)

เจ้าอาวาสวัดหนองแวง พระอารามหลวง

ที่ปรึกษา : พระครูสุจิตคุณสาร รองเจ้าอาวาสวัดหนองแวง พระอารามหลวง

พระครูสุขุมสังฆการ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดหนองแวง พระอารามหลวง

พระครูธรรมสารสุมณฑ์ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดหนองแวง พระอารามหลวง

พระครูสารกิจประสุต ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดหนองแวง พระอารามหลวง

นายบุญเกิด พิมพ์วรเมธากุล อดีตประธานสภาวัฒนธรรม จังหวัดขอนแก่น

ผศ.ชอบ ดีสวนโคก อดีตผู้อำนวยการสำนักวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยขอนแก่น

นายติแก แซ่เล็ก กรรมการบริหารสภาวัฒนธรรม จังหวัดขอนแก่น

นายพลเผ่า เพ็งวิภาศ อาจารย์ประจำสาขาวิชา ศาสนาและปรัชญา มจร.ขก.

นายพุทธชาติ คำสำโรง หัวหน้าสาขาวิชา ศาสนาและปรัชญา มจร.ขก.

ผู้รวบรวมเรียบเรียง : พระครูปริยัติธรรมวงศ์ (สุพล ธมฺมวํโส แสนพงษ์)

น.ธ.เอก., ป.ธ.๔, ป.วค., พธ.บ., ศศ.ม. (ปรัชญา)

ผู้ช่วยเจ้าอาวาสพระอารามหลวง วัดหนองแวง

อาจารย์ประจำสาขาวิชา ศาสนาและปรัชญา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

คอมพิวเตอร์ รูปเล่มต้นฉบับ : พระครูปริยัติธรรมวงศ์. พระอภิชาติ อภิชาโต ศรีวงษ์ศา

งานพิมพ์ : พระอภิชาติ อภิชาโต ศรีวงษ์ศา, พระอภิรักษ์ อภิรกฺขิโต เหลาภา,

สามเณรเกียรติศักดิ์ ไพรศรี

ตรวจสอบเนื้อหา : พระเทพวงศาจารย์ เจ้าอาวาสวัดหนองแวง พระอารามหลวง

นายติแก แซ่เล็ก, นายกิตติ ดอนน้อย, นายสุนทร ทอดทอง

พิสูจน์อักษร : นายติแก แซ่เล็ก, นางนิลุบล ศิริวรวุฒิ,

พระอภิรักษ์ เหลาภา, สามเณรชาญยุทธ มาดอนกลาง

คำปรารภ

วัดหนองแวง นับตั้งแต่สร้างขึ้นในปี พ.ศ.๒๓๓๒ โดยเพียเมืองแพน (ท้าวพัน) พ่อเมืองคนแรก จนถึงปี พ.ศ.๒๕๔๙ นับเป็นเวลา ๒๑๗ ปี มีอดีตเจ้าอาวาส ๘ รูป เจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน ซึ่งเป็นรูปที่ ๙ ได้เข้ามาอยู่อาศัยในวัดหนองแวง ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๔๙๔ นับเป็นเวลา ๕๕ ปี ได้เจริญศรัทธาสาธุชนร่วมกับคณะกรรมการวัดเพื่อหาทุนพัฒนามาเป็นลำดับ จากวัดราษฎร์ เป็นวัดพัฒนาตัวอย่างจังหวัด วัดพัฒนาดีเด่น วัดพระอารามหลวง และล่าสุดเป็นวัดพัฒนาตัวอย่างดีเด่นเฉลิมพระเกียรติในจำนวน ๙ วัดของประเทศ ตามลำดับ

ในปี พ.ศ.๒๕๔๙ เป็นปีมหามงคลของมหาชนชาวไทย ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ทรงสถิตเสถียรมั่นในไอศูรย์สวรรค์ ครองสิริราชสมบัติ ครบ ๖๐ ปี วัดหนองแวง โดยคณะกรรมการทั้งฝ่ายบรรพชิต ฝ่ายฆราวาส และศิษยานุศิษย์ ได้พร้อมใจกันจัดงานสมโภชวัด ๒๑๗ ปี โดยได้จัดพิมพ์หนังสือ "ออนซอน ๒๑๗ ปี วัดหนองแวง" ขึ้น เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลด้วย

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาวัดหนองแวง พระอารามหลวง ยังต้องดำเนินการต่อไปอีก โดยเฉพาะการพัฒนาด้านศาสนบุคคล เพื่อให้ควบคู่กับศาสนปฏิบัติหรือมีการปฏิบัติธรรม อันเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนแก่ตนเอง จนเกิดจิตสำนึกและเห็นคุณค่าในอันที่จะรักษาศาสนวัตถุ ศาสนสถาน อันเป็นศาสนสมบัติของวัดและชุมชน พร้อมกับร่วมกันสร้างกิจกรรมการกุศลต่างๆ ภายในวัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติ พระศาสนาและพระมหากษัตริย์ สืบต่อไปอีกชั่วอนันตกาล

พระเทพวงศาจารย์

(พระเทพวงศาจารย์)

เจ้าอาวาสวัดหนองแวง พระอารามหลวง

๖ พฤษภาคม ๒๕๔๙

คำนำ

การสมโภชวัดหนองแวง พระอารามหลวง ครบ ๒๑๗ ปี ในช่วงเทศกาลสัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนาวิสาขบูชา ระหว่างวันที่ ๖-๑๒ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ได้รวบรวมเรียบเรียงผลงานของเจ้าอาวาสในฐานะเป็นผู้นำการพัฒนาวัด มาตั้งแต่ท่านได้รับมอบหมายจากหลวงปู่และได้รับการแต่งตั้งจากเจ้าคณะพระสังฆาธิการผู้ปกครอง ให้เป็นเจ้าอาวาสผู้ช่วย (เป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาส โดยพฤตินัยได้ปฏิบัติหน้าที่เหมือนเป็นเจ้าอาวาส) และเจ้าอาวาสตามลำดับ นับเป็นเวลาถึง ๕๕ ปี มีพัฒนาการด้านต่างๆ ทั้งด้านศาสนสถาน ศาสนวัตถุ ศาสนธรรม ศาสนศึกษา ศาสนปฏิบัติ และศาสนสงเคราะห์ เป็นลำดับมาอย่างไร ขึ้นเป็นหนังสืออนุสรณ์ชื่อ “ออนซอน ๒๑๗ ปีวัดหนองแวง"

ผู้เรียบเรียง และคณะทำงาน ได้พยายามรวบรวมประวัติ โดยย้อนรอยพัฒนาการของวัดตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันโดยมีเวลาที่น้อยมาก จึงมีหลายเรื่องหลายตอนที่ไม่สามารถนำมากล่าวเป็นลายลักษณ์อักษรและบอกเล่าด้วยภาพได้ทั้งหมด ส่วนที่นำเสนอในหนังสือเล่มนี้เป็นแต่เพียงภาพรวมของพัฒนาการตามลำดับเท่านั้น

อย่างไรก็ตาม ผู้รวบรวมเรียบเรียง และคณะทำงาน ได้พยายามให้หนังสือเล่มนี้เป็นบันทึกประวัติและพัฒนาการของวัดอย่างเป็นระบบ ตรงตามเจตนารมณ์ของพระเดชพระคุณพระเทพวงศาจารย์ ผู้เป็นประธานในการจัดงาน หากมีความบกพร่องผิดพลาดประการใด ยินดีน้อมรับเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขในการพิมพ์ครั้งต่อไป

(พระครูปริยัติธรรมวงศ์)
ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดหนองแวง พระอารามหลวง
ผู้รวบรวมเรียบเรียง

สารบัญ

บทที่ ๑
ความเบื้องต้น

๑.๑ ผู้นำการสร้างบ้านแปลงเมือง

จากอดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน แหล่งอารยธรรมที่มีความสำคัญของโลกไม่ว่าจะอยู่ ณ ที่แห่งใด ล้วนเป็นชัยภูมิที่มีแหล่งน้ำเป็นปัจจัยสำคัญเสมอ นับว่าเป็นความชาญฉลาดในการเลือกชัยภูมิของผู้นำที่รวมไพร่พลเพื่อสร้างชุมชนขึ้น ด้วยการอพยพหาแหล่งที่อุดมสมบูรณ์ในการสร้างบ้านแปลงเมือง ให้มั่นคง เป็นปึกแผ่น เอื้อประโยชน์ต่อการปกครองของผู้นำ ซึ่งจักประสบผลสำเร็จได้ ผู้นำต้องมีวุฒิภาวะ มีความเฉลียวฉลาด เก่งกล้าสามารถ ทั้งในการเลือกสถานที่ การรวบรวมไพร่พล การสร้างชุมชนให้เป็นปึกแผ่นได้นั้น คุณธรรมสำคัญผู้นำต้องเข้มแข็ง อดทน เพราะชุมชนจะมั่นคง เป็นปึกแผ่นได้ต้องมีการปรับเปลี่ยนโยกย้าย จนกว่าจะพบชัยภูมิที่ดีที่สุด

ท้าวพัน กำลังอพยพไพร่พล

บึงบอน (บึงแก่นนคร) ในอดีต

๑.๒ กำเนิดชุมชนรอบบึงบอน

ในอดีตบึงบอน เป็นชัยภูมิที่เหมาะสมในการสร้างชุมชนเพราะเป็นแหล่งน้ำที่มีความอุดมสมบูรณ์แห่งหนึ่ง โดย ท้าวพัน ยศบรรดาศักดิ์ คือ เพียเมืองแพน[๑] เป็นตำแหน่งเจ้าเมืองฝ่ายหัวเมืองลาว ได้อพยพไพร่พลมาจากบ้านชีโหล่น แขวงสุวรรณภูมิ (อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ในปัจจุบัน) ได้รวบรวมไพร่พลเดินทางมาเพื่อก่อตั้งเมืองใหม่ ณ บ้านบึงบอน (คุ้มวัดกลาง ในปัจจุบัน) ขึ้นตรงต่อมณฑลนครราชสีมา ในปี พ.ศ.๒๓๓๒

---

[๑] คำว่า เพียเมืองแพน เป็นคำที่ใช้เรียก "ตำแหน่ง" มีความหมายที่สามารถเทียบเคียงได้กับคำว่า "ผู้ว่าราชการจังหวัด" โดย เพียเมืองแพน เป็นชื่อตำแหน่งของพ่อเมืองฝ่ายลาว หมายเอาอีสานตอนบนและอีสานตอนล่างในปัจจุบัน-ดูรายละเอียดใน ประวัติเมืองขอนแก่น ของดีเมืองขอนแก่นฯ. พระราชปริยัติเมธี. พิมพ์ครั้งที่ ๓ ; (ขอนแก่น: คลังนานาวิทยา, ๒๕๔๖), หน้า ๑๑-๑๕.

๑.๓ กำเนิดวัดรอบบึงบอน

ขณะที่ท้าวพันรวบรวมไพร่พลอพยพมานั้น ได้มีพระสงฆ์รูปหนึ่งร่วมเดินทางมาด้วยประกอบกับท้าวพัน เป็นพุทธศาสนิกชน หรือนับถือว่า พระพุทธเจ้าเป็นที่พึ่งที่ระลึก เมื่อได้ชัยภูมิที่เหมาะสมได้สร้างบ้านแปลงเมืองเป็นปรึกแผ่นในระดับหนึ่งแล้ว จึงได้ปักเขตหมายแดนสร้างที่พักสงฆ์ขึ้น เพื่อหลอมรวมจิตใจของไพร่พลให้เป็นหนึ่งเดียว และเป็นที่พึ่งทางใจด้วยความศรัทธาเลื่อมใสและความเป็นหนึ่งเดียวของไพร่พล จึงได้ตั้งวัดขึ้น ในชัยภูมิริมบึงบอน เป็นวัดประจำเมืองขึ้น ๕ วัด ได้แก่ วัดธาตุ[๒] วัดกลาง วัดบึงบอน วัดโพธิ์ และวัดท่าแขก[๓]

๑.๔ ปฐมเหตุมงคลนามวัดหนองแวง

เนื่องจากบริเวณรอบบึงบอน ด้านตรงที่ตั้งวัดบึงบอน ต้นแวงได้เกิดขึ้นอย่างหนาแน่นกว่าด้านอื่นๆ จึงได้เปลี่ยนชื่อจากคำว่า วัดบึงบอน เป็นวัดหนองแวง[๔] โดยมีเจ้า

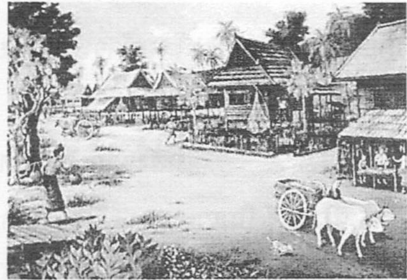
[๒] เนื่องจากชุมชนบ้านบึงบอน ที่ต่อมาเปลี่ยนชื่อเรียกเป็นชุมชนบ้านเมืองเก่า ได้มีการแบ่งกลุ่มชาวบ้านออกเป็น ๓ คุ้ม ชาวบ้านที่อยู่คุ้มทิศเหนือ ถูกเรียกว่า ชาวคุ้มใต้ (น้ำ) คุ้มที่อยู่ตรงกลาง ถูกเรียกว่า คุ้มกลาง (น้ำ) ส่วนชาวบ้านที่อยู่คุ้มด้านทิศใต้ถูกเรียกว่า คุ้มเหนือ (น้ำ) โดยไม่ได้ใช้ทิศเป็นเกณฑ์ในการเรียก แต่เรียกตามการไหลของน้ำที่ไหลจากคุ้มเหนือคือคุ้มวัดหนองแวง ผ่านคุ้มวัดกลาง ผ่านคุ้มใต้คือคุ้มวัดธาตุ ลงสู่บึงทุ่งสร้าง ล้นออกห้วยพระคือ ไหลออกสู่ลำแม่น้ำชี ปัจจุบันชาวบ้านในชุมชนบ้านเมืองเก่า ยังเรียกเพื่อนบ้านผู้อยู่ในคุ้มวัดธาตุว่า ชาวคุ้มใต้ และชาวบ้านคุ้มวัดธาตุเรียกเพื่อนบ้านผู้อยู่ในคุ้มวัดหนองแวงว่า ชาวคุ้มเหนือ มีคำโตงโดยที่หนุ่มสาวสมัยก่อนพูดหยอกล้อกันว่า "ไทคุ้มเหนือขี่เฮือไม้ไผ่ ไทคุ้มใต้ ขี่ไม้โป่งเป้ง" หมายความว่า คุ้มเหนือได้แก่บริเวณคุ้มวัดหนองแวง มีต้นไม้ไผ่บ้าน เกิดขึ้นจำนวนมากจึงตัดไม้ไผ่มาใช้ทำเรือแพได้ทันที ส่วนคุ้มใต้คือคุ้มวัดธาตุ ไม่มีไม้ไผ่เกิดขึ้นเหมือนคุ้มเหนือ จึงได้เอาไม้ไผ่เก่าที่เขาใช้หนุนเครือหูก (ไม้โป่งเป้ง) มาทำเป็นเรือขี่แข่งขันกันระหว่างคุ้ม ในบึงบอนในช่วงเทศกาลออกพรรษา ปัจจุบันมีการเผยแผ่ว่า วัดธาตุคือวัดเหนือ ส่วนวัดหนองแวง คือวัดใต้ นั้น เป็นการใช้ทิศเป็นเกณฑ์เรียกเช่นนั้น แต่ถ้าถือตามวิถีชีวิตชาวคุ้มต่างๆ ในชุมชนบ้านเมืองเก่าตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน จะใช้การไหลของน้ำเป็นเกณฑ์ในการเรียก วัดเหนือหรือไทคุ้มเหนือคือชุมชนคุ้มวัดหนองแวง ส่วนคุ้มใต้หรือไทคุ้มใต้ คือชุมชนคุ้มวัดธาตุ -ผู้รวบรวมเรียบเรียง

[๓] จากการบอกเล่าของคนเฒ่าคนแก่ได้ทราบว่า วัดท่าแขก เป็นวัดที่อยู่ชานเมืองชุมชนบึงบอนมากที่สุด การให้นามเรียกว่า วัดท่าแขก เพราะเป็นวัดที่ใช้ต้อนรับพระภิกษุ สามเณร และสาธุชน ผู้ที่สัญจรไปมา (อีสานเรียกว่า ไทแขก) ทั้งสี่ทิศได้พักอาศัย แต่ในปัจจุบันวัดท่าแขกได้กลายเป็นวัดร้างอย่างถาวรไปแล้ว -ผู้รวบรวมเรียบเรียง

[๔] บึงบอนด้านทิศใต้จะเป็นลักษณะแหลมยาวไปจนถึงหมู่บ้านการเคหะในปัจจุบัน ซึ่งเมื่อเวลาหน้าฝนน้ำจะล้นลำชีจะไหลหลากผ่านมาทางนั้นลงสู่บึงบอน เวลาน้ำในบึงบอนแห้งลง น้ำที่เหลือจะกลายสภาพเป็นแอ่งหรือหนอง และหนองที่ติดวัดบึงบอน จะมีต้นแวงเกิดขึ้นจำนวนมาก โดยลักษณะของต้นแวงจะคล้ายๆ กับต้นผือ โบราณจะใช้ทำฝาเรือน และเรียกกันว่า "เฮือนฝาแวง" -ผู้รวบรวมเรียบเรียง

อาวาส พระภิกษุ และสามเณรอยู่อาศัยภายในวัด เพื่อปฏิบัติศาสนกิจสืบต่ออายุพระพุทธศาสนา ยังศรัทธา (ความเชื่อ) ปสาทะ (ความเลื่อมใส) ของไพร่พลเป็นต้นมา

อย่างไรก็ตาม จากหลักฐานบันทึกประวัติศาสตร์เมืองขอนแก่น[๕] พบว่า ผู้นำหรือพ่อเมืองได้มีการโยกย้าย ปรับเปลี่ยนสถานที่ตั้งเมืองอยู่ ๕ ครั้ง[๖] การย้ายเมืองแต่ละครั้งได้สร้างความเข้มแข็งให้กับผู้นำและไพร่พลในชุมชนมากขึ้นเรื่อยๆ แม้ว่าพ่อเมืองจะมีการย้ายปรับเปลี่ยนไปสร้างเมืองในชัยภูมิที่เหมาะสมตามสภาพการณ์ช่วงนั้นๆ อยู่หลายครั้งก็ตาม ยังมีชาวบ้านบางส่วนที่ไม่ได้เคลื่อนย้ายไปด้วย วัดทั้ง ๕ ที่ตั้งขึ้นในบริเวณรอบบึงบอนตั้งแต่การสร้างเมืองครั้งแรก ไม่ได้เคลื่อนย้ายตามเช่นเดียวกัน ยังมีพระภิกษุ สามเณรปฏิบัติศาสนกิจโดยอาศัยการเจริญจิตศรัทธาของชาวบ้านผู้ที่ปักหลักอาศัยอยู่บริเวณโดยรอบของบึงบอนนั้นด้วย

ชุมชนบ้านบึงบอน ในอดีต

นับจากนั้นเป็นต้นมา วัดบึงบอน หรือวัดหนองแวงในปัจจุบัน ได้เป็นศาสนสถานที่ให้การศึกษา การปฏิบัติ เป็นที่พึ่งของชาวบ้านและสาธุชนทั่วไปให้ความเคารพศรัทธาเลื่อมใสในการประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา และบำเพ็ญบุญกุศลตามอุดมคติความเชื่อ "ฮีตสิบสอง คองสิบสี่" อันเป็นจารีตประเพณี วิถีชีวิตชาวอีสานตลอดมา

---

[๕] ประวัติต้นตระกูลพระยานครศรีบริรักษ์ (อดีตผู้ว่าราชการเมืองขอนแก่น), (เจ้าเมืองขอนแก่น) บันทึกโดยนายทองสุข เศรษฐภูมิรินทร์ วันที่ ๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๘ พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ คุณแม่ประทุม นครศรีฯ ณ เมรุวัดหนองแวง เมืองเก่า จังหวัดขอนแก่น แจกเป็นมิตรพลี, เรียบเรียงใหม่/ทำซ้ำ ที่ระลึกเป็นอนุสรณ์เนื่องในงานฌาปนกิจศพคุณทองสุข เศรษฐภูมิรินทร์ ณ เมรุวัดหนองแวง ๑๐ มีนาคม ๒๕๔๕. ขอนแก่น: ชัชวาลการพิมพ์, ๒๕๔๕

[๖] ครั้งที่ ๑ พ.ศ.๒๓๕๒ ย้ายจากบ้านบึงบอนไปบ้านดอนพันชาด คือบ้านโนนเมือง ต.บ้านแพง อ.โกสุมพิสัย จ.มหาสารคาม ปัจจุบัน ครั้งที่ ๒ พ.ศ.๒๓๘๑ ย้ายมาอยู่ที่บ้านโนนทอง คืออยู่ระหว่างบ้านโนนทันกับบ้านตูม ในปัจจุบัน ครั้งที่ ๓ ย้าย ไปอยู่บ้านทุ่ม ซึ่งในช่วงนี้มีเจ้าเมือง ๒ คน ๆ ที่ ๑ คือท้าวอินทร์ ประจำอยู่ที่เมืองขอนแก่น ๑ คือบ้านโนนทอง-โนนทัน และ คนที่ ๒ คือท้าวอู๋ อยู่ที่เมืองขอนแก่น ๒ คือบ้านดอนบม โดยเมืองขอนแก่น ๑ ย้ายไปในปี ๒๔๒๔ และอีก ๑๐ ปีต่อมา คือ ปี ๒๔๓๔ เมืองขอนแก่น ๒ จึงย้ายตาม นับแต่นั้นมาเมืองขอนแก่นรวมเป็นหนึ่งเดียว ครั้งที่ ๔ ปี พ.ศ.๒๔๔๒ ย้ายจากบ้านทุ่ม กลับมาบ้านเมืองเก่า โดยอยู่ทิศเหนือของบึงแก่นนคร ปัจจุบันเป็นสำนักงานประชาสัมพันธ์เขต ๑ ด้านตะวันออกวัดธาตุ และครั้งที่ ๕ ปี พ.ศ.๒๔๕๐ หลวงวิไสย์สิทธิกรรม (จีน ปิยรัตน์) ได้มาเป็นผู้ว่าราชการเมืองขอนแก่น (คนแรกที่ใช้คำนี้ เจ็ดคนก่อนหน้านี้ใช้คำว่าพ่อเมือง) เห็นบริเวณที่ตั้งศาลากลาง น้ำท่วมถึง จึงย้ายเมืองไปตั้งอยู่ที่บ้านพระลับปัจจุบันเป็นที่ตั้งตลาดบางลำพู ตรงข้ามสถานีตำรวจภูธร อ.เมืองขอนแก่น ดู **ประวัติเมืองขอนแก่น ของดีเมืองขอนแก่นฯ**. พระราชปริยัติเมธี. พิมพ์ครั้งที่ ๓ ; ขอนแก่น: คลังนานาวิทยา, ๒๕๔๖

บทที่ ๒
ข้อมูลประวัติ

๒.๑ ประวัติวัดหนองแวง

๒.๑.๑ ที่ตั้ง

เดิมชื่อวัดบึงบอน หรือวัดเหนือ ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๓๓๒ ณ บ้านบึงบอน (บึงแก่นนคร) โดยท้าวพัน (เพียเมืองแพน) เจ้าเมืองคนที่ ๑ พร้อมกับ วัดกลาง วัดธาตุ วัดโพธิ์ และวัดท่าแขก

หลังจากนั้น พ.ศ. ๒๓๕๔ หรือตั้งเมืองขึ้นแล้วเป็นเวลา ๒๒ ปี ท้าวจาม ลูกชายของท้าวพัน ได้เป็นเจ้าเมืองคนที่ ๒ จึงได้ย้ายเมืองไปตั้งอยู่บ้านดอนพันชาด เขตเมืองมหาสารคาม (บ้านโนนเมือง ตำบลบ้านแพง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ในปัจจุบัน) บ้านบึงบอน จึงเปลี่ยนชื่อเป็น "บ้านเมืองเก่า" ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

วัดบึงบอน ในอดีต

ลักษณะพื้นที่ตั้งวัดและบริเวณโดยรอบ เป็นที่ราบเรียบ เป็นลักษณะ ๘ เหลี่ยม มีหมู่บ้านล้อมรอบทั้งสามด้าน และมีบึงแก่นนคร (บึงบอน) อยู่ด้านทิศตะวันออก

๒.๑.๒ ฐานะ

วัดหนองแวง ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา ๒ ครั้ง โดยครั้งแรก ได้รับเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๒ โดยพระยานครศรีบริรักษ์ (อู๋) ต่อมาวัดหนองแวง ได้รับการพัฒนามาโดยตลอด โดยเฉพาะในยุคของเจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน การพัฒนาวัดเป็นไปอย่างก้าวกระโดด ตามลำดับดังนี้

อุโบสถ หลังแรก

๒.๑.๒.๑ เป็นวัดสังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย

๒.๑.๒.๒ เป็นวัดพัฒนาตัวอย่าง ปี พ.ศ. ๒๕๒๔

๒.๑.๒.๓ เป็นวัดพัฒนาดีเด่น ปี พ.ศ. ๒๕๒๖

๒.๑.๒.๔ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ยกฐานะขึ้นเป็น พระอารามหลวง ชั้นตรี ชนิดสามัญ ปี พ.ศ. ๒๕๒๗

๒.๑.๒.๕ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เป็นครั้งที่ ๒ เขตวิสุงคามสีมา กว้าง ๔๐ เมตร ยาว ๘๐ เมตร (โดยครอบคลุมพื้นที่ที่ได้รับวิสุงคามสีมาในครั้งที่ ๑ ด้วย) ตั้งแต่วันที่ ๒๗ เดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๗

๒.๑.๒.๖ เป็นวัดพัฒนาตัวอย่างดีเด่น เฉลิมพระเกียรติ ๗๒ พรรษามหาราชา ปี พ.ศ. ๒๕๔๒

ทัศนียภาพ ถ่ายทางอากาศ

๒.๑.๓ อาณาเขต

เดิม วัดหนองแวง มีเนื้อที่ จำนวน ๗ ไร่ ๑ งาน ๔๑ ตารางวา

ปัจจุบัน วัดหนองแวง มีเนื้อที่ ๓๐ ไร่ ๓ งาน ๓๓ ตารางวา โดยมีหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์เป็นโฉนด ๗๑๓ เลขที่ ๒๘ หน้าสำรวจ ๗๙๔ เล่มที่ ๘ หน้า ๑๓ และโฉนดที่ดินที่ซื้อใหม่และเจ้าภาพถวายอีกประมาณ ๑๐ กว่าฉบับ

ทิศเหนือ ยาวประมาณ ๑๕๓.๒๐ เมตร จดถนนหนองแวงพัฒนา

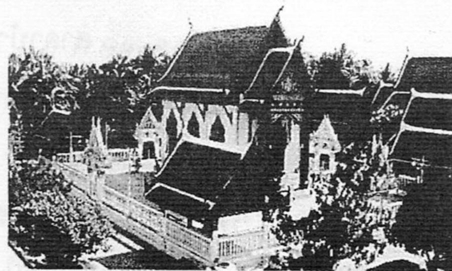
ทิศใต้ ยาวประมาณ ๒๓๕.๖๐ เมตร จดที่ดินนางทองม้วน บุตรกสก และล่องน้ำ

ทิศตะวันออก ยาวประมาณ ๒๗๒.๑๐ เมตร จดถนนรอบบึงแก่นนคร และที่ดิน นางทองม้วน บุตรกสก

ทิศตะวันตก ยาวประมาณ ๒๔๘.๒๐ เมตร จดถนนกลางเมือง

๒.๑.๔ ศาสนวัตถุหรือทรัพย์สินวัด

๒.๑.๔.๑ อุโบสถ กว้าง ๖ เมตร ยาว ๑๔ เมตร สร้างตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๗ มีหอเย็น ๔ หลัง และกำแพงแก้วล้อมรอบ เป็นอาคารทรงไทย ถอนสีมาแล้วตั้งแต่ พ.ศ .๒๕๒๗

อุโบสถ และหอเย็น ๔ หลัง

๒.๑.๔.๒ ศาลาการเปรียญมีชื่อว่า "ศาลาสมเด็จ" กว้าง ๑๕.๘๕ เมตร ยาว ๓๐.๕๐ เมตร สร้างตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๕ เป็นอาคารทรงไทย ได้ผูกสีมาเป็นพระอุโบสถพระอารามหลวงแล้ว ตั้งแต่ พ.ศ .๒๕๒๘

กุฏีไม้ ๑๖ วัดพัฒนาดีเด่น

.๑.๔.๓ วิหาร กว้าง ๘.๕๐ เมตร ยาว ๑๒.๖๐ เมตร สร้างตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ เป็นอาคารทรงไทย

๒.๑.๔.๔ กุฏีสงฆ์ จำนวน ๒๒ หลัง

๒.๑.๔.๕ กุฏีสมเด็จพุฒาจารย์ อาคารรังษี (อาจ อาสภมหาเถระ) จำนวน ๑ หลัง สร้างตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๘ เป็นอาคารทรงไทย

ตำหนักสมเด็จฯ องค์ที่ ๑๘

๒.๑.๔.๖ กุฏีสมเด็จพุฒาจารย์อาคารรังษี จำนวน ๑ หลัง สร้างตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ เป็นอาคารทรงไทย

๒.๑.๔.๗ ตำหนักสมเด็จพระสังฆราช องค์ที่ ๑๘ กว้าง ๑๑.๔๐ เมตร ยาว ๑๓.๖๐ เมตร สร้างตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๒

ตำหนักสมเด็จฯ องค์ที่ ๑๙

๒.๑.๔.๘ ตำหนักสมเด็จพระสังฆราช องค์ที่ ๑๙ กว้าง ๑๐.๙๓ เมตร ยาว ๙ เมตร สร้างตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๗

๒.๑.๔.๙ ศาลาเอนกประสงค์ กว้าง ๑๘.๑๐ เมตร ยาว ๒๗.๘๐ เมตร สร้างตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นอาคารทรงไทย

๒.๑.๔.๑๐ ศาลาบำเพ็ญกุศล จำนวน ๕ หลัง สร้างด้วยคอนกรีตเสริมเหล็ก จำนวน ๒ หลัง ด้วยไม้ ๓ หลัง ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๑ ,๒๕๑๔ ,๒๕๑๘

๒.๑.๔.๑๑ ฌาปนสถาน กว้าง ๔.๖๐ เมตร ยาว ๑๓.๙๐ เมตร สร้างตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๑ เป็นอาคารทรงไทย

ฌาปนสถานวัดพัฒนาดีเด่น

๒.๑.๔.๑๒ หอระฆัง กว้าง ๔.๕๕ X ๔.๕๕ เมตร สร้างตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๕ เป็นอาคารทรงไทย

๒.๑.๔.๑๓ หอกลอง กว้าง ๔.๕๕ X ๔.๕๕ เมตร สร้างตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๕ เป็นอาคารทรงไทย

อาคาร ร.ร.ปริยัติธรรม ยุคเริ่มต้น

๒.๑.๔.๑๔ โรงครัว จำนวน ๑ หลัง กว้าง ๑๖.๔๐ เมตร ยาว ๒๑ เมตร สร้างตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๒

๒.๑.๔.๑๕ โรงเรียนพระปริยัติธรรม ๒ หลัง แผนกธรรมบาลี ๑ หลัง กว้าง ๑๐ เมตร ยาว ๓๐ เมตร สูง ๒ ชั้น สร้างด้วยไม้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๙ แผนกสามัญศึกษา ๑ หลัง กว้าง ๑๐ เมตร ยาว ๔๐ เมตร สูง ๔ ชั้น สร้างด้วยคอนกรีตเสริมเหล็กทรงไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๓

อาคาร ร.ร.ปริยัติธรรม ยุคต่อมา

๒.๑.๔.๑๖ โรงเรียนการกุศล ๒ หลัง หลังที่ ๑ กว้าง ๑๐ เมตร ยาว ๔๐ เมตร สูง ๔ ชั้น สร้างด้วยคอนกรีตเสริมเหล็ก ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ หลังที่ ๒ กว้าง ๑๐ เมตร ยาว ๑๘ เมตร สูง ๔ ชั้น สร้างด้วยคอนกรีตเสริมเหล็ก ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๗

อาคาร ร.ร.ปริยัติธรรม ยุคปัจจุบัน

๒.๑.๔.๑๗ พระมหาธาตุแก่นนครอนุสรณ์สาธุชน (พระธาตุ ๙ ชั้น) ฐานเอวขันต์ กว้าง ๕๐x๕๐ เมตร องค์พระธาตุ กว้าง ๔๐x๔๐ เมตร สูง ๙ ชั้น จากพื้นดินถึงยอดพระธาตุ สูง ๗๒ เมตร ถึงยอดฉัตร สูง ๘๐ เมตร มีพระจุลธาตุ ๔ องค์ ตั้งอยู่ ๔ มุม กว้าง ๔x๔ เมตร สูง ๙ เมตร มีกำแพงแก้วพญานาค ๗ เศียรล้อมรอบ กว้าง ๗๒x๗๒ เมตร สร้างด้วยคอนกรีตเสริมเหล็ก สร้างตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๓

อาคารโรงเรียนการกุศลวัดหนองแวง

๒.๒ ประวัติอดีตเจ้าอาวาส

หลวงปู่บุษบา สุมโน (พระครูปลัดบุษบา)

พระราชสารธรรมมุนี (กัณหา ปภสฺสโร)

รายนามเจ้าอาวาสตั้งแต่เริ่มก่อสร้างวัดใน ปี พ.ศ. ๒๓๓๒ - ๒๔๒๑ ไม่ปรากฏนามเจ้าอาวาส จึงไม่สามารถระบุชื่อนามเจ้าอาวาสได้ เท่าที่สืบค้นข้อมูลรายชื่ออดีตเจ้าอาวาส[๑] วัดหนองแวง ซึ่งสอบถามกับคนเฒ่าคนแก่ สามารถสืบค้นย้อนไปได้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๒๒ และจากปีนั้นเป็นต้นมา จนถึงเจ้าอาวาสก่อนรูปปัจจุบัน (พ.ศ.๒๔๒๒– ๒๕๑๑) มีเจ้าอาวาสทั้งหมด ๘ รูป โดยมีรายนามต่อไปนี้ คือ

รูปที่ ๑ ท่านพระครูลูกแก้ว[๒] พ.ศ. ๒๔๒๒ - ๒๔๓๖

รูปที่ ๒ ท่านพระอาจารย์เม้า เมืองยโสธร พ.ศ. ๒๔๓๖ - ๒๔๓๙

รูปที่ ๓ ท่านพระอาจารย์เหลา พ.ศ. ๒๔๓๙ - ๒๔๔๑

รูปที่ ๔ ท่านพระอาจารย์น้อย พ.ศ. ๒๔๔๑ - ๒๔๔๓

รูปที่ ๕ ท่านพระอาจารย์บุญตา พ.ศ. ๒๔๔๓ - ๒๔๕๒

รูปที่ ๖ ท่านหลวงปู่พระครูปลัดบุษบา สุมโน พ.ศ. ๒๔๕๒ - ๒๔๙๘

รูปที่ ๗ ท่านเจ้าคุณพระพุทธิสารสุธี (เหล่ว สุมโน ป.ธ. ๕) พ.ศ. ๒๔๙๘

รูปที่ ๘ ท่านเจ้าคุณพระราชสารธรรมมุนี (กัณหา ปภสฺสโร)

โดยมีพระมหาคูณ ขนฺติโก เป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาส พ.ศ. ๒๔๙๘ - ๒๕๑๑

---

[๑] ปี พ.ศ.๒๔๒๑-๒๔๒๒ ได้สอบถามและทราบจากความจำของคุณยายป่อม ชินวงษ์ ว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๔๒๒ ซึ่งเป็นปีเกิดของท่าน เมื่อโตพอจำความได้ ก็ได้เห็นท่านพระครูลูกแก้ว เป็นเจ้าอาวาส พ.ศ.๒๔๓๖ (พ.ศ.นี้เทียบกับอายุของผู้บอกเล่า) ท่านพระครูลูกแก้ว ก็ได้มรณภาพอยู่ที่วัดหนองแวง และก็ได้มี พระอาจารย์เม้า มาจากเมืองยโสธร มาเป็นเจ้าอาวาส ตามลำดับ ดู **ประวัติวัดหนองแวง เมืองเก่า ขอนแก่น พิมพ์เป็นอนุสรณ์ ในงานฉลองพระอุโบสถ ๙-๑๓ พฤษภาคม ๒๕๑๑**. ขอนแก่น: คลังนานาวิทยา, ๒๕๑๑

[๒] ทำเนียบสมณศักดิ์พระสงฆ์ สมัยโบราณของไทยอีสานเท่าที่สืบทราบมีอยู่ ๓ ตำแหน่ง คือ (๑) พระครูสังฆราช (๒) พระครูลูกแก้ว (๓) พระครูลูกคำหรือพระครูหลักคำ ซึ่งปัจจุบันนี้ยังใช้อยู่ในพระราชอาณาจักรลาว. ดู **ประวัติวัดหนองแวง เมืองเก่า ขอนแก่น พิมพ์เป็นอนุสรณ์ ในงานฉลองพระอุโบสถ ๙-๑๓ พฤษภาคม ๒๕๑๑**. เล่มเดียวกัน.

๒.๓ ประวัติเจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน

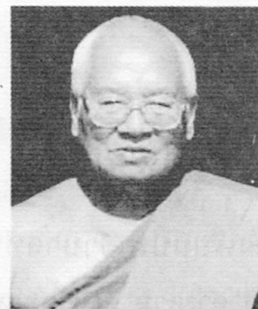
พระมหาคูณ ขนฺติโก เป็นชาวจังหวัดมหาสารคามโดยกำเนิด เมื่อบรรพชาอุปสมบทแล้ว จึงเดินทางมาศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม แผนกบาลี ณ สำนักศาสนศึกษาวัดธาตุ โดยพักอาศัยจำพรรษา ณ วัดหนองแวง เมืองเก่า เป็นผู้มีความวิริยะ อุตสาหะ พากเพียร มีอุปนิสัยอ่อนน้อม ถ่อมตน จนเป็นที่ไว้วางใจของหลวงปู่พระครูปลัดบุษบา สุมโน เจ้าอาวาสเป็นอย่างยิ่ง

เมื่อหลวงปู่พระครูปลัดบุษบา เจ้าอาวาสรูปที่ ๖ ได้มรณภาพลง ได้มอบภารธุระในการบริหารการจัดการพัฒนาวัด โดยพฤตินัยกับพระมหาคูณ ขนฺติโก ท่านได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างองอาจสามารถ จนเป็นที่ไว้วางใจของพระมหาเถระ เจ้าคณะปกครอง รักษาการเจ้าอาวาส รูปที่ ๗ รูปที่ ๘ ตามลำดับ โดยได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง เจ้าอาวาสผู้ช่วย[๓] และได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสในกาลต่อมา

พระมหาคูณ ขนฺติโก มีความรับผิดชอบ ได้ทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์ในการบริหารจัดการวัดหนองแวง ด้านพัฒนาศาสนสถาน ด้านศาสนวัตถุ ด้านศาสนธรรม ด้านศาสนบุคคล และด้านศาสนพิธี มาเป็นลำดับ จนเป็นที่เคารพ ศรัทธาและเลื่อมใสของสาธุชนทั่วไป

พระมหาคูณ ขนฺติโก ได้รับความดีความชอบ ได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นพระครูสัญญาบัตร และเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะ มาตามลำดับ ปัจจุบันได้รับโปรดเกล้าฯ เลื่อนสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นเทพ ในราชทินนามว่า พระเทพวงศาจารย์ (คูณ ขนฺติโก ป.ธ. ๔) ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดหนองแวง รูปที่ ๙ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๑๑ จนถึง ปัจจุบัน

พระมหาคูณ ขนฺติโก, พระครูธรรมสารสุมณฑ์, พระเทพวงศาจารย์
เจ้าอาวาสวัดหนองแวงในปัจจุบัน ตามลำดับ

---

[๓] คำว่า "เจ้าอาวาสผู้ช่วย" (มี ประวัติวัดหนองแวง เมืองเก่า ขอนแก่น พิมพ์เป็นอนุสรณ์ ในงานฉลองพระอุโบสถ ๙-๑๓ พฤษภาคม ๒๕๑๑. อ้างแล้ว) ตำแหน่งนี้ไม่มีในสาระบบพระสังฆาธิการ ที่มีคือตำแหน่ง "ผู้ช่วยเจ้าอาวาส" แต่ที่เรียกเช่นนี้เข้าใจว่า เป็นการพูดเพื่อสื่อความไปถึงการกระทำ โดยตำแหน่งท่านเป็นเพียงผู้ช่วยเจ้าอาวาส แต่โดยการปฏิบัติแล้วท่านได้รับมอบจากเจ้าอาวาสให้ทำหน้าที่แทนเจ้าอาวาส เสมือนกับเป็นเจ้าอาวาสนั่นเอง-ผู้รวบรวมเรียบเรียง

๒.๓.๑ **มาตาปิตุภูมิ**

ชื่อ คูณ นามสกุล สุมนเมธี (สุยอย) เกิดวันจันทร์ที่ ๒๗ เดือน มกราคม พุทธศักราช ๒๔๗๒ แรม ๑๓ ค่ำเดือนยี่ ปีมะเส็ง ปัจจุบัน อายุ ๗๗ ปี

บิดาชื่อ นายลี มารดาชื่อ นางตา นามสกุล สุยอย อยู่บ้านเลขที่ ๖๗ หมู่ที่ ๑ ตำบล ท่าสองคอน อำเภอ เมืองมหาสารคาม จังหวัด มหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ ๔๔๐๐๐

๒.๓.๒ **อุปสมบท**

เมื่อวันศุกร์ที่ ๒๐ เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๙๒ ตรงกับวันศุกร์ ขึ้น ๙ ค่ำ เดือน ๖ ปี ฉลู ณ พัทธสีมา วัดใหญ่โพธิ์ไชยาราม ตำบล ท่าสองคอน อำเภอ เมืองมหาสารคาม จังหวัด มหาสารคาม

พระอุปัชฌาย์ พระครูสารกิจประยุต (สิงห์ โสภโณ) วัดกุญชรวนาราม ตำบล ท่าสองคอน อำเภอ เมืองมหาสารคาม จังหวัด มหาสารคาม ปัจจุบันอายุพรรษา ๕๗ พรรษา

พระมหาคูณ ขนฺติโก ป.ธ.๔ เจ้าอาวาสวัดหนองแวง ในอดีต ล่วงถึงปัจจุบัน พระเทพวงศาจารย์ ในโอกาสทำบุญวันคล้ายวันเกิด ปี ๒๕๔๙ อายุ ๗๗ ปี

๒.๓.๓ **การศึกษา**

๒.๓.๓.๑ พ.ศ. ๒๔๘๖ สำเร็จวิชาสามัญชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จากโรงเรียนประชาบาลท่าสองคอน บ้านท่าสองคอน ตำบลท่าสองคอน อำเภอ เมืองมหาสารคาม จังหวัด มหาสารคาม

๒.๓.๓.๒ พ.ศ. ๒๔๙๗ สอบได้นักธรรมชั้นเอก จากสำนักศาสนศึกษาวัดสว่างวิจารณ์ อำเภอ เชียงยืน จังหวัด มหาสารคาม

๒.๓.๓.๓ พ.ศ. ๒๔๙๙ สอบได้เปรียญธรรม ๔ ประโยค จากสำนักศาสนศึกษาวัดธาตุ ตำบล ในเมือง อำเภอ เมืองขอนแก่น จังหวัด ขอนแก่น

๒.๓.๓.๔ พ.ศ. ๒๕๐๔ สอบไล่ได้ตามหลักสูตรประโยคครูพิเศษมูล

๒.๓.๔ ตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบ

๒.๓.๔.๑ เป็นพระอุปัชฌาย์

๒.๓.๔.๒ เป็นเจ้าสำนักเรียนวัดหนองแวง (แผนกธรรม-บาลี)

๒.๓.๔.๓ เป็นผู้จัดการโรงเรียนวัดหนองแวงวิทยา (แผนกสามัญศึกษา)

๒.๓.๔.๔ เป็นผู้ได้รับใบอนุญาตโรงเรียนการกุศลวัดหนองแวง

๒.๓.๔.๕ เป็นผู้ประสานงานคณะสงฆ์ภาค ๙

๒.๓.๕ ตำแหน่งทางคณะสงฆ์

๒.๓.๕.๑ เป็นเจ้าอาวาสวัดหนองแวง พระอารามหลวง

๒.๓.๕.๒ เป็นที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ๙

๒.๓.๖ สมณศักดิ์

๒.๓.๖.๑ พ.ศ. ๒๕๑๓ เป็นพระครูสัญญาบัตรชั้นโท รองเจ้าคณะอำเภอเมืองขอนแก่น (รจอ.ชท.) ที่ **พระครูธรรมสารสุมณฑ์**

๒.๓.๖.๒ พ.ศ. ๒๕๒๐ เป็นพระครูสัญญาบัตรชั้นเอก (รจอ.ชอ.) **ในนามเดิม**

๒.๓.๕.๓ พ.ศ. ๒๕๒๙ เป็นพระครูสัญญาบัตรชั้นเอก เจ้าอาวาสพระอารามหลวง (จล.ชอ.) **ในนามเดิม**

(๑) พัดเปรียญธรรม ๓,(๒) เปรียญธรรม ๔,(๓)พระครูสัญญาบัตร ที่ พระครูธรรมสารสุมณฑ์, (๔) เลื่อนฐานะเจ้าอาวาสวัดราษฎร์ เป็นเจ้าอาวาสพระอารามหลวง ใช้พัดเปลวเพลิง, (๕)ได้รับโปรดเกล้าฯ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ที่ พระวิสุทธิกิตติสาร, (๖) เลื่อนเป็นพระราชาคณะชั้นราช ที่ พระราชปริยัติเมธี,และ (๗) ปัจจุบันได้ เลื่อนเป็นพระราชาคณะชั้นเทพ ที่ พระเทพวงศาจารย์ ตามลำดับ

๒.๓.๕.๔ พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญที่ **พระวิสุทธิกิตติสาร**

๒.๓.๕.๕ พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นพระราชาคณะชั้นราชที่ **พระราชปริยัติเมธี**

๒.๓.๕.๖ พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นพระราชาคณะชั้นเทพที่ **พระเทพวงศาจารย์**

บทที่ ๓
การพัฒนาวัดหนองแวง

๓.๑ การพัฒนาวัดหนองแวงในอดีต

อุโบสถ หลังแรก

เป็นที่ทราบแล้วว่า ในสมัยหลวงปู่ พระครูปลัดบุษบา สุมโน วัดหนองแวง เป็นวัดที่อยู่ไกลชุมชนชาวตลาดมากกว่าวัดอื่นๆ การเดินทางมาทำบุญลำบาก ทั้งๆ ที่เป็นวัดอยู่ในเมือง จึงกลายเป็นวัดของชาวบ้านจริงๆ แต่การที่วัดหนองแวงเป็นที่รู้จักของประชาชนทั่วไป เพราะว่า พระครูปลัดบุษบา ผู้เป็นเจ้าอาวาส เป็นพระมหาเถระผู้มีข้อวัตรปฏิบัติ เป็นที่น่าเลื่อมใสศรัทธา ได้รับความเคารพสักการะจากพระสงฆ์ทั้งสายวัดบ้านและสายวัดป่า (สายกรรมฐาน) ประกอบกับวัดหนองแวงได้เป็นที่พึ่งทั้งทางกายและจิตใจแก่ชาวบ้านทุกทิศานุทิศ โดยเฉพาะเรื่องการแพทย์แผนไทยซึ่งในอดีตได้มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของชาวบ้านเป็นอย่างยิ่ง ด้วยปฏิปทาที่งดงาม และการเป็นนักสังคมสงเคราะห์สิ่งที่หลวงปู่ใช้สงเคราะห์ จึงเป็นที่นิยมของชาวบ้านที่เข้ามาพึ่งพา เป็นอย่างยิ่ง ได้แก่

๓.๑.๑ น้ำพุทธมนต์ (น้ำมนต์) ใช้สำหรับปัดเป่ารังควาน กรณีที่ถูกคุณไสย์ โดยนำไปดื่มกิน ใช้ประพรมตามร่างกาย และใช้อาบเพื่อเป็นสิริมงคล

มะตูม ลงคาถาอาคม

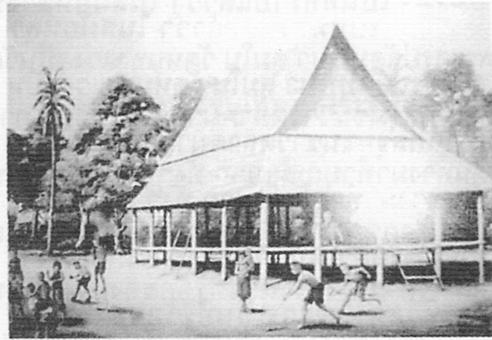
๓.๑.๒ น้ำมันมนต์ ใช้ในกรณี กระดูกหัก ไฟไหม้ น้ำร้อนลวก หรือได้รับอุบัติเหตุต่างๆ บูชาเพื่อนำไปทา นวด บริเวณนั้นๆ จะทำให้หายเร็วขึ้น ซึ่งปัจจุบัน ยังมีผู้ให้ความเชื่อใช้ร่วมกับการรักษาแพทย์แผนปัจจุบัน

๓.๑.๓ ลูกมะตูม ในกรณีที่ครอบครัวนั้นๆ มีผู้หญิงตั้งครรภ์ มีความเชื่อว่า เมื่อบูชาลูกมะตูมลงยัญ เพื่อต้มแล้วนำน้ำมาดื่มกิน จะทำให้คลอดบุตรง่าย (ออกลูกง่าย)

๓.๑.๔ ผ้ายัญนกคุ้ม ใช้สำหรับบูชาเพื่อนำไปติดไว้ที่บ้าน เพื่อป้องกันภยันตรายและสิ่งเสนียดจัญไรต่างๆ ดีนักแล

๓.๑.๕ บักหลอด ฝ้ายผูกแขน (ตะกุด) สำหรับใช้ผูกแขนเด็กที่ร้องไห้กระจอ งอแง แบบไม่รู้สาเหตุ ซึ่งมีทรวงหรือแม่แก่ (แม่เก่า แม่หลัง เป็นความเชื่อของคนอีสาน) มาทำให้เด็กผวา ร้องไห้ ก็จะป้องกันได้เป็นอย่างดี และทำให้เลี้ยงง่าย

ด้วยสาเหตุที่หลวงปู่เป็นพระที่ให้การสงเคราะห์ญาติโยม สาธุชนทั้งใกล้และไกลอย่างเนืองนิจ ประกอบกับหลวงปู่เป็นพระที่ปล่อยวาง ปฏิบัติศาสนกิจหรือกิจวัตรอย่างสมถะ ฉะนั้น แม้วัดจะอยู่ห่างไกลจากชุมชนเมืองก็ตาม ยังมีประชาชนให้ความเคารพเลื่อมใสศรัทธา เข้ามารับการสงเคราะห์จากทางวัดอย่างไม่ขาดสาย

ศาลาโรงทาน (หอแจก) หลังแรก
ตั้งอยู่บริเวณ โรงเรียนการกุศลวัดหนองแวง ปัจจุบัน

ในช่วงบั้นปลายชีวิตก่อนที่หลวงปู่พระครูปลัดบุษบา สุมโน จะมรณภาพนั้น ได้มีพระลูกวัดรูปหนึ่งในจำนวนหลายรูป เป็นผู้ที่หลวงปู่เล็งเห็นอุปนิสัยว่า จักเป็นผู้นำในการอนุเคราะห์สงเคราะห์สาธุชน สืบทอดเจตนารมณ์ของท่านได้ ก่อนท่านละสังขาร ท่านจึงได้ถ่ายทอดวิชาความรู้ทุกอย่าง เพื่อทำหน้าที่รับภารธุระในการพัฒนาวัดหนองแวงให้เจริญรุ่งเรืองต่อไป พระรูปนั้นคือ พระมหาคูณ ขนฺติโก

๓.๒ การพัฒนาวัดหนองแวงในปัจจุบัน

เมื่อหลวงปู่พระครูปลัดบุษบา สุมโน สิ้นบุญหรือมรณภาพ การบูรณะวัดหนองแวงในยุคของหลวงปู่มาสิ้นสุดในปี พ.ศ.๒๔๙๘ ซึ่งปีนั้นหลวงปู่ได้มรณภาพ โดยก่อนนั้น ๓ ปี เป็นช่วงเชื่อมต่อของการพัฒนาวัด โดยมี พระมหาคูณ ขนฺติโก เป็นผู้ได้รับภารธุระในการพัฒนาวัด ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๕ เป็นต้นมา

ศาลาสมเด็จ ยกเป็นพระอุโบสถ
(หลังใหญ่) ปัจจุบัน

๓.๒.๑ มงคลนิมิตแห่งการพัฒนา

สมเด็จพระสังฆราชฯ ประทานพัดวัดพัฒนา

เมื่อพระมหาคูณ ขนฺติโก ได้รับภารธุระหลวงปู่พระครูปลัดบุษบา สุมโน แล้ว ได้ประสานงานกับพระมหาเถระ เจ้าคณะผู้ปกครอง เพื่อขอรับคำปรึกษา และรับข้อเสนอแนะ จัดให้มีงานมหาพุทธาภิเษก ปลุกเสก พระพุทธมหาจักรแก่นนคร เพื่อเป็นพุทธบูชาสักการะ สิริมงคลแก่ท่านผู้มีจิตศรัทธาบริจาคทรัพย์ เพื่อเป็นทุนดำเนินการก่อสร้างและพัฒนาวัดเรื่อยมา

จากการจัดงานมหาพุทธาภิเษก ปลุกเสก พระพุทธมหาจักรแก่นนครในครั้งนั้น ได้มีสาธุชนผู้มีจิตศรัทธา เลื่อมใส บูชาพระพุทธมหาจักรแก่นนคร ไปกราบไหว้ บูชาเพื่อเป็นสิริมงคลแก่บ้านเรือน ที่อยู่อาศัยของตน จำนวนมาก และร่วมบริจาคจตุปัจจัยเพื่อให้ทางวัดเป็นทุนดำเนินการก่อสร้างศาสนวัตถุอย่างต่อเนื่อง

การที่วัดมีจตุปัจจัยหมุนเวียนในการพัฒนาด้านศาสนวัตถุหรือสิ่งก่อสร้าง ได้ทำการก่อสร้างศาสนวัตถุเพื่อรองรับการเดินทางมาปฏิบัติศาสนกิจของพระภิกษุ สามเณร ตลอดจนพระมหาเถระชั้นผู้ใหญ่ จึงได้รับการยกฐานะจากวัดราษฎร์ทั่วไปขึ้นเป็น "วัดพัฒนา" เป็น "วัดพัฒนาดีเด่น" ประจำจังหวัด จากกรมการศาสนา และได้รับพระมหากรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกฐานะวัดราษฎร์เป็นพระอารามหลวง ชั้นตรี ชนิดสามัญ เพื่อเป็นสถานที่ต้อนรับพระภิกษุ สามเณร ตลอดจนพระมหาเถระชั้นผู้ใหญ่ เป็นสถานที่ประกอบศาสนกิจของบุคคลทั่วไปและคณะสงฆ์ ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระญาณสังวรประทานพัดวัดพัฒนาดีเด่นเฉลิมพระเกียรติ

๓.๒.๑.๑ วันที่ ๒๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๒ สมเด็จพระสังฆราช (วาสนมหาเถระ) วัดราชบพิธฯ กรุงเทพฯ เสด็จมารับตำหนักสมเด็จพระสังฆราช องค์ที่ ๑๘ จากตระกูลอร่ามพงษ์พันธ์ โดยมีสมเด็จพระธีรญาณมุนี วัดจักรวรรดิราชาวาส เป็นประธานเจริญพระพุทธมนต์ฉลองตำหนัก

๓.๒.๑.๒ พ.ศ. ๒๕๒๔ สมเด็จพระมหาวีรวงศ์ วัดราชผาติการาม กรุงเทพฯ มาปฏิบัติศาสนกิจ

๓.๒.๑.๓ วันที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๖ สมเด็จพระสังฆราช (วาสน มหาเถระ) ทรงเสด็จมาประทานประกาศนียบัตรและพัด พัฒนาเชิดชูเกียรติวัดพัฒนาดีเด่น

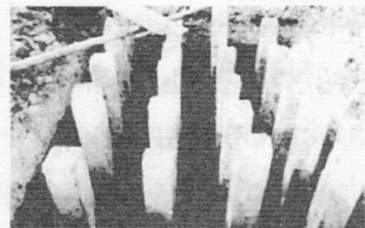

สมเด็จพระญาณสังวร เสด็จเป็น ประธานวางศิลาฤกษ์พระมหาธาตุ

๓.๒.๑.๔ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๗ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกฐานะวัดหนองแวง ขึ้นเป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญ

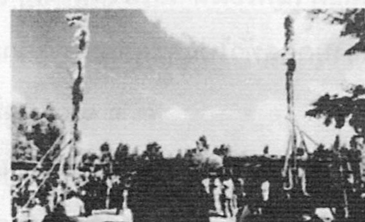
๓.๒.๑.๕ วันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๗ พระธรรมธีรราชมหามุนี (โชดก ป.ธ. ๙) เจ้าคณะภาค ๙ เป็นประธานสวดถอนสีมาพระอุโบสถหลังที่ ๒ แล้วปักป้ายหมายเขตวิสุงคามสีมาพระอุโบสถ หลังที่ ๓

๓.๒.๑.๖ วันที่ ๕-๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๘ เจ้าประคุณสมเด็จพระญาณสังวร เป็นประธานตัดลูกนิมิต และประทานปัจจัยบูชาธรรม ๑๘,๕๐๐ บาท เป็นต้นทุนสร้างพระมหาธาตุฯ พระธรรมธีรราชมหามุนี เป็นประธานสวดสมมติผูกสีมาพระอุโบสถพระอารามหลวง

๓.๒.๑.๗ วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๙ เจ้าประคุณสมเด็จพระญาณสังวร เป็นประธานวางศิลาฤกษ์สร้างพระมหาธาตุแก่นนครอนุสรณ์สาธุชน

เสาเข็มแต่ละหลุม

๓.๒.๑.๘ วันที่ ๒๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๐ เจ้าประคุณสมเด็จพระสังฆราช (วาสนมหาเถระ) เสด็จประทับเสวยภัตตาหารเพล แล้วเสด็จไปประทานสัญญาบัตรพัดยศและผ้าไตร แก่พระสังฆาธิการ ภาค ๑๐–๑๑ ที่จังหวัดชัยภูมิ (ซึ่งเป็นการเสด็จมาประทับครั้งสุดท้ายของพระองค์ท่าน)

เสาเอก-เสาโท หรือเสาแฮก-เสาขวัญ พระมหาธาตุแก่นนคร

๓.๒.๑.๙ วันที่ ๑๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๒ เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราชเสด็จมาทรงเป็นประธานประกอบพิธียกเสาเอก–เสาโท สร้างพระมหาธาตุแก่นนครอนุสรณ์สาธุชน

๓.๒.๑.๑๐ วันที่ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๔ เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช ประทานปัจจัยสมทบทุนสร้างพระมหาธาตุฯ ๗,๔๐๐,๐๐๐ บาท

๓.๒.๑.๑๑ วันที่ ๒๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๗ เจ้าประคุณสมเด็จพระ พุฒาจารย์ วัดสระเกศ เป็นประธานยกฉัตร ๙ ชั้น ขึ้นประดิษฐานบนยอดพระมหาธาตุแก่นนครอนุสรณ์สาธุชน

๓.๒.๑.๑๒ วันที่ ๑๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๘ เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช เสด็จมาเป็นประธานอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุขึ้นประดิษฐานบนพระมหาธาตุฯ ชั้นที่ ๙ ทรงรับตำหนักสมเด็จพระสังฆราช องค์ที่ ๑๙ จากนายสาลี่–นางประนอม นิรามัย พร้อมด้วยบุตรธิดา และทรงประทานปัจจัย ๖๖,๕๐๐ บาท ที่สาธุชนผู้มารับเสด็จ ทูลถวายโดยเสด็จพระกุศลสมทบทุนสร้างพระมหาธาตุฯ รวมปัจจัยที่ทรงโปรดประทานทั้ง ๓ ครั้ง ๗,๔๘๕,๐๐๐ บาท

พระวิสุทธิกิตติสาร (ในตอนนั้น)
ปัจจุบันคือ พระเทพวงศาจารย์
(คูณ ขนฺติโก ป.ธ.๔)
กราบแทบพระบาท
สมเด็จพระญาณสังวร
สมเด็จพระสังฆราชฯ
ด้วยสำนึกในพระเมตตา
ที่มอบทุนสร้างพระมหาธาตุแก่นนคร ฯ

๓.๒.๑.๑๓ วันที่ ๒๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ เจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ วัดสระเกศ มาเป็นประธานจุดเทียนชัยพุทธาภิเษก เสาร์ ๕ ในงานสมโภช พระมหาธาตุแก่นนครอนุสรณ์สาธุชน

๓.๒.๑.๑๔ วันที่ ๑๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ เจ้าพระคุณสมเด็จ พระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช เสด็จมาทรงเป็นประธานประกอบพิธียกยอดมณฑปทองคำ ทรงจุดเทียนชัย–เทียนมหาพุทธาภิเษก ในงานฉลองพระมหาธาตุแก่นนครอนุสรณ์สาธุชน มหามงคลเทิดพระเกียรติ ครองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี และมหามังคลานุสรณ์ ๒๐๐ ปี เมืองขอนแก่น

๓.๒.๑.๑๕ วันที่ ๑๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ เจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ วัดสระเกศ มาเป็นประธานประกอบพิธียกยอดมณฑปทองคำ ยอดที่ ๒ และดับเทียนชัย - เทียนมหาพุทธาภิเษก

๓.๒.๑.๑๖ วันที่ ๖-๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๑ เจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ วัดสระเกศ, พระธรรมปริยัติโมลี วัดทินกรนิมิต มาเป็นประธานประกอบพิธีบรรจุอนุสรณ์มงคลต้นตระกูลบนพระมหาธาตุแก่นนครอนุสรณ์สาธุชน

๓.๒.๑.๑๗ วันที่ ๒๕–๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ เจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ วัดสระเกศ, พระธรรมปริยัติโมลี วัดทินกรนิมิต เป็นประธานเปิดปฐมฤกษ์ไหว้ พระมหาธาตุแก่นนครอนุสรณ์สาธุชน

จากมงคลนิมิตแห่งการพัฒนาดังกล่าวจะเห็นว่า วัดหนองแวง ได้มีการพัฒนามาอย่างต่อเนื่อง เป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลวงปู่พระครูปลัดบุษบา สุมโน ดังต่อไปนี้

๓.๒.๒ **ด้านศาสนสถาน**

๓.๒.๒.๑ เบื้องต้น บริเวณวัดมีเนื้อที่ จำนวน ๗ ไร่ ๑ งาน ๔๑ ตารางวา

๓.๒.๒.๒ ปัจจุบันนี้บริเวณวัดมีเนื้อที่ประมาณ ๓๐ ไร่ ๓ งาน ๓๓ ตารางวา

๓.๒.๓ **ด้านศาสนวัตถุ**

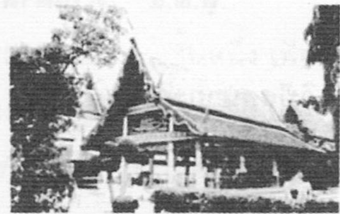
๓.๒.๓.๑ ได้สร้างพระอุโบสถ หลังที่ ๑ โดย พระยานครศรีบริรักษ์ (อู๋) เป็นประธาน

๓.๒.๓.๒ สร้างพระอุโบสถ หลังที่ ๒ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๗–๒๕๑๑ และมีการสร้างกุฏิ เมรุ ศาลา หอกลอง หอระฆังพร้อมกันด้วย โดยท่านหลวงปู่พระครูวิสุทธิคุณาธาร (สังข์ ติสฺโส และสาธร ธมฺมธโร) เจ้าอาวาสวัดพระยายัง กรุงเทพฯ เป็นประธาน

ศาลาสมเด็จ

๓.๒.๓.๓ สร้างพระอุโบสถ หลังที่ ๓ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๕ โดยเจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (อาสภมหาเถระ) เจ้าอาวาสวัดมหาธาตุฯ กรุงเทพฯ เป็นประธาน และเจ้าประคุณสมเด็จพระสังฆราช (ปุ่น ปุณฺณสิริมหาเถระ) วัดพระเชตุพนฯ กรุงเทพฯ ทรงประทานนามว่า "ศาลาสมเด็จ" เพื่อถวายหลวงปู่อาสภเถร ในโอกาสที่ได้คืนสมณศักดิ์เป็น "พระพิมลธรรม"

ศาลาหลวงปู่บุษบา (หอฉัน)

๓.๒.๓.๔ สร้างศาลาหอฉัน เพื่อเป็นที่ฉันภัตตาหารของพระภิกษุสามเณร และให้ความสะดวกแก่สาธุชนที่มาทำบุญ

๓.๒.๓.๕ สร้างหอเย็นรอบอุโบสถเล็ก (สำหรับเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธเจ้า ๙ ปาง)

๓.๒.๓.๖ สร้างกุฏิไม้ ๑๖ หลัง เพื่อให้พระภิกษุ สามเณรโรงเรียนวัดหนองแวงวิทยาได้พักอาศัย

กุฏิไม้ (ปัจจุบันเป็นคอนกรีต)

๓.๒.๓.๗ สร้างตำหนักสมเด็จพระสังฆราช องค์ที่ ๑๘ เพื่อเป็นที่ประทับและถวายความสะดวกในการเสด็จมาปฏิบัติศาสนกิจในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (วาสนมหาเถระ)

๓.๒.๓.๘ สร้างกุฏิกรรมฐาน เพื่อให้พระนวกที่อุปสมบทหมู่แต่ละปี มีที่พักอาศัยและปฏิบัติธรรมกรรมฐาน

กุฏิกรรมฐาน

๓.๒.๓.๙ สร้างพระมหาธาตุแก่นนครอนุสรณ์สาธุชน พระธาตุ ๙ ชั้น เพื่อเป็นที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ เป็นหอวัฒนธรรมนิทรรศน์ ถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมวิถีชีวิตชาวอีสาน

พระมหาธาตุฯ ยามราตรี

๓.๒.๓.๑๐ สร้างตำหนักสมเด็จพระสังฆราช องค์ที่ ๑๙ เพื่อเป็นที่ประทับและถวายความสะดวกในการเสด็จปฏิบัติศาสนกิจในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช องค์ที่ ๑๙

๓.๒.๔ ด้านศาสนธรรม

วัดหนองแวงได้มีการจัดอบรมปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานในวันสำคัญตลอดปี โดยจัดให้มีการอบรมปฏิบัติธรรม คือการบวชศีลจารี ศีลจาริณี ในเทศกาลดังต่อไปนี้

พระเทพวงศาจารย์
นำเวียนเทียนวันสำคัญ

๓.๒.๔.๑ เทศกาลวันมาฆบูชา

๓.๒.๔.๒ เทศกาลวันวิสาขาบูชา

๓.๒.๔.๓ เทศกาลวันเข้าพรรษา

๓.๒.๔.๔ เทศกาลวันออกพรรษา

๓.๒.๔.๕ พระภิกษุภายในวัดทุกรูปต้องลงอุโบสถกรรมทุกกึ่งเดือน

๓.๒.๔.๖ จัดให้มีการสมาทานอุโบสถศีลของสาธุชน ตลอดปี

สาธุชนมาร่วมเวียนเทียน
ในวันสำคัญจำนวนมาก

๓.๒.๕ ด้านศาสนบุคคล

เมื่อการพัฒนาด้านศาสนวัตถุ เป็นที่ยอมรับในระดับหนึ่งแล้ว จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาศาสนบุคคล เพราะเป็นหัวใจของการพัฒนาทุกด้าน ด้วยการสร้างโรงเรียนต่างๆ ดังนี้

ขบวนแห่พระเวส ฮีตเดือน ๔

๓.๒.๕.๑ โรงเรียนปริยัติธรรม แผนกธรรม เปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๘

๓.๒.๕.๒ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี เปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๐

๓.๒.๕.๓ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ คือโรงเรียนวัดหนองแวงวิทยา ระดับมัธยมต้น-มัธยมปลาย สำหรับพระภิกษุ สามเณรผู้เข้ามาอยู่อาศัยภายในวัด ได้มีที่เรียนรู้หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา เปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๖

๓.๒.๕.๒ โรงเรียนการกุศล วัดหนองแวง จากการสร้างโรงเรียนวัดหนองแวงวิทยา ยังไม่ครอบคลุมการศาสนสงเคราะห์แก่ชุมชน จึงได้ก่อตั้งศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนขึ้นเพื่อรองรับบุตรหลานของสาธุชน เป็นการแบ่งเบาภาระในการประกอบอาชีพ ของผู้ปกครอง เกิดผลดีอย่างยิ่งต่อสาธุชน จึงได้ก่อตั้งโรงเรียนการกุศลวัดหนองแวงอีกช่วงชั้นหนึ่ง เพื่อรองรับการศึกษาแก่บุตรหลานของบุคคลทั่วไป ในการเรียนรู้วิถีการดำเนินชีวิตตามแบบวิถีพุทธ เริ่มจากชั้นอนุบาลก่อนวัยเรียนจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย เปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๓

ลอยกระทง นางนพมาศ ฮีต ๑๒

๓.๒.๖ ด้านศาสนพิธี

วัดหนองแวง ให้ความสำคัญกับการประกอบศาสนพิธีเป็นอย่างยิ่ง เพราะเห็นความสำคัญว่า ศาสนพิธีเป็นเปือกของพระศาสนา อุปมาเหมือนกับต้นไม้ที่ยืนต้นและเจริญรุ่งเรืองอยู่ได้เพราะอาศัยเปือกดำรงชีวิตในเบื้องต้น พระพุทธศาสนาอาศัยศาสนพิธีเป็นช่องทางนำสาธุชนให้เข้าถึงหลักธรรมเช่นกัน ซึ่งวัดหนองแวง ได้จัดพิธีทางพระพุทธศาสนาในเทศกาลต่างๆ เช่น

๖ บำเพ็ญทาน-สมาทานศีล

๓.๒.๖.๑ จัดพิธีในวันสำคัญทางพุทธศาสนา มีการให้ทาน สมาทานศีล เจริญเมตตาภาวนา เจริญพุทธมนต์ ฟังพระธรรมเทศนา ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน บวชศีลจารี ศีลจาริณี ของอุบาสก อุบาสิกา และมีการเวียนเทียนรำลึกถึงพุทธคุณ ธรรมคุณ และสังฆคุณ

๓.๒.๖.๒ เป็นสถานที่ประกอบพิธีตามความเชื่อ วิถีชีวิตชาวพุทธของชาวไทยทั้ง ๔ ภาค ชาวไทยเชื้อสายจีน ชาวไทยเชื้อสายเวียตนาม ชาวไทยเชื้อสายลาว และชาวต่างประเทศ รวมทั้งเป็นศูนย์กลางการประกอบกิจของชมรมผู้สูงอายุ จังหวัดขอนแก่น

บำเพ็ญทานตามฮีตสิบสอง

๓.๒.๗ ด้านศาสนสงเคราะห์

การสงเคราะห์ดำเนินการมา ตั้งแต่สมัยหลวงปู่พระครูปลัดบุษบา สุมโน จนถึงปัจจุบัน โดยให้การสงเคราะห์ทั้งด้านภาครัฐ พ่อค้า ประชาชน ชมรม สมาคมต่างๆ มีกิจกรรม สนับสนุนด้านศาสนสงเคราะห์ ดังต่อไปนี้

๓.๒.๗.๑ ตั้งศูนย์แพทย์วัดหนองแวง เพื่อจัดบริการทางการแพทย์และการสาธารณสุข ด้านปฐมภูมิแบบองค์รวม แบบผสมผสานอย่างต่อเนื่อง อย่างเป็นระบบ ให้บริการแบบรุกแก่บุคคลทั่วไป ตั้งแต่ปี พ.ศ . ๒๕๔๔

๓.๒.๗.๒ ตั้งศูนย์พัฒนาคุณธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อเป็นหน่วยงานอบรมศีลธรรมทั้งภายในและภายนอกวัด แก่ครู อาจารย์ นักเรียน นักศึกษา ตามสถาบันการศึกษา และอบรมประชาชนทั่วไป ตามชุมชนต่างๆ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๔๕

อบรมเยาวชนสนสถาบัน

๓.๒.๗.๓ ตั้งสมาคมส่งเสริมวัฒนธรรมเพื่อให้วิชาการ และการบริการแก่สาธุชนผู้มานมัสการพระมหาธาตุแก่นนคร ตั้งแต่ปี พ.ศ .๒๕๔๕

๓.๒.๗.๔ ตั้งศูนย์ศาสนสงเคราะห์ที่ ๑ เพื่อออกไปให้กำลังใจ บรรเทาทุกข์แก่พระสงฆ์ สามเณร และประชาชนผู้ต้องการความช่วยเหลือในเบื้องต้น ให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ตั้งแต่ปี พ.ศ .๒๕๔๕

ตามที่ พระมหาคูณ ขนฺติโก เจ้าอาวาส ได้รับภารธุระจากหลวงปู่พระครูบุษบา สุมโน เป็นผู้ที่มีความวิริยะ อุตสาหะ อดทน ปฏิบัติตนตามภารธุระ ได้ดำเนินการพัฒนาทั้งด้านศาสนสถาน ศาสนวัตถุ ศาสนธรรม ศาสนบุคคล ศาสนพิธี และด้านศาสนสงเคราะห์ จนเป็นแบบอย่างเป็นที่ประจักษ์แก่สาธุชนทั่วไป สมควรได้รับการยกย่องเป็นอย่างยิ่ง

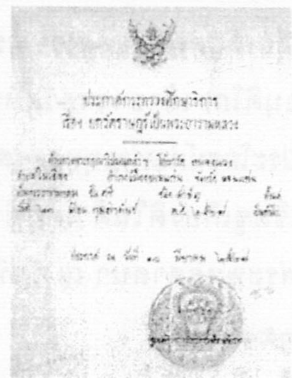
พระเทพวงศาจารย์
ประธานอุปถัมภ์ศูนย์ฯ

๓.๒.๘ รางวัลและเกียรติยศ

ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติศาสนกิจ การบริหาร การพัฒนาองค์กรจนเจริญรุ่งเรือง ยึดหลักการสร้างวัตถุเพื่อสร้างคนให้มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ไม่ห่างไกลจากศีลธรรมจารีตประเพณี โดยมุ่งไปที่ประชาชนในชุมชนใกล้วัดและสาธุชนทั่วไปตามลำดับ อย่างจริงจัง เป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจวัดหนองแวง คือ "**รักพระพุทธศาสนาเหมือนชีวิต รักศาสนกิจเหมือนสมบัติของตน และรักพุทธศาสนิกชนเหมือนพ่อแม่**" ทำให้วัดหนองแวงเป็นศาสนสถานที่เป็นแบบอย่างหลายๆ ด้าน ได้รับการยกย่องและรางวัลเชิดชูเกียรติ ดังต่อไปนี้

๓.๒.๘.๑ ประกาศนียบัตรพัฒนา จากกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๒๖

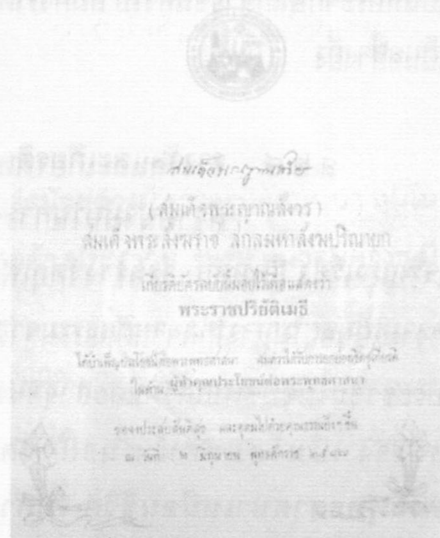
๓.๒.๘.๒ ประกาศกระทรงศึกษาธิการ เรื่อง ยกวัดราษฎร์เป็นพระอารามหลวง ด้วยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกวัดหนองแวง ตำบลในเมือง อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เป็นพระอารามหลวง ชั้นตรี ชนิดสามัญ ตั้งแต่วันที่ ๒๓

กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๒๗ ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ.๒๕๒๗ โดย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

๓.๒.๘.๓ ประกาศเกียรติคุณวัดพัฒนาตัวอย่างดีเด่น เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ มอบให้วัดหนองแวง ตำบลในเมือง อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยเจ้าอาวาสพร้อมด้วยคณะสงฆ์ ได้ร่วมกับพุทธบริษัท ในการทะนุบำรุงและพัฒนาวัดสำเร็จผล ทั้งอาคาร สถานที่ การศึกษา การอบรม และการจัดกิจกรรมอันเป็นศรี แก่พระบวรพุทธศาสนา ขอจงมีความเจริญก้าวหน้า เป็นที่พึ่งแห่งศรัทธาของพุทธศาสนิกชนสืบไป โดย นายไพบูลย์ เสียงก้อง อธิบดีกรมการศาสนา กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ๗๒ พรรษามหาราชา ปี พ.ศ.๒๕๔๒

๓.๒.๘.๔ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ได้มอบเกียรติบัตรเพื่อแสดงว่า พระราชปริยัติเมธี (คุณขนฺติโก) เจ้าอาวาสวัดหนองแวง ได้บำเพ็ญประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา สมควรได้รับการเชิดชูเกียรติในด้าน ผู้บำเพ็ญประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา ณ วันที่ ๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๗

(สมเด็จพระญาณสังวร)
สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
เกียรติบัตรฉบับนี้มอบไว้เพื่อแสดงว่า
พระราชปริยัติเมธี
ในด้าน ผู้บำเพ็ญประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา
ณ วันที่ ๒ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๔๗

รวมรางวัล-เกียรติบัตร
ที่วัดและเจ้าอาวาส ที่ได้รับทั้งหมด

บทที่ ๔
ของดีวัดหนองแวง

๔.๑ พระมหาธาตุแก่นนคร : หอวัฒนธรรมนิทรรศน์

๔.๑.๑ มูลเหตุของการสร้างพระมหาธาตุแก่นนคร

วัดหนองแวง โดยพระครูธรรมสารสุมณฑ์ ในสมัยนั้น (ปัจจุบัน พระเทพวงศาจารย์) ได้แกะสลักแก่นไม้มะขามเป็นรูปพระธาตุขามแก่น จำลอง ขนาดฐานกว้างประมาณ ๑.๕ เมตร สูงประมาณ ๓ เมตร วางอยู่บนท่อนไม้มะขามใหญ่ โดยไม้มะขามใหญ่มีมือชูขึ้นรองรับเป็นเสาปูนอีกทีหนึ่ง ในบริเวณสวนหย่อมที่ยกเนินดินขึ้น ทำทางเข้าออก ๒ ด้าน อย่างสวยงาม

ประกอบกับการที่ท่านเดินทางไปภาคต่างๆ ของประเทศโดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร ได้เห็นการก่อสร้างสถูป พระธาตุที่คนรุ่นก่อนสร้างเอาไว้ให้คนรุ่นปัจจุบันได้สักการะ ทำให้ความคิดเดิมที่ต้องการเป็นผู้นำศรัทธาสาธุชนคนรุ่นปัจจุบัน สร้างพระธาตุขึ้นเพื่อให้เป็นสถานที่เคารพสักการะแก่อนุชนรุ่นต่อไป เพื่อความเจริญงอกงามของชีวิตและความมั่นคงของพระพุทธศาสนา

ความคิดและความตั้งใจดังกล่าว จึงเป็นแรงบันดาลใจสำคัญของพระครูธรรมสารสุมณฑ์ ให้ทำหน้าที่เป็นผู้นำสร้างพระมหาธาตุแก่นนครอนุสรณ์สาธุชน และนอกจากนี้ ได้มีมูลเหตุอื่นๆ เป็นแรงผลักดันในการก่อสร้าง ดังต่อไปนี้

๔.๑.๑.๑ สมเด็จพระสังฆราช (วาสนามหาเถร) วัดราชบพิธฯ ประทานพระบรมสารีริกธาตุให้ไว้ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๒๒

๔.๑.๑.๒ พระเทพวงศาจารย์ (คูณ ขนฺติโก ป.ธ. ๔) เจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน ได้ตั้งปณิธานตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๗ และได้รับพระบรมสารีริกธาตุตามนิมิต จากประเทศพม่าตั้งแต่วันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๘

๔.๑.๑.๓ เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช ประทานปัจจัยบูชาพระธรรมเทศนา ให้เป็นทุนเริ่มต้น ๑๘,๕๐๐ บาท ตั้งแต่วันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๘

๔.๑.๑.๔ เมืองขอนแก่นมีอายุครบ ๒๐๐ ปี ใน พ.ศ. ๒๕๔๐ และทางวัดก็มีที่ดินว่างอยู่ ๑๐ ไร่เหมาะสมในการก่อสร้างพระธาตุฯ

๔.๑.๒ วัตถุประสงค์

๔.๑.๒.๑ เพื่อน้อมถวายเป็นพุทธบูชาแด่องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า และพระอรหันต์สาวก

๔.๑.๒.๒ เพื่อทูลเกล้าถวายเป็นพระราชสักการะ มหามงคลเทิดพระเกียรติ แด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวโรกาสครองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี

๔.๑.๒.๓ เพื่อทูลถวายเป็นพระสักการะ แด่สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช องค์ที่ ๑๙ ในวโรกาสเจริญพระชนมายุครบ ๘๔ พรรษา และสมเด็จพระสังฆราชทุก ๆ พระองค์

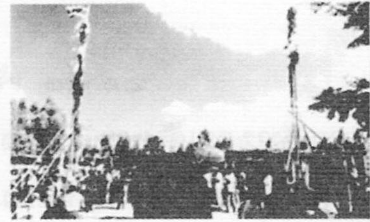
๔.๑.๒.๔ เพื่อเป็นมหามังคลานุสรณ์ ครบ ๒๐๐ ปี เมืองขอนแก่น

๔.๑.๒.๕ เพื่อเป็นอนุสรณ์สาธุชนต้นตระกูลของแต่ละตระกูล

๔.๑.๒.๖ เพื่อเป็นสถานศึกษาอบรมพระปริยัติธรรม พระปฏิบัติธรรม และพระปฏิเวธธรรม

๔.๑.๒.๗ เพื่อเป็นศูนย์รวมศิลปวัฒนธรรม

๔.๑.๒.๘ เพื่อเป็นมรดกแก่อนุชน

๔.๑.๒.๙ เพื่อเป็นปูชนียสถานนิทัศนศึกษาดึงดูดนักท่องเที่ยวมาสู่ท้องถิ่น

๔.๑.๓ ขนาดของพระมหาธาตุแก่นนคร

ฐานพระธาตุกว้าง ๕๐ x ๕๐ เมตร องค์พระธาตุกว้าง ๔๐ x ๔๐ เมตร สูงถึงยอดพระธาตุฯ (เนื้อปูน) ๗๒ เมตร ถึงยอดฉัตรพระธาตุฯ ๘๐ เมตร พื้นที่ทั้งหมดในองค์พระธาตุฯ ๗,๗๘๐ ตารางเมตร มีพระจุลธาตุ ๔ องค์ ตั้งอยู่ ๔ มุม มีกำแพงแก้วพญานาค ๗ เศียรล้อมรอบทั้ง ๔ ด้านๆละ ๗๒ x ๗๒ เมตร เป็นศิลปสมัยทวารวดีหรือเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ผสมผสานศิลปแบบอินโดจีน รูปทรงแบบชาวอีสานตากแห

๔.๑.๔ งบประมาณการก่อสร้าง

วัดหนองแวง ได้รับพระเมตตานุเคราะห์จากเจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช เป็นจำนวนเงิน ๗,๔๘๕,๐๐๐ บาท นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนจากศรัทธาสาธุชนทั่วไปทั้งราชการ พ่อค้า ประชาชนทั้งในและนอกประเทศร่วมกันทอดถวายกฐินสมทบ โดยเสด็จพระราชกุศลพระกฐินพระราชทาน และทอดผ้าป่าสามัคคีโดยเสด็จพระราชกุศลทุกๆ ปี ตลอดจนมีการบริจาคสมทบทุนทั้งเป็นการส่วนบุคคลและโดยคณะบุคคล ด้วยจิตศรัทธาร่วมสร้างพระมหาธาตุฯ จนเป็นผลสำเร็จตามโครงการโดยใช้งบประมาณทั้งหมด จำนวน ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (ห้าสิบล้านบาทถ้วน)

๔.๑.๕ คุณประโยชน์

พระมหาธาตุแก่นนครอนุสรณ์สาธุชน มหามงคลเทิดพระเกียรติ ครองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี และมหามังคลานุสรณ์ ๒๐๐ ปี เมืองขอนแก่น เมื่อดำเนินการก่อสร้างเสร็จเรียบร้อยจะบังเกิดสารัตถประโยชน์อย่างยิ่งแก่สาธุชนทั่วๆ ไป ดังต่อไปนี้

๔.๑.๔.๑ ชั้นที่หนึ่ง เป็นหอประชุม มีพระบรมสารีริกธาตุอยู่บนบุษบกตรงกลาง มีพระประธานประดิษฐานอยู่ ๕ องค์ตรงกลาง ๑ องค์ ด้านข้างทางทิศเหนือ-ใต้ด้านละ ๒ องค์ ต้นเสาเขียนลวดลายสีเบญจรงค์ ลายกรวยเชิงดอกพุดตานและดอกบัว คานขื่อเขียนภาพเทพชุมนุมล้อมรอบ เพดานเขียนภาพเทพพนมปีกค้างคาวดาวล้อมเดือน จตุเทพดารา บานประตูหน้าต่างแกะสลักภาพนิทานเรื่องจำปาสี่ต้น โดยเฉพาะบานประตูใหญ่แกะสลัก ๓ มิติ

๔.๑.๔.๒ ชั้นที่สอง เป็นหอพัก บานประตูหน้าต่างเขียนลวดลายเบญจรงค์ ภาพนิทานเรื่อง สังข์สินไซ

๔.๑.๔.๓ ชั้นที่สาม เป็นหอปริยัติ บานประตูหน้าต่างเขียนภาพนิทานเรื่อง นางผมหอม

๔.๑.๔.๔ ชั้นที่สี่ เป็นหอปฏิบัติธรรม บานประตูหน้าต่างเขียนภาพพระประจำวัน, เทพประจำทิศ, ตัวพึ่งตัวเสวย

๔.๑.๔.๕ ชั้นที่ห้า เป็นหอพิพิธภัณฑ์ บานประตูหน้าต่างแกะสลักภาพพุทธประวัติ แกะสลัก ๑ มิติ

๔.๑.๔.๖ ชั้นที่หก เป็นหอพระอุปัชฌายาจารย์ บานประตูหน้าต่างแกะสลักนิทาน

ชาดกเรื่อง พระเวสสันดร แกะสลัก ๑ มิติ

๔.๑.๔.๗ ชั้นที่เจ็ด เป็นหอพระอรหันตสาวก บานประตูหน้าต่าง แกะสลักนิทานชาดกเรื่อง เตมีย์ใบ้ แกะสลัก ๑ มิติ

๔.๑.๔.๘ ชั้นที่แปด เป็นหอพระธรรม รวบรวมพระธรรมคัมภีร์สำคัญทางพระพุทธศาสนามี พระไตรปิฎกเป็นต้น บานประตูหน้าต่างแกะสลักพรหม ๑๖ ชั้น ถึงชั้นที่เก้า แกะสลัก ๓ มิติ

๔.๑.๔.๙ ชั้นที่เก้า เป็นหอพระพุทธ เป็นที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุตรงกลางบุษบก บานประตูหน้าต่างแกะสลัก ๓ มิติรูปพรหม ๑๖ ชั้น และเป็นหอชมวิวทิวทัศน์ตัวเมืองขอนแก่นทั้ง ๔ ด้านโดยเฉพาะด้านทิศตะวันออกติดบึงแก่นนครสวยงามมาก

๔.๒ หอวัฒนธรรมนิทรรศน์[๑]

๔.๒.๑ ลวดลายแสดงถึงวัฒนธรรมไทยภาค

พระมหาธาตุแก่นนคร อนุสรณ์สาธุชนนี้ ตามลักษณะรูปทรงที่ปรากฏ จะเรียกว่า "ทรงตากแห" เป็นพระมหาธาตุฯ ที่ประดับตกแต่งศิลปะลวดลายไทยภาคอีสาน ซึ่งลวดลายของแต่ละภาคได้รับอิทธิพลจากวิถีชีวิต โดยท่านผู้รู้กำหนดไว้ว่า ลวดลายคือศิลปะ และศิลปะต้องอิงกับศิลปิน ฉะนั้น ลายไทยภาคกลางต้องอิงกับการฟ้อนรำโขนเป็นหลัก ปลายของลวดลายต่างๆ จึงออกมาตรง ภาคเหนืออิงกับการฟ้อนเล็บ ปลายลายจึงตวัดลงเหมือนกับการฟ้อนเล็บ ส่วนภาคอีสาน จะอิงกับการฟ้อนกลองยาว ฉะนั้น ปลายลายจึงแหงนขึ้น

ส่วนที่เป็นองค์พระมหาธาตุแก่นนครนี้ มีตั้งแต่กำแพงชั้นที่สอง หรือส่วนที่เรียกว่า ฐานพระธาตุ กำแพงชั้นที่หนึ่งจะมีจุลธาตุอยู่สี่มุม จุลธาตุแต่ละองค์จะเชื่อมต่อกันด้วยกำแพงแก้วพญานาคหรือกำแพงที่เก็บอัฐิสาธุชนต้นตระกูลของสาธุชนแต่ละตระกูล ฉะนั้น พระมหาธาตุแก่นนครองค์นี้ จึงมีชื่อต่อท้ายด้วยคำว่า "อนุสรณ์สาธุชน"

---

[๑] นายติแก แซ่เล็ก ไวยาวัจกรวัดหนองแวง แสดงทัศนะในฐานะ "เป็นกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น"

๔.๒.๒ ความสูงของพระมหาธาตุแก่นนคร

กำแพงชั้นที่หนึ่ง กว้าง ๗๒ x ๗๒ เมตร จะไปเท่ากับความสูงส่วนที่เป็นปูน ตรงใต้ฉัตรคือสูง ๗๒ เมตร แต่รวมถึงยอดฉัตรจะสูง ๘๐ เมตร พระมหาธาตุแก่นนครนี้จะมีรูปสี่เหลี่ยมย่อ ๑๒ ตรงย่อ ๑๒ นี้จะมีรูปเทพพนมประดับอยู่ ๒๑๗ องค์ เมื่อขึ้นไปยืนถึงชั้นที่ ๙ ความสูงจากพื้น ๓๘ เมตร

๔.๒.๓ พระมหาธาตุแก่นนคร ฐานหอวัฒนธรรมนิทรรศน์

พระมหาธาตุแก่นนคร นอกจากเป็นพระมหาธาตุฯ ที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุทั้ง ๑๓ สัณฐานแล้ว ยังเป็นหอวัฒนธรรม โดยมุ่งเน้นนำเสนอวิถีชีวิตที่ยึดโยงเกี่ยวอยู่กับจารีตประเพณีของไทยอีสานเป็นหลัก คือ ฮีต ๑๒ คอง ๑๔[๒] ฮีตยี่ คองเจียง มงคล คะลำ เพื่อให้อนุชนรุ่นหลังได้ศึกษา เพราะถ้าทุกคนได้ศึกษารู้จักจารีตประเพณี จะเป็นผู้ที่มีความอ่อนน้อม นุ่มนวล อ่อนโยนและมีความสุข ดังนี้

๑) "ฮีตยี่" ก็คือจารีตประเพณีควรปฏิบัติเป็นอันดับที่สองหรือเมื่อถึงการเวลาจึงค่อยทำ เช่น บุญวิสาขบูชา เมื่อถึงกาลเวลาจึงค่อยทำ เป็นต้น

๒) "คองเจียง" คอง คือ ครรลองคองธรรม หรือคล้ายกับข้อบังคับ ซึ่งต้องปฏิบัติทันที และทุกคนจะต้องรู้จักเสมอว่า ขณะนี้ตนเองมีสถานะและบทบาทอะไร และต้องปฏิบัติตามครรลองอะไร เช่น ผู้เป็นสามีต้องรู้ให้ได้ว่าสามีที่ดีต้องปฏิบัติอย่างไร และผู้เป็นภรรยาก็ ต้องรู้ว่าภรรยาที่ดีควรปฏิบัติอย่างไร และต้องปฏิบัติทุกวันและปฏิบัติทันที เมื่อมีลูกก็ปฏิบัติตามครรลองของพ่อแม่ที่ดีของลูก ผู้เป็นลูกก็ต้องปฏิบัติตามครรลองลูกที่ดีของพ่อแม่ ถ้าไม่ปฏิบัติตามต้องพบกับคำว่า คะลำ

คำว่า "คะลำ" อีสานมีคำพังเพยว่า "พ่อแม่ไม่สั่งสอนลูกเต้า ผีเป้ากินตับกินไต" เพราะถ้าลูกๆ ผิดพลาดอะไรมาผู้หัวใจสลายก็คือพ่อแม่ แต่ "ถ้าลูกเต้าบ่อเชื่อพ่อเชื่อแม่ ผีแก่เข้าหม้อนรก" หมายความว่า ถ้าลูกไม่เชื่อไม่ฟังไม่ปฏิบัติตามคำสั่งคำสอนของพ่อแม่

---

[๒] คำว่า "ฮีต" ตรงกับภาษาไทยกลางว่า จารีต หมายถึง กฎข้อบังคับ กฎหมาย ที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งที่ต้องประพฤติและปฏิบัติ ส่วน "คอง" ตรงกับ ครรลอง หมายถึง แบบแผน บรรทัดฐาน ปทัฏฐาน หรือบรรทัดฐานทางสังคม ซึ่งทั้งฮีตและคอง เมื่อนำมารวมกันแล้วได้ความหมายว่า การดำเนินชีวิต การครองตนในสังคมอย่างมีความสุข โดยไม่ก่อปัญหา เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เป็นวิถีชีวิต (The way of life) --ผู้รวบรวมเรียบเรียง

ลูกคนนั้นก็จะกลายเป็นคนที่ไม่ประสบผลสำเร็จในชีวิตเลย อย่างกรณีบางคน พ่อแม่บอกสอนให้ห่างไกลยาเสพติด ลูกไม่เชื่อฟัง ผลสุดท้ายต้องตกนรก คือต้องได้เข้าคุกเข้าตะรางเป็นต้น สุดท้ายครอบครัวนั้นจะเกิดคะลำ ถ้าคะลำหลวง อาจจะถึงแก่ชีวิตได้

ฉะนั้น ฮีต คอง และคะลำ จึงเป็นระบบและระบอบของชีวิต โดยเป็นการยึดโยงวิถีชีวิตของคนทุกคนไว้กับจุดหมายของชีวิต โดยเฉพาะวิถีชีวิตอีสาน จึงต้องปฏิบัติตามฮีต ตามคอง จนมีคำโตงโตย (คำคล้องจอง) โบราณอีสานได้พูดเอาไว้ มีการพูดกันติดปากสืบทอดมาถึงปัจจุบัน เช่น ฮีตพระ คองจัว) เณร ,(ฮีตผัว คองเมีย ,ฮีตปู่ คองย่า ฮีตตา คองยาย, ฮีต ลูก คองหลาน , ฮีตครู คองศิษย์ เป็นต้น

เมื่อกระผมเห็นคนมาเยี่ยมพระมหาธาตุแก่นนคร และเห็นทุกคนดีใจ พูดแต่สิ่งดีๆ เห็นผู้คนมีความยินดีกับสิ่งที่เราได้ร่วมสร้าง เรารู้สึกดีใจมากๆ ด้วยเหตุนี้กระมังคือคำว่า "มงคล"

อีกสิ่งหนึ่ง ที่โบราณาจารย์ กล่าวเอาไว้คือ เมื่อได้ทำการทุกอย่างที่เรามีส่วนร่วม และทำสำเร็จแล้วต้องจากไปอยู่ที่อื่นสักพักเสียก่อน ไม่อย่างนั้นความเศร้าจะเกิดขึ้นกับเรา ผมสังเกตดูตัวเองพบว่า หลังจากการสร้างพระมหาธาตุแก่นนครเสร็จแล้ว ได้เห็นหลวงพ่อไปจำพรรษาที่อื่น เห็นหัวหน้าไวยาวัจกร ไปอยู่ที่อื่น ทีแรกก็ไม่เข้าใจ พอสังเกตดูตัวเองพบว่า เรายิ่งอยู่ยิ่งผูกพัน เมื่อได้เห็นคนอื่นทำบางอย่างทำสวนกับความรู้สึกของเรา ก็ทำให้เราเกิดความเสียใจ เช่น เห็นคนบางคนมาทำไม่เหมาะสม หรือเห็นเขาทำลวดลายหัก เราไม่สบายใจ หนักเข้าเป็นทุกข์ จนวันหนึ่งมีโอกาสต้องไปอยู่ที่ห่างไกล เป็นเดือนๆ จึงรู้สึกตัวเองว่า เราไม่ควรที่จะต้องเสียใจ เพราะของสิ่งนี้มันคือของสาธารณชน แล้วก็ทำใจได้ ฉะนั้น โบราณาจารย์ท่านจึงบอกว่า "เมื่อเฮาสร้างเสร็จแล้ว ต้องไปอยู่ที่อื่นเสียก่อน ถ้าบ่จังสั้นมันคะลำ"

๔.๓ มงคล ๑๐๘[*]

หลายคนคงได้ยินหลวงพ่อ หรือผู้หลักผู้ใหญ่สอนให้สวดมนต์ ๑๐๘ จบ ซึ่งบางคนก็รู้ที่ไปที่มาของคำว่า ๑๐๘ จบ แต่หลายคนก็ไม่รู้ ปกติหนึ่งอาทิตย์มี ๗ วัน แต่พระประจำวันเกิดนี้มี ๘ วัน และอยู่ประจำทิศทั้ง ๘ คือ

---

[*] นายติแก แซ่เล็ก ไวยาวัจกรวัดหนองแวง

๔.๓.๑ ทิศอุดร หมายถึงทิศเหนือ วันประจำทิศนี้คือวันศุกร์ สัตว์ประจำทิศคือช้าง มีกำลังวัน ๒๑ ซึ่งพระประจำทิศนี้ชื่อว่า ปางรำพึง (องค์ที่ ๖)

๔.๓.๒ ทิศอีสาน หมายถึงทิศตะวันออกเฉียงเหนือ วันประจำทิศนี้คือวันอาทิตย์ สัตว์ประจำทิศคือวัว มีกำลัง ๖ ซึ่งพระประจำทิศนี้ชื่อว่า ปางถวายเนตร (องค์ที่ ๑)

๔.๓.๓ ทิศบูรพา หมายถึงทิศตะวันออก วันประจำทิศคือวันจันทร์ สัตว์ประจำทิศคือครุฑ มีกำลัง ๑๕ ซึ่งพระประจำทิศนี้ชื่อว่า ปางห้ามญาติ (องค์ที่ ๒)

๔.๓.๔ ทิศอาคเนย์ หมายถึงทิศตะวันออกเฉียงใต้ วันประจำทิศคือวันอังคาร สัตว์ประจำทิศคือแมวมีกำลัง ๘ ซึ่งพระประจำทิศนี้ชื่อว่า ปางไสยาสน์ (องค์ที่ ๓)

๔.๓.๕ ทิศทักษิณ หมายถึงทิศใต้ วันประจำทิศนี้คือวันพุธกลางวัน กล่าวคือผู้เกิดวันพุธ ในเวลาตั้งแต่ ๐๖.๐๑ น .ถึง ๑๘.๐๐ น .ให้ถือว่าเป็นผู้เกิดวันพุธกลางวัน สัตว์ประจำทิศคือราชสีห์ มีกำลัง ๑๗ ซึ่งพระประจำทิศนี้ชื่อว่า ปางอุ้มบาตร (องค์ที่ ๔)

๔.๓.๖ ทิศหรดี หมายถึง ทิศตะวันตกเฉียงใต้ วันประจำทิศนี้คือวันเสาร์ สัตว์ประจำทิศคือเสือ มีกำลัง ๑๐ ซึ่งพระประจำทิศนี้ชื่อว่า ปางนาคปรก (องค์ที่ ๗)

๔.๓.๗ ทิศปัจฉิม หรือทิศปัจจิม หมายถึง ทิศตะวันตก วันประจำทิศได้แก่ วันพฤหัสบดี สัตว์ประจำทิศได้แก่ นาค มีกำลัง ๑๙ ซึ่งพระประจำทิศนี้ชื่อว่า ปางสมาธิ(องค์ที่ ๕)

๔.๓.๘ ทิศพายัพ หมายถึง ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ วันประจำทิศได้แก่ วันราหู หรือพระราหู กล่าวคือ ผู้เกิดวันพุธกลางคืน ในช่วงเวลาตั้งแต่ ๑๘.๐๑-๐๖.๐๐ น. สัตว์ประจำทิศคือหนู มีกำลัง ๑๒ ซึ่งพระประจำทิศนี้ชื่อว่า ปางป่าเรไร (องค์ที่ ๘)

เมื่อเอากำลังวันเกิดทั้ง ๘ วันนี้ มารวมกันจึงมีกำลังเท่ากับ ๑๐๘ พอดี ฉะนั้น ผู้หลักผู้ใหญ่ หลวงพ่อทั้งหลายจึงสอนให้พวกเราสวดมนต์ ๑๐๘ จบ เพื่อบูชาพระประจำวัน ซึ่งท่านจะเป็นทั้งผู้แทรก ผู้เสวยอายุตัวเอง เมื่อท่านทั้งหลายสวด ๑๐๘ จบ ทุกวัน ความเป็นสิริมงคลก็จะเกิดกับท่านและครอบครัวทุกเมื่อ และรายละเอียดของสิ่งเหล่านี้ มีให้ท่านได้ศึกษารายละเอียด ณ หอวัฒนธรรมนิทัศน์ พระมหาธาตุแก่นนครอนุสรณ์สาธุชน วัดหนองแวง พระอารามหลวง นี้เอง

อนึ่ง สำหรับพุทธศาสนา ในส่วนของศาสนพิธี ได้กำหนดพระพุทธรูปไว้ประจำทิศและประจำวันทั้ง ๘ ไว้เหมือนกัน การที่มีพระประจำวันเกิด ๙ ปาง โดยปางที่ ๙ นั้นเป็นปางมารวิชัย หรือปางที่พระพุทธเจ้าชนะมาร ตอนที่บำเพ็ญเพียรก่อนตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ลักษณะคือ พระหัตถ์ขวาจะวางไว้ที่พระชานุด้านขวา พระหัตถ์ซ้ายจะวาง

ไว้ที่หน้าตัก ซึ่งพระพุทธรูปปางนี้ ส่วนมากจะนิยมนำมาเป็นพระประธาน เช่น พระพุทธชินราช แต่ที่แสดงไว้ข้างล่างนี้ (นับจากขวาไปซ้ายจาก ๑-๘ คือวันศุกร์ องค์ที่ ๑ ปางรำพึง อาทิตย์

๑. ปางถวายเนตร

๒. ปางห้ามญาติ

๓. ปางไสยาสน์

๔. ปางอุ้มบาตร

๕. ปางสมาธิ

๖. ปางรำพึง

๗. ปางนาคปรก

๘. ปางป่าเรไร

๔.๔ พิธีกรรม

คำว่า พิธีกรรม มีความหมายว่า การกระทำที่มีแบบอย่าง โดยหมายเอาแบบอย่างที่ดี ก่อให้เกิดความสำเร็จแก่ผู้กระทำทุกประการ

เพราะฉะนั้น โบราณาจารย์ทั้งหลาย จึงเคารพนับถือแบบอย่างและประเพณีอันดีสืบๆ มาจนถึงปัจจุบันนี้

ขออนุญาตใช้คำแทนตัวว่า ข้าพเจ้า และข้าฯ ก็เป็นผู้หนึ่งที่ชอบศึกษาหาแบบอย่างที่ดีๆ จากท่านผู้มีความดีทั้งหลาย มาเป็นแบบอย่างดำเนินการจนได้รับความสำเร็จมาตามลำดับ และพิธีกรรมที่ก่อให้เกิดความสำเร็จแก่ผู้ร่วมงานทุกฝ่ายในชีวิตของข้าฯ คือ พิธี

มหาพุทธาภิเษก ปลุกเสก พระพุทธมหาจักรแก่นนครรุ่นแรก เมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน พ.ศ ๒๕๑๕ ซึ่งได้พิมพ์ไปแล้วครั้งหนึ่ง

งานคราวนี้ เห็นว่า เป็นงานสมโภชหลายๆ อย่างที่สร้างความสำเร็จให้เกิดขึ้นภายในวัดหนองแวง และถูกวาระให้เขียนเรื่องพิธีกรรมตามมติที่ประชุม จึงได้นำเอาเรื่องนี้มาพิมพ์อีก เพื่อให้ท่านผู้อ่านได้ทราบว่า การดำเนินงานของวัดหนองแวง มีอะไรเป็นหลักการกฎเกณฑ์และพิธีกรรมอย่างไร โปรดติดตามเรื่องแรงอธิฐานต่อไป

๔.๕ แรงอธิฐาน : ไม่น่าเป็นไปได้ แต่ก็เป็นไปแล้ว

๔.๕.๑ รำลึกถึงเจ้าประคุณหลวงปู่อาสภเถระ

จำเดิมแต่พระเดชพระคุณ ท่านหลวงปู่เจ้าคุณพระพิมลธรรม เจ้าอาวาสวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎ์ กรุงเทพมหานคร สังฆมนตรีว่าการองค์การปกครองคณะสงฆ์ไทย ถูกถอดยศ ลดตำแหน่ง ถูกบังคับให้สละสมณเพศ และถูกคุมขังอยู่ในกองสันติบาลเป็นเวลานานถึง ๕ ปีเศษนั้น คณะสงฆ์และสาธุชนผู้เคารพนับถือพระพุทธศาสนาและในเลื่อมใสศรัทธาในตัวท่าน ต่างก็หมดที่พึ่งทางใจ ได้รับความเดือดร้อนไปตามๆ กัน เพราะมีหน่วยสอดแนมสืบความลับไปคอยดักเก็บเอาข้อมูลต่างๆ อยู่เสมอ

ที่กุฏิเจ้าอาวาสวัดหนองแวง มีรูปพระเดชพระคุณท่านซึ่งได้มาจากหนังสือเสรีภาพ เป็นรูปถ่ายเอียงท่าทางมองไปไกลๆ และรูปถ่ายตอนท่านตีฆ้อง ติดอยู่หน้ากุฏิ ก็ยังมีคนแปลกหน้าปลอมแปลงมานั่งเฝ้านอนเฝ้าและซักถามถ้อยคำต่างๆ เป็นเดือนๆ จนเกิดความรำคาญ ครั้นคิดถึงท่านหลวงปู่ก็พากันไปเยี่ยมคารวะก็แสนลำบาก แต่เมื่อได้ฟังคำสอนอันองค์สมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า **"อสาธุ สาธุนา ชิเน"** ซึ่งแปลว่า พึงชนะความร้ายด้วยความดี ที่ท่านหลวงปู่นำมาสอน พร้อมทั้งผูกเป็นกลอน โคลงสี่สุภาพ อย่างลึกซึ้งและเสนาะเพราะพริ้งที่สุดไว้ว่า

ความร้ายในโลกล้วน เหลือหลาย
รุมรอบรบใจกาย เกลื่อนแท้
สิ่งอื่นจักหักหาย หาห่อน มีฤา
เว้นแต่ความดีแก้ กลับร้าย กลายดี

ฟังแล้วต่างก็ได้กำลังใจพากันกลับไปสร้างความดีกันต่อไป จนในที่สุดความจริงเท่านั้นเป็นสิ่งที่ไม่ตาย ดังพระพุทธองค์ตรัสไว้ว่า **"สจฺจํ เว อมตา วาจา" ความสัจแล เป็นวาจาอันไม่ตาย** ผู้ที่กล่าวคำไม่สัจไม่จริงก็ตายเรียบ

เมื่อพระเดชพระคุณได้ความเป็นผู้บริสุทธิ์ปราศจากมลทินอย่างขาวสะอาดตามคำพิพากษายกฟ้องของศาลทหารแล้ว สาธุชนพุทธบริษัททั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่รู้จักและเคารพนับถือเลื่อมใสศรัทธาในพระเดชพระคุณท่าน ต่างก็พากันชื่นชมโสมนัสและซาบซึ้งในการทรงไว้ซึ่งความบริสุทธิ์ยุติธรรมของศาล ซึ่งเป็นสถาบันทำหน้าที่ต่างพระเนตรพระกรรณขององค์พระมหากษัตริย์ ผู้เป็นพระประมุขของชาติ

๔.๕.๒ หลวงปู่อาสภเถระ : เสาหลัก-ธงชัยแห่งความสำเร็จ

วันที่ ๓๐ สิงหาคม พ.ศ .๒๕๐๙ พระเดชพระคุณท่านก็ได้ถึงความเป็นอิสรภาพและกลับมาประจำอยู่วัดมหาธาตุ ตามคำรับรองของคณะสงฆ์อย่างเป็นเอกฉันท์ ในช่วงนั้นพระเดชพระคุณท่านชอบพูดอยู่เสมอว่า หลวงพ่อสบายมากไม่มีหน้าที่การงานยศถาบรรดาศักดิ์ แต่ก่อนถูกสวมหัวโขนไว้ไม่มีโอกาสจะไปเทศน์ธรรมสำแดงโปรดลูกหลานญาติโยมได้เต็มที่เหมือนดำรงตำแหน่งเป็นหลวงตาอาจ และท่านก็ใช้ลายเซ็นนามของท่านว่า "อาสภเถระ" ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา และได้ออกไปปฏิบัติศาสนกิจตามชนบทบ้านน้อยเมืองใหญ่ทุกภาคทั่วประเทศไทยเป็นกิจประจำตลอดมา

วัดหนองแวง เมื่อพระอุโบสถหลังแรกที่ท้าวเพี้ย เมืองแพนสร้างไว้ และพระยานครศรีบริรักษ์ปฏิสังขรณ์ไว้ในเวลาต่อมา ได้ทรุดโทรมลงมากจนใช้การไม่สะดวก คณะกรรมการพัฒนาวัดหนองแวงรุ่นแรก ตามคำอนุญาตของท่านหลวงปู่พระครูปลัดบุษบาเจ้าอาวาส ซึ่งได้มอบหมายให้ท่านพระครูสารกิจวิธาร) โสม ธีรปญฺโญ (พระครูสุธรรมจาริ) ปุ้ย จาริโณ (และพระมหาคูณ ขนฺติโก เริ่มดำเนินการจัดหาเครื่องอุปกรณ์ ตั้งแต่ปี พ.ศ . ๒๔๙๕ และได้ลงมือก่อสร้างวางศิลาฤกษ์พระอุโบสถหลังที่สอง เมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน พ.ศ . ๒๔๙๗ จนสำเร็จได้ผูกพัทธสีมา เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม พ.ศ .๒๕๑๑

๔.๕.๓ รำลึกถึงบูรพาจารย์ : ผู้เป็นต้นทางแห่งการพัฒนา

ศิษยานุศิษย์วัดหนองแวง ทุกรุ่น ได้ให้ความเคารพนับถือ ยกย่องเชิดชูว่าพระสงฆ์มหาเถระผู้มีนามต่อไปนี้ เป็นบูรพาจารย์ผู้ให้ความสำเร็จแก่วัดหนองแวง คือ

๑) หลวงปู่พระครูวิสุทธิคุณาธาร (สังข์ ติสฺโส) เจ้าอาวาสวัดพระยายัง กรุงเทพฯ เป็นประธาน

๒) หลวงปู่พระปลัดกลึง วัดเทวราชกุญชร กรุงเทพฯ

๓) อาจารย์พระครูธรรมธร (พระมหานา) เจ้าอาวาสวัดเทวีวรญาติ กรุงเทพฯ

๔) อาจารย์พระมหาบุญมี วัดพลับพลาชัย กรุงเทพฯ

๕) หลวงปู่พระครูบุญวัฒนากร เจ้าอาวาสวัดสิตาราม กรุงเทพฯ และ

๖) พระอาจารย์สาธร ธมฺมธโร รองเจ้าอาวาสวัดพระยายัง

ทั้งหมดร่วมเป็นกรรมการเจริญศรัทธาสาธุชน รวบรวมหาปัจจัยเป็นเงินทุนในการดำเนินการปฏิสังขรณ์และก่อสร้างร่วมกันจนสำเร็จตามโครงการ

๔.๕.๔ มูลเหตุกำเนิด "พุทธมหาจักรแก่นนคร"

คณะกรรมการพัฒนารุ่นที่สอง โดยการนำของเจ้าอาวาสรูปปัจจุบันกับพระมหาสายัณห์ รองเจ้าอาวาส พร้อมทั้งคณะสงฆ์และญาติโยมคุ้มวัดหนองแวง กับนายจรูญ นางจรรยา โอบโคกสูง ได้พิจารณาปรึกษาหารือกันว่า การหาทุนพัฒนาตามวิธีการเดิมฝืดเคืองล่าช้า ถ้าเปลี่ยนวิธีใหม่โดยการสร้างพระเป็นของสมนาคุณ แก่ท่านผู้บริจาคอาจได้ผลดีและรวดเร็ว จึงตกลงพร้อมใจกันสร้างพระบูชา พระกริ่ง พระเครื่อง พระสมเด็จและเหรียญท่านหลวงปู่พระครูปลัดบุษบา เนื้อทองคำ เนื้อเงิน เนื้อนวโลหะ เนื้อผงเกสรและเนื้อว่าน โดยตั้งชื่อว่าพระพุทธมหาจักรแก่นนคร ตามมหามงคลนิมิตว่า

๔.๕.๔.๑ วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน พ.ศ .๒๕๑๔ เป็นวันที่ดาวเคราะห์เข้าสู่เรือนมหาจักรถึง ๕ ดวง หากใครผู้ใดได้กระทำพิธีมงคลในวันเช่นนี้ ย่อมถึงความสำเร็จทุกประการ ซึ่งเป็นคำพยากรณ์ของท่านผู้รู้บันทึกไว้ และ

๔.๕.๔.๒ ได้รับคำแนะนำจากนายบุรี พรหมลักขโณ ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่นในสมัยนั้นว่า การสร้างพระควรจะอาราธนาพระผู้ใหญ่เป็นประธานจึงจะเหมาะ และ

๔.๕.๔.๓ หลวงปู่อาสภเถระ ได้เมตตาเป็นพิเศษ เพราะเป็นวัดหนองแวงเป็นวัดของอาจารย์เก่าของท่านเมื่อครั้งท่านเป็นสามเณร ดังนั้น จึงได้ไปกราบอาราธนาพระเดชพระคุณท่านหลวงปู่อาสภเถระ เป็นประธานในงานทุกอย่าง ตั้งแต่เริ่มต้นพิธีเททอง ๒๙ พ.ย .๒๕๑๔ เป็นต้นมาจนถึงพิธีมหาพุทธาภิเษก ปลุกเสก วันที่ ๑๗ เมษายน พ.ศ .๒๕๑๕ โดยพิธีการดังนี้

๑) เทียนชัย ๑ เล่ม สูงเท่าตัวท่านจากปลายเท้าถึงปลายผม

๒) เทียนพุทธาภิเษก ๑ คู่ ยาวเท่าแขนซ้ายแขนขวาท่าน

๓) เทียนมหามงคล และเทียนวิปัสสนา ๑ คู่ ยาวเท่าขาซ้ายขวาของท่าน

๔) เทียนนวหรคุณ ๙ เล่ม ยาวแค่ศอกของท่าน

๕) เทียนนพเคราะห์ ๑๐๘ เล่ม ยาวแค่คืบของท่าน

๗) ไส้เทียนครบอายุของท่าน

วันนั้นเหมือนกับเป็นวันที่ถอดร่างของท่านหลวงปู่ออกมาเป็นเครื่องบูชาพระพุทธเจ้าในพิธีมงคลนั้น

๔.๕.๕ มงคลนาม พุทธมหาจักรแก่นนคร

พระบูชานามว่า พุทธมหาจักรแก่นนคร เป็นพระบูชาที่เรียกได้ว่า "พระผู้บูรณปฏิสังขรณ์และเนรมิตวัดหนองแวง" อย่างแท้จริง เพราะหลังจากจัดงานประกอบพิธีพระบูชารุ่นที่อาศัยเหตุอันเป็นมงคลกาลและนามมงคล จึงทำให้วัดหนองแวง ได้รับความสำเร็จตลอดมา โดยมีความหมาย คำว่า พระพุทธมหาจักรแก่นนคร

"พุทธ" หมายถึง พระสัมมาพุทธเจ้า

"มหาจักร" หมายถึง ดาวเคราะห์ ๕ ดวงคือ ดาวจันทร์ ดาวพฤหัสบดี ดาวศุกร์ ดาวเสาร์ และดาวราหู จรสู่เรือนมหาจักรและดาวจันทร์เป็นอุจจาวิลาศด้วย

"แก่นนคร" หมายถึง เมืองขอนแก่น ครั้นจะตั้งชื่อว่า พระพุทธมหาจักรขอนแก่น ก็ไม่ได้คำสัมผัสไพเราะ จึงถวายมหามงคลนามว่า "พระพุทธมหาจักรแก่นนคร"

พระบูชา พุทธมหาจักรแก่นนคร

๔.๕.๖ พลังจิต "สัจจาธิษฐาน"

ครั้นถึงวันมหามงคลพุทธาภิเษก ๑๗ เมษายน พ.ศ .๒๕๑๕ ก็ได้พร้อมหน้ากันตั้งสัจจาธิษฐาน ต่อหน้าพระพุทธวิสุทธิคุณ สุโขทัยโบราณ ซึ่งเป็นพระประธานในโรงพระอุโบสถและพระพุทธมหาจักรแก่นนคร ทุกรุ่นว่า ข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายได้พร้อมใจกันสร้างพระขึ้นครั้งนี้ ด้วยพลังจิตอันประกอบด้วยศรัทธาอันแรงกล้า โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑) เพื่อน้อมถวายเป็นพุทธบูชา ธรรมบูชา และสังฆบูชา

๒) เพื่อน้อมถวายเป็นมหาเถรบูชาแด่ท่านหลวงปู่อาสภเถระ ซึ่งเป็นที่เคารพคารวะอย่างสูงในคราวพ้นจากเคราะห์เข็ญเวรกรรม

๓) เพื่อสะสมทุนพัฒนาวัดหนองแวง

๔) หากบุญญาบารมีของท่านยังมีอยู่ ขอให้ได้คืนยศตำแหน่ง

๕) ด้วยบุญญาธิการครั้งนี้ ขอให้ท่านได้เป็นสมเด็จ (ได้สร้างศาลาสมเด็จรอรับไว้ก่อน)

๖) ด้วยอานิสงส์แห่งบุญครั้งนี้ ขอให้ท่านมีชนมายุมั่นยืนยาว ได้เป็นร่มโพธิ์ร่มไทรของลูกหลานและสาธุชนพุทธบริษัท โดยความเป็นจอมใจจอมสงฆ์ของชาวไทยสืบต่อไป

"สัจจาธิษฐาน" ทั้ง ๖ ประการนี้เป็นคำอธิษฐานของคณะกรรมการจัดงานพุทธาภิเษก ปลุกเสกพระพุทธมหาจักรแก่นนครวัดหนองแวง

๔.๕.๗ พุทธมหาจักรแก่นนคร : มงคลแห่งความสำเร็จ

เวลา ๑๗.๐๙ น. ได้ปฐมฤกษ์อันเป็นมหามงคลแล้ว เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม) สมเด็จป๋าวัดโพธิ์ (ผู้เป็นองค์ประธาน ได้ตั้งจิตอธิษฐานประกอบพิธีเจิมและจุดเทียนชัย ในขณะนั้นเกิดมหัศจรรย์ลมพัดกระโชกมาอย่างแรง จนธงทิวธงกระดาษกระจุยกระจายเต็มพื้นดิน และมีฝนตกรินปลอยๆ ลงมาด้วย แสดงว่าฤทธานุภาพแห่งสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายมีพุทธานุภาพเป็นต้น เสด็จสถิตในมหามงคลพิธีแล้วอย่างน่าอัศจรรย์จริงๆลำดับนั้นพระราชาคณะชั้นเจ้าคณะจังหวัดทั้ง ๑๗ จังหวัดเจริญพระพุทธมนต์จบลงแล้ว

เวลา ๑๙.๐๙ น .พระเดชพระคุณหลวงปู่อาสภเถระ เจ้าพิธีเป็นองค์ประธานเจิมและจุดเทียนพุทธาภิเษก เทียนมหามงคลและเทียนวิปัสสี พระพิธีธรรมสวดพระคาถาพุทธาภิเษก พระเกจิอาจารย์ทั่วประเทศนั่งปรก ปลุกเสก ตลอดคืน

เวลา ๐๕.๒๙ น .พระเทพรัตนโมลี (พระธรรมราชานุวัตร) ดับเทียนชัยเป็นอันเสร็จพิธี ต่อจากนั้นความสำเร็จ ติดตามมาอย่างไม่น่าเป็นไปได้คือ

๑) พระบูชา ขนาด ๙ นิ้ว ๕ นิ้วไม่พอแจก

๒) พระกริ่งพุทธมหาจักรเนื้อทองคำบริสุทธิ์ไม่พอแจก

๓) เพียงเช้าวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๑๕ ก็รวบรวมทุนที่จ่ายในงานได้ครบจำนวนไม่ต้องเป็นหนี้

๔) ตั้งแต่ ๑๙ เมษายน ๒๕๑๕ เป็นต้นไป รวบรวมทุนพัฒนาวัดได้เกินคาดหมาย

๕) วันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๑๕ สลากกินแบ่งรัฐบาลออก ๗๑๗

๖) วันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๑๕ เจ้าประคุณหลวงปู่อาสภเถระ เป็นประธานพิธีวางศิลาฤกษ์ก่อสร้างศาลาการเปรียญ

๗) วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๑๕ เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต องค์ประธานจุดเทียนชัย ได้รับสถาปนาขึ้นเป็นสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗ แห่งประเทศไทย

เพียง ๓ เดือนก็ได้เห็นความสำเร็จตั้งเจ็ดประการ ผู้ร่วมงานทุกคนเกิดความปลื้มใจ แล้วจึงพร้อมใจกันเข้าเฝ้าสมเด็จพระสังฆราชกราบทูลขอชื่อศาลาการเปรียญ พระองค์ก็ทรงพระเมตตาประทานนามว่า "ศาลาสมเด็จ" ด้วยพระวาจา ครั้งต่อมาเมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๑๘ เจ้าประคุณหลวงปู่อาสภเถระ ได้คืนยศเป็นพระพิมลธรรมตามเดิม

วันที่ ๒๕ ตุลาคม พ.ศ .๒๕๑๘ ก็ได้คืนยศตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎ์

วันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ .๒๕๒๘ เจ้าประคุณหลวงปู่พระพิมลธรรม ก็ได้รับสถาปนาขึ้นเป็นสมเด็จพระพุฒาจารย์

วันที่ ๓๐ กรกฎาคม พ.ศ .๒๕๓๑ ก็ได้เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช

วันที่ ๖ มกราคม พ.ศ .๒๕๓๒ ก็ได้เป็นเจ้าคณะใหญ่หนตะวันออก

วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ .๒๕๓๒ ก็ได้มามอบสัญญาบัตร พัดยศ และผ้าไตรแด่พระสังฆาธิการ ในเขตปกครองคณะสงฆ์หนตะวันออก) ๑๗ จังหวัด (เนื่องในวโรกาสพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ .๒๕๓๑ ณ สถานที่ประกอบพิธีวัดหนองแวง อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

เหตุการณ์ต่างๆ ที่ลำดับมา ไม่น่าเป็นไปได้ แต่ก็เป็นไปแล้ว ทั้งนี้และทั้งนั้นก็เป็นวันรอคอยอันยาวนานแสนนาน และผลแห่งความสำเร็จสมหวังก็ติดตามมาจนถึงที่สุดแล้ว จะไม่ให้เกิดความปลื้มใจ ดีใจ และสุขใจได้ยังไง เพราะเป็นความสำเร็จแก่ยอดปรารถนาของมหาเถรผู้เป็นที่เคารพยิ่งของพวกเราทุกถ้วนหน้า

ส่วนการพัฒนาวัดหนองแวงนั้น ก็บรรลุถึงความสำเร็จตามเป้าหมายทุกประการ โดยได้เปลี่ยนสภาพจากความเป็นของเก่ามาเป็นของใหม่ทั้งนั้น ทุกวันนี้วัดหนองแวงเป็นสถานที่รับภาระแทนคณะสงฆ์จังหวัดขอนแก่นทั้งสองนิกายในการปฏิสันถาร ถวายการรับเสด็จฯ และต้อนรับสมเด็จพระราชาคณะ ตามที่ทางราชการคณะสงฆ์และฝ่ายบ้านเมืองมอบให้ หรือเรียกง่ายๆ ว่า ปัจจุบันวัดหนองแวง เป็นศาสนสถานที่รับแขกบ้านแขกเมืองนั่นเอง โดยได้รับการสนับสนุนจากทุกฝ่ายด้วยดีตลอดมา หากการต้อนรับ มีการขาดตกบกพร่องด้วยกรณีใดๆ ก็ดี คงเป็นไปเพราะความสุดวิสัยสุดสามารถ ปราศจากเจตนาจริงๆ

อีกประการหนึ่ง เรื่องที่นำมาเล่าสู่กันฟังนี้ ก็เป็นเพียงความคิดและการทำของผู้น้อย ซึ่งอยู่ภายใต้ความอุ้มชูดูแลสนับสนุนจากผู้ใหญ่ตามลำดับชั้นตลอดมา จึงได้รับความสำเร็จทุกประการ

อนึ่ง แม้เจ้าประคุณสมเด็จปู่อาสภเถระได้ถึงความเจริญรุ่งเรืองยิ่งๆ ขึ้นมาโดยลำดับนั้น เพราะบุญญาบารมีของท่านเอง และเพราะความดีของผู้สนับสนุนซึ่งมองเห็นการณ์ไกล คือเห็นแก่ประเทศชาติ เห็นแก่พระศาสนา และเห็นแก่องค์พระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นสมบัติของชาวไทยทุกชีวิต จะอยู่ในประเทศนอกประเทศก็ยังรักไทยและเป็นไทยอยู่จนถึงความสิ้นสุดแห่งชีวิต จะปล่อยปละละทิ้งกันไม่ได้เลย

พระบูชา
พุทธมหาจักรแก่นนคร

๔.๕.๘ ประเภทวัตถุมงคลวัดหนองแวง

ในการประกอบพิธีมหาพุทธาภิเษกปลุกเสก ครั้งนั้น ได้มีสาธุชนผู้มีความเลื่อมใสศรัทธามาร่วมพิธีเป็นจำนวนมาก จากทั่วทุกภาคของประเทศไทย โดยวัดหนองแวง ได้สร้างวัตถุมงคลประเภทต่างๆ ดังนี้

พระประจำวันเกิด
(พระพุทธเจ้า ๙ ปาง)

๑) สร้าง "พระบูชา" พุทธมหาจักรแก่นนคร
๒) สร้างพระประจำวันเกิด หรือพระพุทธเจ้า ๙ ปรางค์
๓) สร้าง "พระกริ่ง" พุทธมหาจักรแก่นนคร เนื้อทองคำ เงิน และนวโลหะ

๔) สร้าง "พระผง" สมเด็จพุทธมหาจักรแก่นนคร

๕) สร้าง "พระสมเด็จนางพญา" พุทธมหาจักรแก่นนคร

๖) สร้าง "พระพุทธลีลามหาจักรแก่นนคร"

๗) สร้าง "เหรียญสมเด็จ" แบบชุบทอง และแบบรมแดง

๘) สร้าง "รูปเหมือนหลวงปู่พระครูปลัดบุษบา"

การสร้างพระครั้งนั้น ได้กราบทูล กราบเรียน อาราธนา และขอแผ่นทองลงพระคาถาจากพระสังฆาธิการ ตั้งแต่เจ้าอาวาสขึ้นไปจนถึงองค์พระประมุขของพระศาสนา และได้ทรงเมตตาเสด็จมาทรงเป็นประธานจุดเทียนชัย สมเด็จพระธีรญาณมุนี จุดเทียนมหาพุทธาภิเษก และร่วมนั่งปรกร่วมกับพระเถราจารย์ พระพิมลธรรม (อาสภ มหาเถร) อธิษฐานจิตจุดเทียนมหามงคล มีท่านชำนาญ พจนา ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น และนายศิริ เทศประสิทธิ์ ศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น เฝ้าทูลถวาย

การประกอบพิธีมหาพุทธาภิเษกปลุกเสก ในครั้งนั้น นับว่าเป็นพุทธมหามงคลอันอุดมสูงสุด ได้ส่งผลให้วัดหนองแวง มีความเจริญรุ่งเรืองมาโดยตลอดถึงปัจจุบัน แม้สาธุชนผู้มาร่วมงาน ล้วนถึงความเจริญรุ่งเรืองสูงส่งแห่งชีวิตครอบครัว ด้วยยศและทรัพย์สินอันอุดมสมบูรณ์ ทั้งสิ้น

๔.๖ น้ำมนต์

๔.๖.๑ กำเนิดน้ำพุทธมนต์[๑]

เป็นที่ทราบกันดีว่า ตลอดเวลาของช่วงพุทธกาล พระพุทธองค์ทรงประดิษฐานพระพุทธศาสนาด้วยการเผยแผ่ธรรม แสดงธรรมเทศนาสั่งสอนอยู่เป็นเวลาถึง ๔๕ พรรษา เฉพาะในพรรษาที่ ๒ ซึ่งตรงกับปีกุล เย็นวันหนึ่ง

---

[๑] พ่อคัมภีร์ มาป้อง อดีตข้าราชการบำนาญ ผู้ประสานเครือข่ายศิษยานุศิษย์ วัดหนองแวง

พระพุทธองค์ทรงรับสั่งกับพระอานนท์เถระว่า "อานนท์เธอจงเรียนเอารตนสูตร[๕]นี้ แล้วจาริกไปในกำแพงเมืองเวสาลี เจริญมนต์รตนสูตรนี้ เพื่อความสวัสดีจากภัยอันใหญ่ของประชาชนเถิด

ในราตรีนั้น พระอานนท์เถระ ก็ได้เรียนเอารตนสูตรจากพระผู้มีพระภาคเจ้า แล้วก็ประคองบาตรเสลมัยของพระพุทธองค์ ซึ่งเต็มไปด้วยน้ำ ตั้งกัลยาณจิตประกอบด้วยเมตตา ระลึกถึงพระพุทธคุณ คือพระบารมี ๓๐ ทัศน์ ได้แก่ บารมี ๑๐ อุปปารมี ๑๐ และปรมัตถปารมี ๑๐ ซึ่งทรงบำเพ็ญมาและบารมีในปัจฉิมชาติ (ชาติสุดท้าย) จำเดิมแต่เสด็จลงสู่พระครรภ์ เป็นต้นจนตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมโพธิญาณ ประกาศโลกุตตรธรรม ๙ ประการเป็นที่สุด เจริญพระพุทธมนต์รตนสูตรนี้เที่ยวจาริกไปยังภายในกำแพงเมือง พร้อมด้วยเจ้าลิจฉวีทั้งหลาย ติดตามห้อมล้อมเดินไปพลางพรมน้ำพระพุทธมนต์ไปพลางจนรอบพระนคร

มนุษย์ที่กำลังประสบภัยแต่ผีปีศาจและภัยต่างๆ พอถูกน้ำพระพุทธมนต์ที่พระอานนท์เถระเจ้าพรมเท่านั้นก็หายจากโรคภัย มีกำลังสดชื่น ติดตามแวดล้อมพระอานนท์เถระเจ้า โห่ร้องแซ่ซ้องสาธุการดังสนั่น พวกภูตปีศาจที่เข้ามาเบียดเบียนมนุษย์ ครั้นได้ยินเสียงก็สะดุ้งตกใจกลัว พากันเลี่ยงออกไป ที่ยังแอบหลบอยู่ตามบ้านเรือนก็แง้มฝาเรือนและหลบอยู่ เมื่อถูกน้ำพุทธมนต์ของพระอานนท์เถระเจ้า ก็เจ็บปวดจะดับจิต ประดุจสุนัขถูกฟาดด้วยแส้เหล็ก ต่างก็พากันเผ่นหนีอย่างไม่คิดชีวิตด้วยความกลัวอย่างขนพองสยองเกล้า จึงตั้งหน้าวิ่งหนีออกจากเมืองไป โดยไม่หันมามองด้านหลัง ครั้นไปประดังแน่น ยัดเยียดกันที่ประตูพระนคร และเมื่อไม่สามารถจะทนรออยู่ได้ ก็พากันพังประตูเมืองหนีไปจนหมดโดยสิ้นเชิง

---

[๕] สาระเนื้อหารายละเอียดของรตนสูตรนี้ มีอยู่ใน ขุททกนิกาย ธมฺมบท พระไตรปิฎก เล่มที่ ๒๕ ข้อที่ ๖ (เป็นบทสวดที่เราคุ้นเคยเพราะเวลาพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์จะใช้สวดเสมอ บทที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า ยังกิญจิ วิตตัง... และยานีธภูตานิ...-ผู้รวบรวมเรียบเรียง

ครั้นพระอานนท์เถระเจ้า จาริกเจริญรตนสูตรประพรมน้ำพระพุทธมนต์ไปจนรอบพระนครแล้ว ก็พามหาชนซึ่งติดตามมาเป็นอันมากเข้าเฝ้าพระบรมศาสดายังที่ประทับ ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าก็ทรงพระมหากรุณาประทานธรรมเทศนาตั้งแต่เบื้องต้นจนประกาศจตูริยสัจ[๑] ให้มหาชนชื่นชมโสมนัส ปรีดาปราโมทย์ เกิดศรัทธากล้าหาญ ประกาศตนเป็นพุทธมามกะเป็นอันมาก

พระบรมศาสดา ทรงพระมหากรุณาประทานพระธรรมเทศนาอยู่จนถึง ๗ วัน ครั้นทรงทราบว่าภัยทั้ง ๓ ประการสงบแล้ว และประชาชนมีความผาสุกทั่วกันดีแล้ว ก็ทรงอำลาพระเจ้าลิจฉวี เสด็จพระพุทธดำเนินกลับพระนครราชคฤห์ ด้วยพระเกียรติยศซึ่งพระเจ้าลิจฉวีและมหาชนพร้อมกันจัดบูชาถวายอย่างโอฬาร แม้พระเจ้าพิมพิสารและข้าราชบริพาร ตลอดชาวนครราชคฤห์ ก็มีความยินดีพากันไปต้อนรับพระบรมศาสดาที่ริมฝั่งแม่น้ำคงคาเพื่อให้เสด็จกลับมาประทับจำพรรษาที่ ๓ ณ พระเวฬุวันมหาวิหาร สมดังมโนปณิธานที่ทรงตั้งไว้นั้น

(พ่อคำภีร์ มาป้อง)

๔.๖.๒ น้ำมนต์กับการเจริญศรัทธา[๒]

บูรพาจารย์วัดหนองแวง โดยมีพระเดชพระคุณหลวงปู่พระครูปลัดบุษบา เป็นต้น จึงได้ให้ความสำคัญกับพระสูตรนี้ ได้ท่องบ่นสาธยายพุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ ไม่ว่าจะเป็นการทำวัตรเช้า ทำวัตรเย็น เจริญพุทธมนต์ในพิธีกรรมต่างๆ ภายในวัด ได้ให้ความสำคัญกับการทำน้ำพุทธมนต์เป็นอย่างยิ่ง

เลาที่คณะสงฆ์วัดหนองแวง ได้รับอาราธนาไปเจริญพุทธมนต์ ฉันเช้า ฉันเพลในชุมชน ต่างชุมชน และหรือในจังหวัดต่างๆ หรือต่างประเทศ พระเดช

---

[๑] หมายถึง อริยสัจ ๔ คือความจริงอันประเสริฐ ๔ ประการ ได้แก่ ๑). ทุกข์ ๒) สมุทัย ๓) นิโรธ และ ๔) มรรค-

[๒] ประจวบ ลางคุลานนท์ คนดีศรีขอนแก่น ๒๕๓๗

พระคุณท่านเจ้าคุณพระเทพวงศาจารย์ (ตั้งแต่สมัยเป็นพระมหาคูณ ขนฺติโก เป็นลำดับมา) ได้นำน้ำพระพุทธมนต์ติดย่ามเข้าไปในบ้านเจ้าภาพด้วยเสมอ พอถึงที่ประกอบพิธีแล้ว จะนำน้ำพุทธมนต์ที่เตรียมใส่ขวด หรือถุงพลาสติกนั้นเทลงใส่บาตรน้ำมนต์ แล้วนำน้ำสะอาดไปเติมลงบาตรน้ำมนต์ที่เจ้าภาพเตรียมไว้ เพื่อประพรมให้เกิดความเป็นสิริมงคลแก่เจ้าภาพด้วยตลอดมา

น้ำมันมนต์
สืบทอดจากหลวงปู่

๔.๗ น้ำมันมนต์

น้ำมันมนต์ ไม่ใช่น้ำบริสุทธิ์ที่นำมาเสกเป่าสวดพระคาถาเพื่อให้เป็นน้ำมนต์ แต่กลับนำน้ำมันมาปลุกเสก ลงคาถาอาคม จึงเรียกว่า “น้ำมันมนต์”

๔.๗.๑ วิธีการทำน้ำมันมนต์

เรื่องการหุงหาน้ำมัน เป็นเรื่องยุ่งยากซับซ้อนมาก จนกว่าจะเป็นน้ำมันมนต์ให้คนทั่วไปได้นำไปใช้นั้น มีกระบวนการหลายขั้นตอน คือ

๔.๗.๑.๑ ต้องเตรียมพืชสมุนไพร

๔.๗.๑.๒ เคี่ยวหรือสกัดเอาน้ำมันจากสมุนไพร

โดยขั้นแรก ต้องนำสมุนไพรสดๆ มา แล้วสับโขลกแล้วนำมาต้มเคี่ยวไฟร้อนๆ จนขึ้นสีออกเหลืองๆ ก็ต้องนำมาให้หลวงพ่อเจ้าอาวาสทำพิธีปลุกเสก ตามกรรมวิธีของเจ้าของน้ำมันมนต์ คือ พระเดชพระคุณหลวงพ่อพระเทพวงศาจารย์ หรือเจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน

๔.๗.๒ พิธีกรรมการหุงน้ำมันมนต์[๘]

๔.๗.๒.๑ พืชวัตถุ พืชที่สามารถนำมาทำน้ำมันมนต์ มีดังนี้

๑) หัวบอน

---

[๘] พระสายทอง ญาณสีโล ในอดีตสมัยบวชเป็นพระภิกษุ (รอบแรก) เป็นพระสงฆ์ผู้ร่วมพัฒนาวัดหนองแวงร่วมกับหลวงพ่อพระเทพวงศาจารย์ ปัจจุบัน กลับมาบวชอีกรอบ (รอบสอง) เพื่ออุทิศตนปฏิบัติธรรม เมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๔๙ โดยอาศัยอยู่ในวัดหนองแวง

๒) หัวอีบุก (อีปลุกใหญ่)

๓) หัวกลอย

๔) ก้านสะเดา (หนึ่งกำมือ)

๕) ก้านขี้เหล็ก (หนึ่งกำมือ)

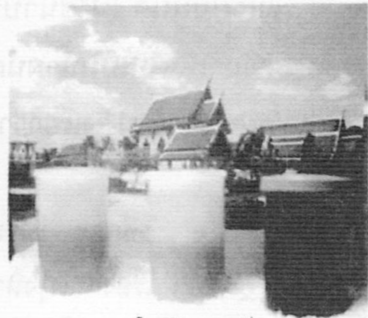
๔.๗.๒.๒ วิธีทำ

๑) สับให้ละเอียด แล้วคั้นเอาน้ำ นำน้ำที่ได้มากรอง

๒) เอามะพร้าวมาขูด เพื่อเอาน้ำกะทิ ทั้งสองอย่างนี้ใช้ปริมาณเท่ากัน

๓) ตั้งกะทะเคี่ยวให้เป็นน้ำมัน บางส่วนตกตะกอนมีกลิ่นที่หอมมาก

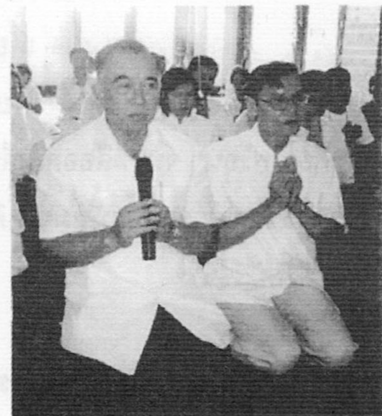
๔) เอาน้ำมันมะพร้าวมาผสมอีก ๑ ปี๊บ โดยเทลงที่กะทะ เพื่อทำการเคี่ยวต่อพอประมาณให้น้ำมันเข้ากัน แล้วยกลงมากรองให้สะอาด เมื่อกรองสะอาดแล้วก็จะเอาขี้ผึ้งแท้ลงไปผสมพอประมาณ

นำมันมนต์
สืบทอดจากหลวงปู่

๔.๗.๒.๓ **กรรมพิธี** : แต่งขันธ์ห้า ขันธ์แปด ปลุกเสกด้วยพุทธคุณ ธรรมคุณและสังฆคุณ ๑๐๘ จบ

๔.๗.๒.๔ **อาถรรพณ์** :พึงระวังการอยากลอง เช่น เด็กตีกัน มีคนตกจากที่สูงลงสู่ที่ต่ำ เป็นต้น

พ่อประจวบ ลางคุลานนท์

๔.๗.๓ สรรพคุณอันลือเลื่อง[๖]

น้ำมันมนต์ของหลวงปู่ วัดหนองแวง เป็นที่เรื่องลือกันในหมู่สาธุชนคนทั่วไป เมื่อใครได้นำไปใช้แล้วเห็นผลเป็นที่ประจักษ์ โดยได้พูดกันปากต่อปาก คำต่อคำ เป็นการประชาสัมพันธ์หรือบอกกันต่อๆ ไปเองอย่างอัตโนมัติ โดยไม่ต้องมีการว่าจ้างสื่อใดๆ เพื่อโฆษณาทั้งสิ้น แม้ใน

---

[๖] ประจวบ ลางคุลานนท์ คนดีศรีขอนแก่น ๒๕๓๗

โรงพยาบาลที่คนไข้ได้รับบาดเจ็บแล้วไปรักษา คนไข้ก็ยังแอบซ่อนน้ำมันมนต์หลวงปู่เอาไว้ เพราะกลัวคุณหมอทั้งหลายเห็นแล้วจะตำหนิเอา

๔.๗.๔ ตัวอย่างผู้ใช้ที่ได้ผล

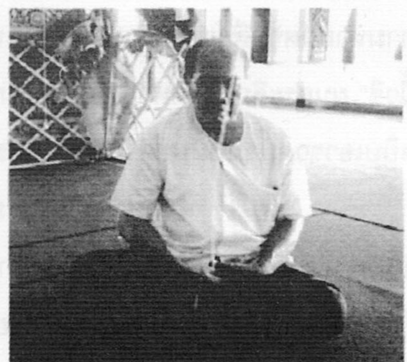
มีเรื่องเล่าสืบกันมาหลายครั้งที่เกิดเหตุเพศภัยถึงเคราะห์หามยามร้ายต่างๆ นานา จะเป็นการได้รับอุบัติเหตุ หรือไฟไหม้ก็ดี น้ำร้อนลวกก็ดี สารพัดที่มี ก็ต้องอาศัยใบบุญน้ำมันมนต์หลวงปู่เป็นที่พึ่งบางครั้งบางคราว คนป่วยมาให้ท่านหลวงพ่อเจ้าอาวาสทำพิธีเป่าเสก ๓ พวด อะไรทำนองนี้ก็มี ซึ่ง คนไข้ก็ได้กำลังใจทำให้อาการดีขึ้น หรือถึงกับหายไปเลยก็มีหลายครั้ง

๔.๗.๕ อิทธิฤทธิ์น้ำมันมนต์ วัดหนองแวง[๑๑]

เมื่อพูดถึงน้ำมันมนต์ วัดหนองแวงเมืองเก่าขอนแก่นแล้ว น้อยคนที่จะไม่รู้จัก ปัจจุบันคือวัดหนองแวง พระอารามหลวง ตั้งอยู่ที่บ้านเมืองเก่า ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยมีพระเดชพระคุณพระเทพวงศาจารย์ (คูณ ขนฺติโก ป.ธ.๔ เป็นเจ้าอาวาส) ส่วนตัวผมเรียกท่านว่าหลวงพี่ มหาคูณ มาตั้งแต่สมัยผมเป็นเด็กคือ ๕๐ กว่าปีผ่านมาแล้ว ท่านเป็นเจ้าอาวาสวัดหนองแวงต่อจากหลวงปู่พระครูปลัดบุษบา

พ่อบุญเกิด พิมพ์วรเมธากุล ผช.ผจก.รร.การกุศลวัดหนองแง

หลวงปู่พระครูปลัดบุษบา ท่านเป็นพระเกจิอาจารย์ดังมากสมัยโน้น โดยท่านมีชื่อเสียงในทางทำน้ำมันมนต์รักษาโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ ให้ญาติโยม สมัยผมเป็นเด็กวันหยุดเรียนเสาร์-อาทิตย์ จะไปหาปลากัดกับเพื่อนๆ ในตลาดรอบริมบึงบอน (คือบึงแก่นนครปัจจุบัน) ในขณะเพื่อนหาปลากัด ผมก็จะแวะวัดต่างๆ แถวริมบึงอาทิวัดธาตุก็แวะคุยกับหลวงพ่อเหล่ว (ปัจจุบัน คือพระธรรมวิสุทธาจารย์) เจ้าอาวาสวัดธาตุ พระอาราม

---

[๑๑] ประจวบ ลางคุลานนท์ คนดีศรีขอนแก่น ๒๕๓๗

หลวง) วัดกลาง แวะคุยกับหลวงพี่น้อย (ปัจจุบัน พระครูมงคลสารนิเทศ เจ้าอาวาสวัดกลางเมืองเก่า) ส่วนวัดหนองแวง เข้ามากราบหลวงปู่บุษบา (ท่านเรียกผมว่า ไอ้ขาว) ซึ่งแรกทีเดียว ผมยังไม่รู้จักกับหลวงพี่มหาคูณ (พระเทพวงศาจารย์ เจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน) มารู้จักและคุ้นกับท่าน หลังจากหลวงปู่พระครูปลัดบุษบา มรณภาพไปแล้ว

กิตติศัพท์เลื่องลือมานานสำหรับน้ำมันมนต์วัดหนองแวงของหลวงปู่บุษบา คือเคยเอาหางควายด่อนไปต่อกับหางควายดำ และแล้วมันก็ใช้งานเป็นหางของมันได้ดีปกติ หลังจากนั้นก็เล่าสืบต่อกันมาเรื่อยๆ ตั้งแต่ผมยังเป็นเด็กจนเป็นตำนานของวัดหนองแวงตลอดมาถึงปัจจุบัน และจะเล่าลือกันต่อไปไม่สิ้นสุด

มาถึงเรื่องส่วนตัวของผม เมื่อบ่ายแก่ๆ ของวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๒๔ เวลาประมาณ ๑๗.๐๐ น. ผมและภรรยาซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์กันเพื่อจะไปกราบลาท่านเจ้าอาวาสวัดป่าแสงอรุณ (พระเทพวรคุณ) และตั้งใจจะไปอีกทุกวัดเพื่อเดินทางไปรับตำแหน่งประชาสัมพันธ์จังหวัดเพชรบูรณ์ พอขี่รถขึ้นมาบนถนนใหญ่ทางโค้งเลยโรงสีมาก็ประสบอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ตำรวจไล่แซงรถยนต์กระบะบรรทุกที่กำลังขับหนีตำรวจมาชนรถผมที่จอดแอบซ้ายอยู่พอดี ทำให้ผมแขนท่อนบนหัก ขาขวาสะบ้าแตก ภรรยาผมขาขวาท่อนล่างหัก มีผู้ใจบุญมาช่วยนำขึ้นรถส่งโรงพยาบาลในเวลาต่อมา คุณหมอและคุณพยาบาลได้ช่วยกันทำเฝือก แขน-ขาห้อยระโยงระยางในห้องอุบัติเหตุ

เวลาประมาณ ๕ ทุ่ม เศษของคืนนั้น หลวงพี่มหาคูณ (ท่านเป็นพระครูธรรมสารสุมณฑ์ เจ้าอาวาสวัดหนองแวง สมัยนั้น) ทราบข่าวการประสบอุบัติเหตุผมทางสถานีวิทยุที่เพื่อนจัดและเขาได้เล่าเรื่องของผมออกข่าว ท่านและลูกศิษย์คนหนึ่งได้ไปเดินตามหาผมตามตึกต่างๆ จนพบ (สมัยนั้นไม่มีคอมพิวเตอร์) ท่านบอกผมว่า "จวบ ลองกระดิกนิ้วซิ" ผมกระดิกนิ้วให้ท่านดู ท่านบอกว่า ถ้าหมอเขาจะตัดแขน อย่าให้เขาตัดนะ และท่านก็หยิบเอาขวดน้ำมันมนต์จากย่าม เทกรอกลงไปในเฝือกแขนผมและภรรยาด้วย

ด้วยอานุภาพน้ำมันมนต์ที่ศักดิ์สิทธิ์ของท่านเจ้าอาวาสวัดหนองแวง ในวันนั้น ทำให้ชีวิตผมในวันนี้ ถ้ามองภายนอกหรือคนรุ่นใหม่ไม่เคยทราบเรื่องอุบัติเหตุของผมก็จะเห็นผมและภรรยามีสภาพร่างกายที่เหมือนชาวบ้านโดยทั่วๆ ไป ขณะนี้ ผมและภรรยาได้ระลึกถึงอานุภาพของพุทธคุณ ธรรมคุณและสังฆคุณอยู่ตลอดเวลา และตั้งใจทำในสิ่งที่ดีงามตลอดไป น้ำมันมนต์ของวัดหนองแวงเมืองเก่าขอนแก่นจะตราตรึงกับผมและครอบครัวไปจนตลอดชีวิต และเป็นกำลังใจในการที่จะประกอบแต่กรรมดีให้ชีวิตมีคุณค่าตลอดไป

ท่านผู้ใดมีทุกข์ในชีวิต หากผมและภรรยาพอที่จะช่วยตามอัตภาพวิสัย ขออย่าได้เกรงใจ ขอให้บอกหากไม่เหลือวิสัย ผมและภรรยายินดีเสมอ เพื่อเป็นความสบายใจ และเพื่อถวายเป็นพุทธบูชา ธรรมบูชาและสังฆบูชาส่วนหนึ่งด้วย

(ประจวบ ลางคุลานนท์)

๔.๗.๖ เสี้ยวหนึ่งของความทรงจำ[๑๑]

พ.ศ .๒๕๑๗ เข้ามาเป็นครั้งแรกเพื่อฝากตัวเป็นลูกศิษย์ของวัดหนองแวง ขณะนั้นวัดหนองแวงเริ่มพัฒนา เมื่อแรกเข้ามานี้ก็รับใช้ท่านพระครูธรรมสารณสุมณฑ์ โดยมีหน้าที่บริการทั่วๆ ไปเพราะมีรถยนต์ส่วนตัว จนถึง พ.ศ .๒๕๒๓ ได้พาหลวงพ่อไปรับพระพุทธเจ้าเก้าปาง ประมาณตีหนึ่งกว่าๆ เกิดน้ำท่วมถนนตั้งแต่โนนตาเณร จนเกือบถึงสีดา ระยะทางประมาณหนึ่งกิโลเมตร โดยหลวงพ่อเดินถกสบงเดินนำหน้า ซึ่งมีกระแสน้ำแรง จนทำให้มีความเป็นห่วง แต่ก็ไม่รู้จะทำอย่างไร เพราะไปแค่สองเท่านั้นทำให้หลวงพ่อเปียกทั้งตัว

วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๒๑ ขณะนั่งรถทัวร์ เข้ากรุงเทพฯ กับคุณหมอประทีป รถทัวร์ชนกับรถขนทรายระหว่างเมืองพลกับท่าสีดา ปรากฏว่าขาขวาหัก ๓ ท่อน ข้างซ้ายหัก ๒ ท่อน ได้นอนโรงพยาบาลศูนย์ขอนแก่นนานประมาณ ๑ เดือน ทางหลวงพ่อก็ได้ไปเยี่ยมตอนกลางคืนทุกคืน โดยนำน้ำมันมนต์ไปทาให้และเป่าทำให้หายปวด ทางคุณหมอบอกว่าอีกสามเดือนจึงจะยืนได้ หลวงพ่อบอกให้กลับบ้าน โดยหลวงพ่อเป็นผู้เอาน้ำมันมนต์ไปทาและเป่าให้ ปรากฏว่าหลวงพ่อทำให้เพียงหนึ่งอาทิตย์ ก็ลุกขึ้นยืนได้เลย ครบหนึ่งเดือนยืนได้เต็มตัวและหัดเดินทีละก้าวได้ครบสามเดือนก็ขับรถได้ โดยมีเฝือกอ่อนใส่และสามารถพาหลวงพ่อไปกรุงเทพฯ ได้ หลังจากนั้นก็ได้รับใช้ทางวัดตลอดมา

ส่วนการสร้างพระมหาธาตุแก่นนครนี้ ก็มีส่วนร่วมโดยเป็นผู้ตรวจรับเหล็กที่เอามาสร้างพระมหาธาตุฯ ทั้งหมด และเป็นกรรมการดูแลประจำวันพุธ ซึ่งมีคุณพ่อพันธ์ พรมชมชา คุณพ่อทองดี นันหนองบัว และคุณพ่อติแก แซ่เล็ก ฝ่ายพระสงฆ์ก็มีหลวงตาเต็ม หลวงตาสมาส เข้าเวรประจำวันพุธ แม้แต่ทุกวันนี้ถ้าทางวัดมีการมีงานก็ได้เข้ามาร่วม

---

[๑๑] อาจารย์เจตน์ ไชยาคำ ผู้มีความใกล้ชิด และผูกพันกับวัดหนองแวง และเคารพพระเดชพระคุณหลวงพ่อพระเทพวงศาจารย์ เจ้าอาวาสวัดหนองแวง ตั้งแต่การเริ่มพัฒนาวัดยุคแรกจนถึงปัจจุบัน-ผู้รวบรวมเรียบเรียง

กิจกรรมทุกครั้ง ที่เล่ามานี้เป็นแค่เสี้ยวหนึ่งแห่งความทรงจำเท่านั้น (ส่วนที่ไม่ได้เล่าและเล่าไม่ได้นั้นมันหลายเสี้ยวจริงๆ)

(อาจารย์ เจตน์ ไชยาคำ)

๔.๗.๗ ลูกมะตูม[๑๒]

อีกเรื่องหนึ่ง ทิ้งไม่ได้เลย คือ เรื่องเกี่ยวกับหญิงมีครรภ์ (หญิงตั้งท้อง) กล่าวคือเมื่อก่อนนี้ใครมีท้องไส้ท้องแก่โย้เย้ใกล้จะคลอดเต็มที่จะมาหาหลวงพ่อเจ้าอาวาส (หลวงพ่อคูณ ขนฺติโก) เจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน) พลวงพ่อท่านก็ประพรมน้ำพุทธมนต์ให้ เสร็จก็จะยื่นผลมะตูมที่ลงคาถาเสกเป่าเรียบร้อยดีแล้ว ให้เพื่อเอาไปต้มกิน

ปรากฏว่า ทุกคนที่นำมะตูมที่ลงคาถาองคุลิมารสูตร ได้ผลเป็นที่น่าพอใจทุกราย กล่าวคือ จะคลอดง่ายเหมือนกับเทน้ำออกจากท่อ นี้เป็นปรากฏการณ์ที่ข้าพเจ้าได้ยินกับหูและได้ดูด้วยตา เพราะสมัยก่อน ข้าพเจ้าเคยได้เป็นผู้ทำหน้าที่ไปหา หรือไปขอลูกมะตูม ไม่ว่าจะเป็นลูกอ่อน ลูกแก่ เพื่อนำมาถวายท่าน ซึ่งลูกมะตูมเอามาเท่าไหร่ก็ไม่พอกับความต้องการของประชาชน เพราะคนที่ต้องการหรืออยากได้มีมากเหลือเกิน บางครั้งจารหรือลงคาถาแทบจะไม่ทัน น่าอัศจรรย์จริงๆ

๔.๗.๘ ประสบการณ์ตรงสรรพคุณน้ำมันมนต์[๑๓]

ครั้งหนึ่ง จากประสบการณ์ตรงที่เจอด้วยตนเอง มีเด็กสองคนพี่น้อง อายุประมาณ ๖-๗ ปี พากันเล่นน้ำมันเบนซิน เพราะพ่อเป็นคนขับแท็กซี่ เมื่อได้น้ำมันมาก็เอาไปจุดเล่นลองดู จึงเกิดไฟไหม้ขาสองข้าง แต่คนหนึ่งโดนนิดหน่อย พ่อก็พามาที่วัดหนองแวง ผู้บันทึกมาเห็นพอดี ก็เอาน้ำมันมนต์นี้มาทาให้ โดยให้พ่อขับรถไปซื้อฟักทองเพื่อจะเอาเหยื่อในมาแปะแผล แต่พอพ่อกลับมาปรากฏว่า ลูกชายหายแล้ว ยาแก้พิษสัตว์กัดต่อย ให้เอามูลโค-กระบือมาแปะตรงที่โดนกัดต่อย ไม่นานก็จะหายปวดทันที

---

[๑๒] พระครูสุจิตคุณสาร (สมจิตร สุจิตฺโต วงษ์ซารี) รองเจ้าอาวาสวัดหนองแวง เล่าความหลังครั้งที่เคยเป็นสามเณรน้อยที่คอยรับใช้หลวงพ่อเจ้าอาวาส-ผู้รวบรวมเรียบเรียง

[๑๓] พระสายทอง ญาณสีโล เป็นพระที่มีความผูกพันธ์เกี่ยวกับการทำน้ำมันมนต์ โดยเคยเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญเกี่ยวกับการประกอบน้ำมันมนต์ ช่วยเหลือท่านเจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน เพื่อรองรับความต้องการของสาธุชนผู้มีศรัทธาและเลือมใสมาบูชาไปใช้ตามควรแก่กรณี-ผู้รวบรวมเรียบเรียง

บทที่ ๕
นานาทัศนศิษยานุศิษย์

นานาทัศนะ หมายถึง ความคิดเห็นจากการได้สัมผัสและได้เห็นในสิ่งที่ผ่านมาของลูกศิษย์วัดหนองแวง ที่ได้เข้ามาพึ่งพาอาศัยใบบุญ ในการศึกษาเล่าเรียนทั้งทางคดีโลกและคดีธรรมของลูกศิษย์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยเล่าถึงประสบการณ์ในสิ่งที่ดีงามที่ตนเองได้เรียนรู้จากวัด เพื่อเป็นการถ่ายทอดให้คณะศิษย์จากรุ่นเก่า สู่รุ่นปัจจุบัน และสู่รุ่นใหม่ต่อไป อันเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความดีงาม เพื่อเป็นการบูชาบูรพาจารย์ในโอกาสที่จัดงานรำลึกและออนซอนวัดหนองแวง ๒๑๗ ปี เป็นการสร้างสถาบันวัดหนองแวงให้เป็นปึกแผ่น เพื่อ "ฮักแพง เบิ่งแงงกัน" ตลอดถึงให้ศิษยานุศิษย์มีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่างๆ ของวัดต่อไป

๕.๑ กำลังฝัน : เติมเต็มฝันให้เป็นจริง[๑]

เรื่องนี้เกิดขึ้นเมื่อ พ.ศ.๒๕๔๗ โดยคุณณัฐยา คุณบรูโน่ ได้ถวายบ้านเลขที่ ชั้นที่ ๔ ให้เป็นที่พักสงฆ์วัดพุทธมงคลวรานันทาราม โดยพระมหาภิรมย์ เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่เจ้าอาวาส ครั้นออกพรรษาแล้ว ได้รับความเมตตาจากพระเดชพระคุณพระธรรมปริยัติโมลี เจ้าคณะภาค ๙ เจ้าอาวาสวัดทินกรนิมิต นนทบุรี เป็นประธานพิธีทอดผ้ากฐิน

เมื่อปี พ.ศ .๒๕๔๘ ได้เช่าบ้านเลขที่... เป็นสำนักสงฆ์ โดยมีพระมหาสุเมธ สิรินฺโท เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่เจ้าอาวาส และทางวัดได้จัดหาสถานที่ตั้งวัดเป็นการถาวรในปี พ.ศ . ๒๕๔๘ นี้ โดยได้พบที่ดินแปลงหนึ่ง มีเนื้อที่ประมาณ ๒ ไร่ ๒๐ ตารางวา มีบ้าน ๑ หลัง มีอู่ซ่อมรถ ๑ หลัง ติดประกาศขายไว้ในราคา ๕๔๐,๐๐๐ ยูโร กำลังฝันและอยากเติมฝันให้เป็นความจริงในการหาจตุปัจจัยซื้อที่ดินดังกล่าว เพื่อสร้างวัดทดแทนที่ดินที่กำลังเช่าเป็นสำนักสงฆ์ในปัจจุบัน และมีความเหมาะสมที่จะดัดแปลงเป็นวัดมากๆ โดยถือมงคลกาลดังนี้

๕.๑ เป็นที่ดินตั้งอยู่ในเขตนครไฮร์เดิลแบร์ค เป็นเมืองประสูติกาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล รัชกาลที่ ๘

---

[๑] เป็นความฝันที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อ พระเทพวงศาจารย์ (คูณ ขนฺติโก ป.ธ.๔) ได้ปรารภในฐานะที่เป็นศิษย์ของหลวงปู่บุษบา สุมโน เพื่อประกาศให้ศิษย์รุ่นน้องและศิษยานุศิษย์ของพระเดชพระคุณฯ ได้ทราบทั่วกัน เพื่อจะได้ร่วมกันสร้างวัดในต่างประเทศขึ้นบูชาสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถวายเป็นพระราชกุศล และเป็นบารมีธรรมนำตนพ้นจากวัฏฏะสงสารในที่สุด-ผู้รวบรวมเรียบเรียง

๕.๒ เป็นปีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๘ มีพระชนมพรรษาครบ ๘๐ พรรษา

๕.๓ วัดพุทธมงคลวรานันทารามนี้ มีวัตถุประสงค์สร้างขึ้น เพื่อทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายพระราชกุศล พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๘ และทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเป็นพระราชกุศลเทิดพระเกียรติ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ทรงครองสิริราชสมบัติ ครบ ๖๐ ปี และทรงมีพระชนมายุครบ ๘๐ พรรษา ในปี พ.ศ .๒๕๔๙ และ ปี พ.ศ . ๒๕๕๐ ที่จะถึงนี้

จึงเป็นปีมหามงคล มหาวโรกาส อันดีอย่างยิ่ง ที่กำลังฝันและเติมเต็มฝันให้เป็นจริง ในการก่อสร้างวัดถวายเป็นพระราชกุศล อันเป็นมงคลกาลที่จะใดมาเปรียบปานมิได้

พระเทพวงศาจารย์

เจ้าอาวาสวัดหนองแวง พระอารามหลวง

๕.๒ ความผูกพันในอดีต ฐานไวยาวัจกรวัดปัจจุบัน[๒]

๕.๒.๑ บทบาทคณะกรรมการกับการพัฒนา

กระผมได้เห็นคณะกรรมการชั้นผู้ใหญ่ในการบริหารงานวัด ซึ่งประกอบไปด้วย คุณพ่อเคนน้อย พรประพันธ์ คุณตาคูน เนาว์โสภา พ่อใหญ่เส็ง อภินาคพงษ์ คุณพ่อชาย พิพุฒ พ่อใหญ่กาว เชียงนางาม พ่อใหญ่มี นามสิริ พ่อใหญ่สีทน มีเมืองเก่า พ่อใหญ่เต็ม เถื่อนแก้วสิงห์ พ่อใหญ่คำ เมืองเก่า พ่อน้อย นามบุญเรือง พ่อใหญ่ไมย์ ทองเกต พ่อใหญ่โห นามมนตรี พ่อใหญ่พิมพ์ ชินดำหาญ พ่อใหญ่เสน พิพุฒ พ่อใหญ่เอียม ชาชมภู พ่อใหญ่จี บงกช พ่อใหญ่ทน สีทองหลาง พ่อเคน ประโพธะนัง พ่อปิยะ โยวะบุตร พ่อดิ่ง สินพันธ์ พ่อทองดี นันหนองบัว พ่อสมร คำบุดดา พ่อบุญ ซาสุด พ่อสอน มาพล พ่อนิพนธ์ สีหามาตย์ พ่อน้อย กุลรังษี พ่อกุล คำพิลัง พ่อชาย สุนีย์ พ่อไสว จันทรา พ่อยงค์ ชินวงษ์ พ่อเถร อาดี พ่อเหรียญ ยศหานาม พ่อก้วย ทองยศ พ่อจิ บุบผา พ่อพันธ์ พรมชมชา

[๒] พ่อติแก แซ่เล็ก ได้รับการแต่งตั้ง "เป็นไวยาวัจกรวัดหนองแวง" ตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๒๙ ปัจจุบันเป็นผู้อุทิศเวลาตนเองให้กับวัดเพื่อช่วยเหลืองานหลวงพ่อและกิจกรรมของวัดโดยความสมัครใจ-ผู้รวบรวมเรียบเรียง

พ่อจันทร์ นิ่มพิลา พ่ออำคา แก้ววิเศษ พ่อดิแก แซ่เล็ก พ่อนึก นามศิริ โดยพ่อใหญ่ทน ศรีทองหลาง ทำหน้าที่เป็น "ขุนเติน"[*] ประจำหมู่บ้าน

สำหรับผู้ที่ทำหน้าที่เสมือนเป็นหัวหน้า คือคุณพ่อใหญ่เคนน้อย พรประพันธ์ เช่น กิจกรรมวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๐ มีการประชุมเพื่อเลือกตั้งเจ้าอาวาสวัดหนองแวง คุณพ่อเคนน้อย พรประพันธ์ ได้ยกมือขึ้นอภิปรายว่า "จะเอาหม่อมมหาคูณรูปเดียว นอกนั้นบ่อเอา"

ที่ประชุมทั้งหมด ยกมือขึ้นสนับสนุน จึงเป็นเหตุให้คณะสงฆ์จังหวัดขอนแก่น แต่งตั้งให้ พระมหาคูณ ขนฺติโก เป็นเจ้าอาวาสวัดหนองแวง ในปี พ.ศ.๒๕๑๑ จนถึงปัจจุบัน

๕.๒.๒ ยุคพัฒนา : กรรมการยุคยังเติร์ก มวย ๔๖ บาท

ปกติที่วัดหนองแวง เมืองเก่า จะมีกรรมการอยู่ ๒ ระดับ คือ กรรมการชั้นผู้ใหญ่ และกรรมการชาวหนุ่ม ซึ่งในสมัยนั้น ทหารหนุ่มได้ทำรัฐประหารและเรียกตัวเองว่ากลุ่มยังเติร์ก จึงเป็นเหตุให้กรรมการหนุ่มๆ เรียกตัวเองว่า กรรมการหนุ่มยังเติร์ก ซึ่งการบริหารงานของวัดหากมีการใช้แรงงาน กรรมการกลุ่มยังเติร์กจะเรียนเชิญกรรมการชั้นผู้ใหญ่ให้มาเป็นประธาน ส่วนการใช้แรงงานจะมีแต่กรรมการกลุ่มยังเติร์กเป็นผู้จัดการ

เมื่อจัดงานฉลองอุโบสถ (หลังเล็ก ปัจจุบัน) กลุ่มยังเติร์กได้พร้อมใจกันจัดมวยฟรี ๓ วัน ๓ คืน โดยการพิมพ์บัตรขายล่วงหน้า และให้หนุ่มสาวจัดทำดอกไม้ติดหน้าอกขาย ช่อละ ๑๐ บาท เงินที่ขายบัตรล่วงหน้าและขายดอกไม้จะเอามาไว้เป็นค่าตัวนักมวย เพราะในวันงานเปิดให้ดูฟรี เงินที่ได้จากการขายดอกไม้แต่ละวันที่ผ่านไป กรรมการกลุ่มยังเติร์ก จะรวบรวมส่งให้กรรมการชั้นผู้ใหญ่ทุกวัน เวลาปฏิบัติจริงของการจัดมวยนี้ค่าตัวนักมวยในแต่ละวัน เช่น วันแรกก็จะนำเอาเงินขายบัตรล่วงหน้าเตรียมงานมาจ่ายให้วันที่สองก็จะเอาเงินขายบัตรล่วงหน้ามาจ่าย เป็นอย่างนี้จนวันที่สามเงินจ่ายค่าตัวนักมวยขาดอยู่ ๔๖ บาท จึงได้ไปขอเบิกเงินจากการขายดอกไม้ที่ส่งให้กรรมการชั้นผู้ใหญ่ไปแล้วมา

---

[*] คำว่า "ขุนเติน" เป็นคำที่ใช้เรียกบุคคลผู้ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์หรือเป็นผู้แจ้งข่าวแก่สมาชิกภายในหมู่บ้าน หรือในชุมชนแต่ละหมู่บ้าน เพราะในสมัยก่อนจะไม่มีเครื่องอำนวยความสะดวกในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของชุมชน เหมือนกับปัจจุบันนี้ที่มีหอกระจายข่าว ซึ่งคำว่า เติน เป็นภาษาอีสาน อาจจะแผงมาจาก เตือน (ตักเตือน) หรือ เอิ้น (เรียก) หมายถึง การบอกข่าว หรือไปเรียก ไปเตือนเพื่อทราบ –ผู้รวบรวมเรียบเรียง

จ่ายค่าตัว แต่กรรมการผู้ใหญ่ไม่ยอม *นักมวยจึงเสนอค่าตัวของตนเองด้วยการขอเหรียญหลวงปู่บุษบา เหรียญเดียวก็พอ*

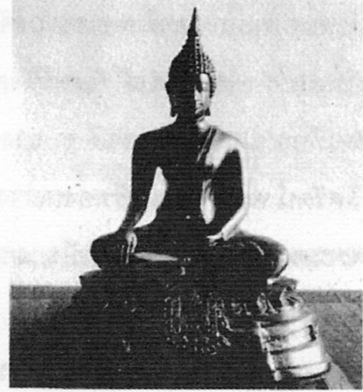
งานกฐิน โดยปกติวัดหนองแวง จะมีเจ้าภาพกฐินจากกรุงเทพมหานครเป็นส่วนมาก การต้อนรับชาววัดหนองแวงจะไปต้อนรับที่สถานีรถไฟ โดยจะพากันร่วมแรงร่วมใจไปจัดขบวนต้อนรับและแห่มาจากสถานีรถไฟ ฟ้อนรำมาจนถึงวัด เป็นที่สนุกสนานร่าเริงบันเทิงใจเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งในสมัยนั้น ถ้าเงินกฐินได้ถึงสี่หมื่นบาท จะพากันดีใจเป็นอย่างยิ่ง

หลวงพ่อใจเด็ด ก่อนที่จะได้ฉลองอุโบสถ วันหนึ่งมีสีกาคนหนึ่ง ขับรถเก๋งมาจอดหน้ากุฏิเจ้าอาวาส แล้วกราบลงพร้อมกับแจ้งคุณสมบัติและความประสงค์ของตนเองว่า ตนเองเป็นหม้ายมาแล้วหลายปี มีบุตร ๒ คน คนที่หนึ่งเป็นนายทหาร และอีกคนหนึ่งเป็นนายแพทย์แต่อยู่ต่างประเทศ ตนเองเป็นผู้มีฐานะทางการเงินดี แต่อยู่คนเดียวเพราะลูกๆ ติดราชการหมด จึงทำให้เกิดความเหงาและหว้าเหว่ ลูกๆ ปรึกษากันแล้วได้บอกว่า อนุญาตให้แม่หาพ่อใหม่ได้ แต่ในวัยเช่นนี้จะหาผู้ชายที่มีสถานะภาพโสดนั้นที่เหมาะสมกันเป็นเรื่องที่หาได้ยากยิ่ง จึงมุ่งมาทางพระสงฆ์ ซึ่งในขณะนั้น กระผมก็ได้นั่งอยู่กับหลวงพี่ เมื่อหลวงพี่ทราบความประสงค์ของสีกาแล้ว หลวงพี่ก็หันหน้ามาถามกระผมแล้วถามว่า โยมคิดว่า สีกาสวยไหม กระผมก็ตอบไปตามความจริง ว่า สวยครับ

หลวงพี่จึงได้หันหน้าไปทางสีกาและบอกกับสีกาว่า อาตมภาพยังมีภารกิจอยู่คือ การสร้างโบสถ์ยังไม่เสร็จ สีกาก็พูดตอบอีกว่า "หลวงพี่ขาดเงินอยู่อีกเท่าไหร่" หลวงพี่ก็ตอบว่า ประมาณสองแสนบาท สีกาก็เลยบอกว่า เอาอย่างนี้ก็แล้วกัน พรุ่งนี้โยมจะไปเบิกเงินสองแสนมาให้หลวงพี่ เพื่อสร้างโบสถ์ให้เสร็จ แล้วถ้าวันใดสร้างโบสถ์เสร็จแล้วหลวงพี่ต้องลาสึกมาแต่งงานกับโยมนะ" คำพูดของสีกาทำให้หลวงพี่อ้ำอึ้งไปพักใหญ่ๆ สุดท้ายก็ตอบโยมไปว่า อาตมภาพได้รับคำกับหลวงปู่ว่า ให้อยู่ดูแลวัดหนองแวงนี้ และให้พัฒนาวัดให้เจริญรุ่งเรือง ซึ่งอาตมภาพก็ได้รับคำของหลวงปู่แล้ว ฉะนั้น อาตมภาพจึงไม่สามารถที่จะสนองความต้องการของโยมได้ สีกาคนนั้นก็ก้มลงกราบลาหลวงพี่พร้อมกับบอกว่า"ดีใจมากที่หลวงพี่พูดตรงๆ ให้ฟัง และขออนุโมทนาให้หลวงพี่เจริญในสมณเพศ ส่วนดิฉันยังจะขอเป็นน้องของหลวงพี่ไปจนชั่วชีวิต"

๕.๒.๓ ความประทับใจ : กำเนิดพระบูชาพุทธมหาจักรแก่นนคร

พุทธศักราช ๒๕๑๕ : วันหนึ่ง คุณจรูญ โอบโคกสูง พร้อมด้วยอาจารย์สนอง อาจารย์วิชิต ทองมี ได้มาปรึกษากับหลวงพ่อว่า การพัฒนาวัดให้เจริญได้ เราจะต้องมีทุนทรัพย์ ส่วนทุนทรัพย์นั้นเราจะหามาได้อย่างไร จึงเกิดความคิดขึ้นว่า เราจะต้องจัดมหาพิธีพุทธาภิเษก ปลุกเสก ขึ้นโดยหาเอกลักษณ์เป็นของเรา จึงพากันไปสร้างพระพุทธมหาจักรแก่นนครขึ้น

รูปจำลองพระมหาธาตุแก่นนคร

การจัดงานครั้งนี้ก็ได้มีอุปสรรค์หลายอย่างโดยเฉพาะเราจะต้องหาเงินซื้อวัสดุในการหล่อครั้งนี้ เป็นจำนวนเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งสมัยนั้นทางวัดคงไม่สามารถหาเงินเป็นจำนวนมากอย่างนั้นไม่ได้ ดังนั้น คุณพ่อเต็ม เถื่อนแก้วสิงห์ คุณพ่อคำ เมืองเก่า จึงเอาที่นาของท่านไปค้ำประกันธนาคารกรุงไทย จึงทำให้เรื่องเงินหมดปัญหาไป ทีนี้ ก็จัดหาฤกษ์ยามได้ คือวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๑๕ เป็นวันจัดงาน และแบ่งงานออกเป็นสายๆ ดังนี้

๑) รูปแบบในการสร้างพระ กรรมการได้มอบหมายให้หลวงพ่อประสานงานกับคุณจรูญ โอบโคกสูง ประสานงานกับนายช่างเกษม เป็นผู้ออกแบบ

๒) ฝ่ายนิมนต์พระเกจิอาจารย์ จำนวน ๑๐๘ รูปทั่วประเทศไทย กรรมการได้มอบหมายให้ พระอาจารย์สายัณห์ บัวเขียว (ขณะนั้นดำรงตำแหน่งเป็นรองเจ้าอาวาส ปัจจุบันลาสิกขาบทและเสียชีวิตไปแล้ว) เป็นผู้รับผิดชอบกับคณะกรรมการผู้ใหญ่ร่วมรับผิดชอบ โดยมีเจ้าหน้าที่ขับรถบริการดังนี้ คือ คุณพ่อสมร คำบุดดา พ่อจันทร์ ฤทธิ์รักษา พ่อเหรียญ ยศหานาม พ่อฉกาจ ยศหานาม พ่อชุน พันธ์เพ็ง พ่อทองม้วน คำประเทือง พ่อสา พ่อมาย

๓) ฝ่ายพิมพ์พระผง มีอาจารย์สายัณห์ บัวเขียว เป็นหัวหน้า มีหลวงพี่เต่อวัดบ้านท่าสองคอน และลูกพระหลานเณร กรรมการหนุ่มสาวช่วยกันหาดอกไม้ร้อยแปดมาบดแล้วโขกตำเพื่อสร้างเป็นสมเด็จแก่นนคร และพระนางพระยาแก่นนคร

๔) ฝ่ายสถานที่ มีพวกคุณยาย ได้แก่ คุณยายหนู ซาสุด คุณยายสายพรประพันธ์ คุณยายอบมา มาพล คุณยายทองคำ ราชธา แม่นางเปิ่ม แม่นางฮุ่ง แม่นางตื้อ

แม่นางทม พิพุฒ (กลุ่มสาวใหญ่) และกลุ่มหนุ่มสาว พาไปตัดใบตองกุง (ใบพวง) มาทำปะรำพิธี

ส่วนกรรมการกลุ่มยังเติร์ก มีพ่อชาย สุนีย์ พ่อยงค์ ชินวงษ์ พ่อไสว จันทรา พ่อเถร อาดี พ่อเขน วงจันดี พ่อคำตา ประโพธนัง พ่อทองม้วน คำประเทือง พ่อหนู เนื่องแก้ว พ่อประยงค์ จันทร์วิจิตร (ปัจจุบันหลวงตาประยงค์ ปสุสโว) พ่อสำราญ สารบุตร พ่อเทียน ยศหานาม พ่อลี ชุมแวงวาปี พ่อประสิทธิ์ นามสีลี พ่อประสิทธิ์ ชินบุตร พ่อกิตติ เล็กเลิศรัตน์ พ่อคำพอง ศรีทองหลาง พ่ออุดร ศรีเรือง พ่อคำใหม่ ทองเกต พ่อติแก แซ่เล็ก โดยมีพระมหาสุดใจ ทำหน้าที่เป็นเลขาของงาน มีหน้าที่บริการเกจิอาจารย์และรับฝากและจ่ายวัตถุมงคล

ในการจัดงานครั้งนี้ เป็นการจัดงานที่หนักที่สุด พวกเราทำงานตลอดวันตลอดคืน จนเป็นเหตุให้ผู้เป็นประธาน คือหลวงพ่อเกิดความเครียดมาก ถึงกับอาเจียนออกมาเป็นเลือด แต่ในที่สุดเราก็ผ่านอุปสรรคไปได้ด้วยดี จึงมีการแบ่งงานกันดังนี้

กลุ่มที่หนึ่ง รับฝากวัตถุมงคลของสาธุชนทั่วไป กลุ่มนี้มีสองกลุ่มงาน จึงตั้งโต๊ะสองโต๊ะ โดยโต๊ะแรก ให้ทำหน้าที่รับฝากวัตถุมงคล โต๊ะที่สอง ให้ทำหน้าที่ติดลำดับหมายเลขวัตถุมงคลลงบนห่อภาชนะให้เรียบร้อย แล้วจึงส่งไปให้โต๊ะที่สาม กลุ่มที่สองซึ่งตั้งอยู่ที่หน้าอุโบสถ ลงหมายเลขให้ถูกต้องแล้วส่งต่อให้โต๊ะที่สี่ เป็นผู้นำเข้าไปในอุโบสถ

เมื่อพิธีพุทธาภิเษก ปลุกเสก เสร็จสิ้นแล้ว ให้ผู้เป็นเจ้าของวัตถุมงคลที่ประสงค์จะรับคืนต้องมาแจ้งรับของที่โต๊ะที่หนึ่ง พร้อมกับนำบัตรหมายเลขมายืนยันโต๊ะที่สองเอาไปส่งโต๊ะที่สาม โต๊ะที่สามส่งโต๊ะที่สี่ เพื่อไปนำวัตถุมงคลมาลงทะเบียนจ่ายที่โต๊ะสาม แต่มีอยู่หนึ่งรายคือวัตถุมงคลของร้านขายยาในตลาดเมืองขอนแก่น เมื่อมารับวัตถุมงคลแล้วปล่อยให้เด็กในร้านเป็นผู้มารับของแต่ลืมนำบัตรมาด้วย แต่คนที่มารับของนั้นสนิทกับฝ่ายเลขา คือหลวงพี่มหาสุดใจ จึงวานให้ฝ่ายเลขาเป็นผู้มารับห่อวัตถุมงคลนั้น โดยลงชื่อไว้โต๊ะที่สาม

๕.๒.๔ กรรมการ ป.๓ ป.๔

วันนั้นผู้คนมากันจนล้นหลามบริเวณวัด ฉะนั้น คนที่มารับห่อวัตถุมงคลจึงยังไม่ได้กลับไปที่ร้าน ตอนบ่ายเจ้าของร้านก็ถือบัตรมารับห่อวัตถุมงคล แต่ปรากฏว่า วัตถุมงคลหมายเลขนั้นมีผู้มารับแล้ว ก็เกิดเหตุวุ่นวายขึ้น ทางเจ้าของวัตถุมงคลก็ได้ไปแจ้งตำรวจและเอาตำรวจมาล้อมกรรมการทั้งหมดไว้ พร้อมกับโวยวายชี้หน้าด่าว่า กรรมการ ป.๓ ป.๔

ทำงานไม่มีระบบ และต้องชดใช้ความเสียหาย โดยเขาตีราคา ๙ องค์ๆ ละหนึ่งล้านบาท ช่วงนั้นทำให้เหตุการณ์ตึงเครียดมาก จึงมีการเตะโต๊ะจนพังไปถึงสี่ตัว และขว้างแก้วน้ำลงบนพื้นปูน จึงทำให้กรรมการผู้ใหญ่เข้ามาห้าม โดยบอกให้ตั้งสติและตรวจเช็คต้นขั้วสมุดรับฝากใหม่ จึงไปเห็นลายมือชื่อพระมหาสุดใจ บันทึกไว้เป็นหลักฐานว่า ได้รับวัตถุมงคลดังกล่าวนำไปให้คนงานในร้านแล้ว เมื่อมีเหตุแห่งความวุ่นวายจึงทำให้นางสาวผู้ที่มารับวัตถุมงคลเดินมาหากรรมการ ซึ่งในขณะนั้นก็ได้พบกับเจ้าของร้านพอดี ดังนั้นเจ้าของร้านจึงก้มลงกราบคณะกรรมการเพื่อขอโทษ จึงทำให้เรื่องจบลงด้วยดี ด้วยเหตุดังกล่าว คำว่า กรรมการ ป.๓ ป.๔ จึงเป็นคำที่ใช้เรียกติดปากพวกเราจนถึงทุกวันนี้

๕.๒.๕ สร้างศาลาสมเด็จ แต่ก่อนวัดหนองแวงนี้ จะมีเพียงพระอุโบสถหลักเล็ก กุฏิยาว และหอแจก หลังจากที่จัดงานประกอบพิธีมหาพุทธาภิเษก ปลุกเสกแล้วก็มีเงินพอที่จะพัฒนาได้ จึงประชุมปรึกษาหารือกันมีมติเป็นเอกฉันท์ที่จะสร้างศาลาสมเด็จ โดยใช้ระยะเวลาก่อสร้าง ๘ เดือนก็แล้วเสร็จ สิ้นเงิน ๘๒๐,๐๐๐ บาท (แปดแสนสองหมื่นบาทถ้วน)

๕.๒.๖ ความผูกพันแม้หลับยังฝัน

ปี พ.ศ.๒๕๒๗ เดือน มีนาคม คืนหนึ่ง กระผมฝันว่า ขณะนั้น กระผมกำลังจะออกไปวัด เมื่อถึงตรงกำแพงวัดทางทิศเหนือซึ่งเป็นสามแยก มีถนนเส้นหนึ่งลงบึง (ตามสภาพปัจจุบันแต่เส้นเล็กกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้) กระผมคิดว่า จะเข้าทางด้านทิศตะวันตกหรือทิศเหนือดีหนอ ขณะนั้น ก็มีชายคนหนึ่งรูปร่างสูงใหญ่มาก กระผมสูงแค่หน้าอกของเขาเท่านั้น เมื่อเขาเดินมาถึงเขาก็ถามกระผมว่า

ศาลาสมเด็จ

รู้จักคนชื่อนี้ไหม

กระผมตอบว่ารู้ และคนที่ท่านถามถึงนั้นก็คือข้าพเจ้านี้เอง

ชายคนนั้นก็แนะนำตัวเองว่า "ข้าพเจ้าไม่ใช่มนุษย์ ข้าพเจ้าเป็นยักษ์ชื่อยักษ์ขาว เป็นลูกน้องของพญายม" แล้วก็พูดต่อไปอีกว่า "เอาหละในฐานะที่ท่านกล้าบอกชื่อตนเอง"

กระผมก็บอกกลับไปว่า "กระผมไม่เคยโกหกและขณะนี้กำลังจะเข้าไปวัด"

ยักษ์ขาวเลยพูดว่า "เอาหละ ในเมื่อท่านกล้าเปิดเผยเราก็จะบอกความจริงกับท่าน คือว่าพญายมให้ข้าพเจ้ามาเอาชีวิตท่าน"

กระผมก็พูดไปว่า "เอาหละ เมื่อกระผมรู้ว่าท่านจะมาเอาชีวิต กระผมก็ลูกผู้ชายคนหนึ่งและพร้อมที่จะสู้"

เราทั้งสองก็เลยสัญญากันว่า ถ้าใครแพ้ ผู้นั้นจะต้องยอมสละชีวิต เมื่อพวกเราตกลงกันได้ ดังนั้น จึงเกิดการต่อสู้กันขึ้น

ในความฝันการต่อสู้ ส่วนมากจะเป็นการสู้ด้วยคาถาอาคมและวิทยายุทธคล้ายกับภาพยนตร์จีนแต่ปรากฏว่า กระผมชนะ จึงทำให้ยักษ์ขาวคลุกเข่าลงแล้วพูดขึ้นว่า "เชิญท่านเอาชีวิตข้าพเจ้าได้"

กระผมก็เลยตอบไปว่า "เราไม่เอาชีวิตท่านหลอกเพราะเราไม่เคยสร้างกรรมทำเวรแก่กันมาก่อน"

ยักษ์ขาวเลยพูดว่า "ขอบอกขอบใจท่านเป็นอย่างมากนะ" และก็พูดต่อไปอีกว่า "เอาหละในฐานะที่ท่านชนะเราแล้วไม่เอาชีวิตเรา และเราก็คิดว่า ท่านเป็นคนดีจึงจะขอบอกความลับสุดยอดให้กับท่านรู้ตัวล่วงหน้าว่า การที่ข้าพเจ้ามาครั้งนี้ข้าพเจ้าไม่ได้มาคนเดียว ข้าพเจ้ามา ๒ คน และอีกคนหนึ่งนั้นคือ ยักษ์แดง ซึ่งเป็นหัวหน้าของข้าพเจ้าตามที่เราได้ต่อสู้กัน เราคิดว่า ท่านพอจะสู้ได้อยู่ แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดและเป็นความลับสุดยอดก็คือ พญายมได้ประกอบยาขนานหนึ่งให้มากับยักษ์แดง ถ้ายานั้นถูกต้องตัวท่านแม้แต่เพียงนิดเดียว ชีวิตของท่านก็จะจบสิ้น (ตายจากความเป็นคน) เพราะฉะนั้น ขอให้ท่านจงรีบหาทางป้องกันตัว" แล้วยักษ์ขาวก็จากไป

ขณะนั้น กระผมตกใจมาก จึงคิดว่า ยังไงก็คงจะตายแน่ๆ เราจะตายที่บ้านหรือที่วัดดี กระผมจึงตัดสินใจว่า เข้าไปตายในวัดดีกว่า จึงเข้าวัดไปทางประตูด้านทิศเหนือ เมื่อก่อนกุฏิเจ้าอาวาสจะเชื่อมต่อกับกุฏิพระยานครศรีบริรักษ์ พอเดินเลี้ยวเข้าไปในวัดได้เห็นพระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณพระเทพวงศาจารย์ (พระราชทินนามในขณะนั้นคือพระครู

ธรรมสารสุมณฑ์) เหมือนกับหลวงพ่อท่านรู้ จึงจับผ้าคลุม (จีวร) ห่มเดินเข้ามาหากระผมอย่างรวดเร็ว พอถึงท่านพูดกับกระผมว่า "โยมไม่ต้องพูดอะไรนะ ทำตามหลวงพ่อสั่ง"

หลวงพ่อจึงสั่งให้กระผมขุดหลุมตรงหน้าพระอุโบสถหลังเล็ก ด้านทิศตะวันตกระหว่างกระถางต้นเข็มแล้วเอาดินนั้นไปทิ้งที่อื่นๆ ไปไกลมากๆ ในฝันกระผมขุดลงลึกประมาณ ๒ ช่วงลำไม้ไผ่ เมื่อขุดได้ขนาดหลวงพ่อให้หาไม้มาปิดปากหลุม ปลูกหญ้าคลุมทับ ให้มีสภาพเหมือนกับไม่มีหลุม พอทำเสร็จ ยักษ์แดงมาถึงพอดี โดยเข้าทางประตูทิศตะวันตก ติดกับถนนกลางเมือง

ยักษ์แดง มองดูกระผมและกระผมก็มองดูยักษ์แดง ทั้งสองต่างก็จ้องมองกัน และกัน ทำให้สายตากระทบกัน กระผมรู้ตัวว่า กระผมไม่อาจจะสู้กับยักษ์แดงให้ชนะได้ ฝ่ายหลวงพ่อก็กระซิบกระผมว่า "โยมลมพัดจากทิศเหนือลงไปทิศใต้ ฉะนั้นโยมต้องไปยืนด้านทิศเหนือ"

เมื่อกระผมทำตามหลวงพ่อแล้ว ยักษ์แดงก็เดินเข้ามาถึงพอดี หลวงพ่อร้องถามขึ้นว่า "โยมแบกอะไรมา" (ตามสายตาที่กระผมเห็น สิ่งที่ยักษ์แดงแบกไว้นั้นเหมือนกับถุงปูนขาว) ยักษ์แดงก็ตอบว่า "ยาพิษของพญายม"

หลวงพ่อถามต่อว่า "เอามาทำอะไร"

ยักษ์แดงตอบว่า "เอามาใส่หมอนี้" พร้อมกับชี้มือมาทางกระผม

หลวงพ่อทำทีหัวเราะแบบเยาะเย้ยแล้วพูดเสียงดังๆ ว่า "เสียแรงที่เป็นถึงพญายักษ์ ก็หลงกลให้คนอื่นหลอกได้"

ยักษ์แดงมีสีหน้าโกรธมาก แล้วก็พูดตะหวาดว่า "ทำไมจึงพูดอย่างนั้น"

หลวงพ่อตอบกลับไปว่า "เพราะยาที่ท่าแบกมานั้นเป็นของปลอม"

ยักษ์แดงก็ร้องบอกว่า "ของจริง"

หลวงพ่อก็บอกว่า "ของปลอม" ซึ่งเป็นการเถียงกันอย่างรุนแรงมาก โดยฝ่ายหนึ่งบอกว่าของปลอมแต่อีกฝ่ายหนึ่งบอกว่า ของจริง จึงเป็นเหตุให้ยักษ์แดงโกรธอย่างสุดขีดและไม่สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้

เมื่อหลวงพ่อเห็นยักษ์แดงเป็นเช่นนั้นจึงพูดขึ้นว่า "ถ้าท่านว่าเป็นของจริงจะพิสูจน์ได้หรือไม่" ยักษ์แดงก็ร้องตอบขึ้นว่า "จะให้พิสูจน์อย่างไร" หลวงพ่อก็ร้องกลับไปว่า "ท่านลองเอามือลูบแล้วเอามาป้ายตาตัวเองดูสิ"

ด้วยอารมณ์โกรธจึงทำให้ยักษ์แดงลืมตัวเอามือไปลูบยาที่แบกมานั้นแล้วเอามาป้ายตาทั้ง ๒ ข้าง เป็นเหตุทำให้ยักษ์แดงตาบอดทันที และปวดแสบปวดร้อน ร้องทุรนทุรายเกลือกกลิ้งไปมาจึงทำให้ตกลงหลุมพรางที่ขุดไว้

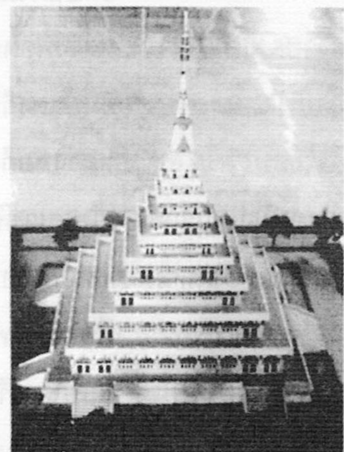
เมื่อยักษ์แดงตกลงไปแล้วก็ปรากฏว่า พื้นที่กับดักก็กลับคืนสภาพเหมือนเดิม ได้ยินแต่เสียงร้องอันโหยหวนอยู่ใต้พื้นปฐพีหน้าพระอุโบสถ หลวงพ่อจึงเข้ามากอดกระผมแล้วยกมือข้างหนึ่งของกระผมขึ้นพร้อมกับร้องขึ้นดังๆ ว่า "พวกเราชนะแล้ว"

ครั้นเมื่อ กระผมสะดุ้งตื่นขึ้นมาและมองดูนาฬิกา เป็นเวลา ๐๕.๐๐ น. พอดี กระผมไม่รู้ว่าจะเรียกเหงื่อหรือเรียกยางตายมันไหลท่วมตัว กระผมก็เลยลุกขึ้นมาสวดมนต์ภาวนาจนสว่าง และก็รีบไปหาหลวงพ่อทันที หลวงพ่อก็เลยรดน้ำมนต์ให้ ในวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๒๖ กระผมก็ได้รับการผ่าตัดใหญ่จากโรงพยาบาลศูนย์ขอนแก่นและปลอดภัยดี

ปี พ.ศ.๒๕๒๗ นี้ วัดหนองแวง ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นวัดพระอารามหลวงแล้ว ก็มีการเตรียมการทำพิธีพุทธาภิเษก ปลุกเสกใหญ่อีกครั้งหนึ่ง ก็มีการเตรียมการต่างๆ หนุ่มสาว คนเฒ่าคนแก่ก็พากันไปเอาใบตอง เพื่อมาทำประรำพิธี กระผมออกจากโรงพยาบาลไม่ถึง ๒๐ วันก็มานั่งดูการทำงานในครั้งนี้ด้วย จนทำให้หลายคนมีความเป็นห่วง และที่จำได้แม่นคือ คุณยายสาย พรประภา คณะยายนาง แก้วบุญเรือง คุณยายทองคำ ราชธา และคุณยายอบมา มาพล เป็นผู้ต้มข้าวเปียกหวาน (เอาข้าวเหนียวมาต้มใส่กะทิน้ำตาล) รู้สึกว่าอร่อยมาก จึงทำให้กระผมเองฟื้นตัวเร็ว แต่ก็มีเพื่อนๆ มาขอร้องให้ผมนอนอยู่ที่บ้านเฉยๆ ผมก็ไม่ฟังจนทำให้เพื่อนๆ ล้อผมว่า "ไอ้บ้าวัด" เพราะผมไม่เคยเปิดเผยความฝันให้ใครฟังเลย

๕.๒.๗ กำเนิดพระมหาธาตุแก่นนคร

ปี พ.ศ.๒๕๒๗ วัดหนองแวงได้รับการยกฐานะเป็นพระอารามหลวงชั้นตรี เมื่อได้เป็นพระอารามหลวงแล้วหลวงพ่อก็ได้เรียกประชุมคณะกรรมการทั้งหมดมาปรึกษากันว่า "วัดหนองแวงได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นพระอารามหลวงแล้ว เราจะสร้างอะไรไว้เป็นอนุสรณ์ของวัดหลวง" พอดีวัดของเราได้ซื้อที่ดินของคุณตาเพชร-คุณยายเผิ่ง หมื่นชำนิ กับคุณพ่อพิศ วรราช แปลงละ ๔๐๐,๐๐๐

รูปจำลองพระมหาธาตุแก่นนคร

บาท และได้ถมดินไว้แล้ว เป็นเงิน ๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านสองแสนบาท) ซึ่งเป็นบริเวณด้านทิศใต้ของวัดมีเนื้อที่ประมาณ ๑๐ ไร่ จึงเห็นสมควรว่าจะสร้างพระธาตุ

หลวงพ่อก็ปรารภต่อไปว่า "ใจของหลวงพ่อ อยากให้เป็นพระธาตุอเนกประสงค์ มีอาคาร ๙ ชั้น ส่วนข้างบนเป็นพระธาตุ หนึ่งในคณะกรรมการนั้น ก็เป็นผู้รับเหมาก่อสร้างคือ คุณพ่อชาย สุนีย์ พูดขึ้นว่า "ไม่เห็นจะยากอะไร เราก็สร้างตึก ๙ ชั้น แล้วยกพระธาตุขึ้นไปสร้างบนอาคาร ๙ ชั้น ก็ได้"

คำพูดนี้ ทำให้ที่ประชุมขณะนั้นเห็นชอบด้วย หลวงพ่อก็เลยเรียกหาพร้อมกับถามว่า ใครมีรูปอาคารตึกแถว ๙ ชั้นเอามาให้ดูด้วย พ่อชายไปหารูปอาคาร ๙ ชั้นมา เนื่องจากหลวงพ่อรับกิจนิมนต์เดินทางไปต่างประเทศแล้วหลายครั้ง ท่านไปหารูปพระธาตุต่างๆ เช่น พระธาตุเจดีย์ชเวดากอง รูปหอไอเฟิล แล้วเอามาวางบนรูปอาคาร ๙ ชั้น

ขณะนั้นนายคติ สาบุ ก็เขียนภาพอาคาร ๙ ชั้น เมื่อทำแล้วก็มาขีดหักมุมให้ได้สัดส่วนที่สวยงาม เมื่อได้รูปทรงแล้ว ก็ตั้งชื่อว่า "ทรงตากแห" เมื่อมติที่ประชุมเห็นดีเห็นงาม หลวงพ่อก็เอารูปแบบนี้ไปศึกษากับกรมศิลปากร ซึ่งตอนนั้นท่านอาวุธ เงินชูกลิ่น เป็นหัวหน้ากองท่านปกรณ์ ตันสกุล เป็นพนักงานตำแหน่งเสมียน) ตำแหน่งในขณะนั้น (รับเป็นผู้เขียนแบบจำลอง เมื่อเขียนแบบเสร็จแล้วก็นำมาถวายหลวงพ่อ ด้วยความดีใจหลวงพ่อก็ได้ถวายซองปัจจัยให้กับคุณปกรณ์ ๕๐๐ บาท

คุณปกรณ์ ก็เลยบอกว่า "หลวงพ่อครับ ผมขอถวายคืนหลวงพ่อเพื่อเป็นทุนในการก่อสร้าง" จึงนับได้ว่าท่านปกรณ์เป็นเจ้าภาพฝ่ายฆราวาสในการก่อสร้างคนหนึ่ง เมื่อได้รู้ต้นแบบหลวงพ่อก็ได้นำมาให้คณาจารย์คณะวิศวกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นผู้ออกแบบโครงสร้าง โดยประเมินราคาค่าก่อสร้างไว้เบื้องต้น เป็นเงิน ๓๒,๐๐๐,๐๐๐ ล้านบาท

๕.๒.๘ แรงอธิษฐาน

เมื่อทุกอย่างพร้อมแล้ว เช่น รูปทรง รูปแบบ แปลนโครงสร้างเสร็จ แต่การก่อสร้างพระมหาธาตุ ก็ยังไม่สามารถเกิดขึ้นได้ในปี พ.ศ.๒๕๒๗ เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายกได้ประทานกัณฑ์เทศน์ไว้เป็นทุนในการก่อสร้าง ๑๘,๕๐๐ บาท และวัดหนองแวงก็ได้ชักชวนญาติธรรม มาร่วมทำบุญเพื่อหาทุนในการก่อสร้าง แต่ปัจจัยค่าก่อสร้างก็ยังไม่พอที่จะดำเนินการก่อสร้างวัดหนองแวงนี้มีศิษย์

ผู้พี่ ศิษย์ผู้น้องคือ หลวงปู่ปุ้ย ซึ่งไปเป็นเจ้าอาวาสอยู่ที่ จ.สระบุรี เมื่อทางวัดเรามีงานท่านก็จะมาเป็นเสาหลักในงานให้ทุกที

มีครั้งหนึ่งวัดหนองแวงมีงานท่านมาไม่ได้ เพราะท่านอาพาต จึงได้ส่งหลวงพี่รองเจ้าอาวาสมาแทน พอท่านมาถึงเวลาประมาณบ่าย ท่านก็ได้มองไปเห็นรูปพระธาตุจำลองที่เป็นโฟม ท่านก็ถามหลวงพ่อว่า "รูปนี้คือรูปอะไร" หลวงพ่อตอบว่า "อันนี้หละคือพระธาตุที่วัดเราจะสร้าง แต่ยังไม่รู้ว่าจะสร้างให้แล้วเสร็จได้อย่างไร"

หลวงพี่ก็พูดขึ้นว่า "ถ้าอย่างนั้นให้ผมขอกราบอธิษฐานขอพรร่วมกับหลวงพ่อด้วยคน" แล้วท่านก็ไปกราบอธิษฐานต่อหน้ารูปจำลองพระธาตุ แล้วจึงไปกราบรูปเหมือนของหลวงปู่ เสร็จแล้วก็ขออนุญาตหลวงพ่อพักผ่อน เพราะท่านเดินทางมาหลายร้อยกิโลเมตร

หลังจากหลวงพี่พักผ่อนประมาณชั่วโมงเศษแล้วท่านก็หัวเราะออกมาจากในห้อง และพูดด้วยความดีอกดีใจว่า "หลวงพ่อครับ ผมว่าสำเร็จนะ เพราะผมนิมิตไปว่าเห็นพระธาตุสีทอง ใหญ่สูงเสียดฟ้า" แต่หลวงพ่อก็ตอบไปว่า "อาตมายังหารูปแบบ เจ้าภาพไม่ได้เลย"

ขณะนั้นเป็นเวลาค่ำ หลวงพ่อหันมาทางกระผมพร้อมกับพูดขึ้นว่า "โยมช่วยหารูปแบบวิธีการที่ให้สาธุชนมามีส่วนร่วมเป็นเจ้าภาพสร้างพระธาตุด้วยว่าพวกเราจะทำอย่างไรดี"

กระผม เอารูปที่นายช่างปกรณ์ ใส่กรอบไว้ข้างพระธาตุจำลองออกมาดู แล้วไปกราบพระธาตุจำลอง และไปกราบรูปเหมือนหลวงปู่ แล้วอธิษฐานขอพรจากหลวงปู่ว่า "ขอให้มาดลจิตดลใจให้หารูปแบบเจ้าภาพในการก่อสร้างด้วย เมื่ออธิษฐานเสร็จก็มานั่งโต๊ะรับแขกหน้ากุฏิโดยหันหน้าไปทางพระธาตุจำลอง และรูปเหมือนของหลวงปู่ พร้อมกับยกรูปพระธาตุจำลองที่ใส่กรอบไว้ขึ้นมาดู มองสลับกันไปมา ระหว่างรูปเหมือนของหลวงปู่กับพระธาตุจำลอง ปรากฏว่า หลวงปู่มีรอยยิ้มขึ้นมาในใจของกระผม เสมือนหนึ่งมีแสงสว่างขึ้นมาทันที่ว่า ต้องหารายละเอียดจากพระธาตุเช่น เสาเอก เสาโท คันทวย ประตู หน้าต่าง บัวคว่ำ บัวหงาย เป็นต้น แต่กระผมไม่รู้ว่าส่วนต่างๆ ที่กล่าวมานี้ว่ามีชื่อเรียกว่าอะไร จึงได้นิมนต์หลวงพ่อมานั่งอธิบายให้ฟัง เมื่อรู้ชื่อต่างๆ จนเข้าใจแล้ว หลวงพ่อก็ไปกิจนิมนต์ที่ญาติโยมนิมนต์ ท่านกลับมาวัดอีกครั้งก็มาถามกระผมอีกว่า "โยมทำไปถึงไหนแล้ว"

กระผมก็ตอบท่านไปว่า "หลวงพ่อครับ ผมหาเจ้าภาพได้แล้ว และลงตัวด้วยครับ ราคา ๓๒ ล้านบาท" เมื่อหลวงพ่อได้ฟังดังนั้นจึงร้องบอกกระผมว่า "เดี๋ยวโยมหลวงพ่อขอเข้าห้องน้ำสักประเดี๋ยวก่อน" ผมได้สังเกตเห็นใบหน้าของหลวงพ่อมีเหงื่อออกมาเต็มใบหน้าเลย (ซึ่งเป็นอาการที่แสดงออกถึงความปีติยินดีกับงานซึ่งมอบหมายให้โยมช่วยคิดแล้วความคิดเกิดเป็นรูปธรรมออกมา เหมือนกับเป็นการพบหนทางในการเริ่มต้นเดินไปสู่ความสำเร็จ)

๕.๒.๙ **คำเตือนที่มีคุณค่า คำด่าที่ควรจำ**

เมื่อหารายละเอียดในการที่จะชักชวนสาธุชนร่วมเป็นเจ้าภาพสร้างพระธาตุได้แล้ว โดยให้เจ้าภาพผ่อนชำระเป็นงวดๆ เพราะการสร้างพระธาตุนี้เราแบ่งการก่อสร้างออกเป็น ๒ ระยะ โดยแต่ละระยะจะเป็นการเขียนเป็นโครงการอีกทีหนึ่ง คือ

ระยะแรก โครงสร้างของพระธาตุทั้งหม จะต้องให้แล้วเสร็จภายใน ๓๖ เดือน (๓ ปี)

ระยะที่สอง เป็นการประดับตกแต่งลวดลายให้แล้วเสร็จภายใน ๓๖ เดือน

หลวงพ่อสั่งให้ฝ่ายเลขาวัดพิมพ์เอกสาร รายละเอียดการจองเป็นเจ้าภาพซึ่งมีการผ่อนเป็นงวดๆ เช่น เสาเอกราคา ๒๑,๖๐๐ บาท ก็ให้ส่งได้เดือนละ ๖๐๐ บาท ๓๖ เดือน ก็จะเป็นเงิน ๒๑,๖๐๐ บาทพอดี เมื่อพิมพ์เสร็จแล้ว คนแรกที่หลวงพ่อและกระผมเสนอให้ดูคือ ประธานไวยาวัจกร ซึ่งขณะนั้นหลวงพ่อตั้งไวยาวัจกรไว้ ๘ ท่าน

คำพูดที่ประธานไวยาวัจกรพูดเป็นคำแรกเมื่อรับทราบโครงการก่อสร้างพระธาตุก็คือคำพูดว่า "หลวงพ่อจะเอาการค้าเข้ามาในวัดหรือ เพราะผมเห็นแต่ คนเขาผ่อนทีวี ผ่อนตู้เย็น ไม่เคยเห็นใครเขาผ่อนบุญ "แล้วหันหน้ามาทางกระผม (ซึ่งเป็นไวยาวัจกรผู้มีอายุน้อยที่สุด) พร้อมกับต่อว่ากระผมว่า "เองมีความรู้ขนาดไหน ถึงบังอาจมาทำรายละเอียดหาเจ้าภาพ"

ขณะที่คุยกันอยู่นั้น หลวงพ่อก็ขยับเข้ามาหากระผม แล้วเอามือข้างหนึ่งกอดไหล่ของกระผมไว้ ความรู้สึกของกระผมขณะนั้นไม่ได้โกรธแม้แต่น้อย แต่ว่าร่างกายทุกสัดส่วนของกระผมชาไปหมด จะเป็นเวลานานเท่าไรกระผมลืมกำหนดรู้ แต่พอรู้สึกตัวอีกทีก็เป็นตอนที่ได้ยินหลวงพ่อพูดกับกระผมเพียง ๒ คน หลวงพ่อถามขึ้นว่า "โยมโกรธไหม? เสียใจไหม ?"

กระผมตอบท่านว่า "ไม่ครับ" หลวงพ่อก็ถามต่อไปว่า "พวกเราจะทำอย่างไรดี"

กระผมตอบหลวงพ่อไปว่า "ถ้าหลวงพ่อพาผมถอยผมก็จะถอย ถ้าหลวงพ่อพาสู้ ผมก็พร้อมจะสู้ แม้อุปสรรคอันใหญ่หลวงขวางหน้า ผมก็พร้อมที่จะเอาชีวิตเข้าแลกกับหลวงพ่อ"

หลวงพ่อก็พูดขึ้นว่า "ถ้าอย่างนั้น พวกเราก็สู้ต่อไป"

เมื่อเราได้รูปแบบเจ้าภาพ และมีเจ้าภาพบางส่วนแล้วก็ได้ทำพิธีวางศิลาฤกษ์ แต่พระมหาธาตุก็ยังไม่สามารถที่จะทำการก่อสร้างได้

๕.๒.๑๐ หลวงพ่อผู้ให้แสงสว่าง

สมัยหลวงพ่อรับตำแหน่งเจ้าอาวาสใหม่ๆ ก็มีคุณพ่อคัมภีร์ มาป้อง พ่อสายันต์ บัวเขียว พระครูประดิษฐ์ธรรมสาร) หลวงพ่อบุญมี วัดป่าสันติวันพันชาติ (ทำหน้าที่เป็นรองเจ้าอาวาส สำหรับหลวงพ่อบุญมี ท่านชอบสายกรรมฐานมาก จึงได้ไปเรียนเพิ่มเติมกับหลวงพ่อขวัญ วัดตะเคียนทอง อ.บ้านเพ จ.ระยอง แต่ชาวบ้านเรียกท่านว่า "หลวงพ่อก๋วนตาทิพย์" วันหนึ่งขณะลูกศิษย์-อาจารย์ กำลังเรียนวิปัสสนาอยู่ เกิดอาการถอนหายใจอย่างแรง หลวงพ่อก๋วน เห็นอย่างนั้นก็ยิ้มให้ จึงเป็นเหตุให้หลวงพ่อบุญมีจิตเตลิด ไม่สามารถเรียนวิปัสสนาในวันนั้นได้

ขั้นพอเลิกจากการเรียนแล้ว หลวงพ่อบุญมีก็เข้าไปไหว้พระอาจารย์แล้วพูดว่า "หลวงพ่อครับ ยิ้มใส่ผมทำไม"

หลวงพ่อตอบว่า "หลวงพ่อรู้นะว่าอาจารย์ บุญมี มีทุกข์ มีเรื่องอะไร ก็เล่าสู่กันฟังบ้าง"

หลวงพ่อบุญมีตอบว่า "ผมมีความเป็นห่วง และกังวลใจกับหลวงพ่อของผม (หลวงพ่อคูณ (เพราะท่านหลวงพ่อพาญาติโยมคิดการใหญ่มาก"

หลวงพ่อก๋วน ตเอบว่า "ท่านคิดอะไรคือการใหญ่"

หลวงพ่อบุญมีตอบว่า "ท่านจะพาญาติโยมสร้างพระมหาธาตุแก่นนครซึ่งเป็นพระธาตุ ๙ ชั้น ราคาก่อสร้าง ๓๒ ล้านบาท โดยปกติแล้ววัดหนองแวงจะหาเงินได้ไม่เกินปีละ ๓ แสนบาท กว่าจะหาเงินครบ ๓๒ ล้านบาทต้องใช้เวลาถึง ๑๐๐ ปี จึงเป็นเหตุให้กระผมมีความหนักอกหนักใจมาก"

หลวงพ่อก๋วน ขออนุญาตตรวจสอบกับหลวงพ่อบุญมี แล้วท่านก็เข้าไปในห้องวิปัสสนาส่วนตัวของท่าน สักพักใหญ่ท่านก็หัวเราะออกมาจากในห้อง แล้วพูดว่า "อาจารย์บุญมี หลวงพ่อว่า สำเร็จนะ เพราะขณะที่หลวงพ่อเข้าวิปัสสนาอยู่นั้น หลวงพ่อมองเห็นพระธาตุสีทอง สูงเสียดฟ้า สวยงามมาก" แล้วหลวงพ่อก๋วนก็ถามต่อไปว่า "ลงมือก่อสร้างหรือยังหละ"

หลวงพ่อบุญมีตอบว่า "ยังไม่สามารถที่จะทำการก่อสร้าง เพราะยังขาดปัจจัยอยู่มาก"

หลวงพ่อก๋วนเลยพูดขึ้นว่า "ถ้าอย่างนั้นหลวงพ่อขอสำรวจดูรายละเอียดว่า มีปัญหา และอุปสรรคอะไรและอย่างไรบ้างเสียก่อน"

หลวงพ่อบุญมีตอบว่า "เป็นพระคุณอย่างสูงที่หลวงพ่อจะช่วยตรวจสอบให้"

ขณะนั้น หลวงพ่อก๋วน ท่านยังไม่เคยมาวัดหนองแวงเลย แล้วหลวงพ่อก็เข้าไปห้องส่วนตัวท่านเพื่อทำการวิปัสสนาตรวจสอบหาสาเหตุและอุปสรรคในการก่อสร้างในครั้งนี้ ซึ่งท่านได้ใช้เวลาพอสมควร

หลังจากที่ท่านออกจากวิปัสสนากรรมฐานแล้วท่านก็พูดว่า "หลวงพ่อรู้แล้วว่า ทำไมจึงไม่สามารถเริ่มดำเนินการก่อสร้างขึ้นได้ เพราะฐานของพระมหาธาตุแก่นนครนี้ ไปปิดกั้นประตูเมือง"

หลวงพ่อบุญมีพูดขึ้นว่า "หลวงพ่อครับ หลวงพ่อผมและคณะกรรมการซื้อที่ซึ่งเป็นทุ่งนามีบริเวณติดกับวัด ฉะนั้นฐานพระธาตุ จะไปทับประตูเมืองได้อย่างไร"

หลวงพ่อก๋วน เอามือชี้หน้าหลวงพ่อบุญมีแล้วพูดว่า "ตัวเองไม่รู้อะไรแล้วยังจะพูดมาก คำว่าประตูเมืองนี้ หลวงพ่อไม่ได้หมายถึงประตูเมืองมนุษย์ แต่เป็นประตูเมืองวังบาดาล เพราะขณะที่หลวงพ่อเข้าวิปัสสนาอยู่นั้น มองเห็นแม่น้ำรูปไข่)คงจะหมายถึงบึงแก่นนคร (ซึ่งมีพญานาคเป็นเจ้าวังอยู่ และโดยเฉพาะมีเมืองบาดาลที่เป็นวังพญานาคอยู่ตรงที่จะสร้างพระมหาธาตุพอดี ฉะนั้น เหตุที่ยังไม่สามารถทำการก่อสร้างได้ เพราะพญานาคเข้าออกเมืองบาดาลยาก จึงสาปแช่งไม่ให้พระธาตุเกิดขึ้นได้"

หลวงพ่อบุญมี ถามต่อว่า "แล้วจะให้ทำอย่างไร"

หลวงพ่อก๋วนบอกว่า "ให้ขยับฐานพระธาตุไปด้านทิศตะวันตกอีก ๕๒ วา แล้วตรงกลางพระธาตุนั้นก็จะครอบคลุมท้องพระคลังของพญานาคไว้พอดี ซึ่งถือเป็นมงคล

การอย่างยิ่งที่เหล่าพญานาคก็จะได้อนุโมทนาสาธุการ และจะได้นำสมบัติจากท้องพระคลังของพญานาคขึ้นมาสร้างพระธาตุ แล้วก็จะทำให้การก่อสร้างพระธาตุนี้ เสร็จตามเป้าหมาย"

ดังนั้น เมื่อหลวงพ่อวัดหนองแวง ได้ทราบความเมตตาของหลวงพ่อก๋วนอย่างนั้นแล้ว จึงได้ทำการขยับฐานพระธาตุไปด้านทิศตะวันตก และทำการวางศิลาฤกษ์ โดยเจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช เสด็จมาเป็นองค์ประธานวางศิลาฤกษ์ และพิธียกเสาเอกเสาโท (เสาแฮก เสาขวัญ) ขึ้นได้

๕.๒.๑๑ หานายช่างมาทำการก่อสร้าง

เมื่อทุกอย่างพร้อม ก็ได้ประกาศหาบริษัทผู้ที่จะมารับเหมาก่อสร้าง มีบริษัทและห้างหุ้นส่วนหลายแห่งมาประมูลผู้ที่ได้ราคาต่ำสุดคือ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ชำนาญกิจก่อสร้าง เป็นผู้ที่ประมูลได้ โดยให้หลานชายเป็นผู้มาประมูล

คณะกรรมการเห็นว่า "แม้จะเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุด แต่ราคาก็ยังสูงกว่าราคาประมาณการที่คณาจารย์ทั้ง ๙ ท่านได้คิดไว้แต่แรก จึงทำการต่อราคาว่า ขอราคาเท่ากับราคาประมาณการไว้แล้วได้หรือไม่" ผู้รับเหมาตอบว่า ถ้าจะให้ลดแม้แต่สลึงเดียว ผมก็ไม่ทำ" จึงทำให้คณะกรรมการมองหน้ากันไปมา

ขณะนั้นคุณพ่อชาย สุนีย์ ซึ่งเป็นเจ้าของ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ชายสเตชั่น พูดขึ้นว่า "เอาไหม ถ้ากระผมนายชาย ทำเท่ากับราคาประมาณการไม่ได้ จะให้เอาขี้หมาป่าหน้า" ในที่สุดที่ประชุมก็เลื่อนการประมูลออกไปก่อน

๕.๒.๑๒ คู่สัญญาในการก่อสร้าง

กรรมการชั้นผู้ใหญ่ของวัดได้ประสานไปยังเจ้าของ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ชำนาญกิจก่อสร้าง)เฮียชา (ว่า ขอราคาเท่าประมาณการ เพราะพ่อชาย สุนีย์ เขาบอกว่า เขาทำได้ แต่ทางวัดเกรงใจเฮียชามาก เฮียชาก็ตอบกลับหลวงพ่อและคณะกรรมการว่า หลวงพ่อครับ แม้ว่าผมไม่ได้สร้างผมก็สนับสนุน ไม่ต้องเกรงใจ จึงตกลงเอา ห้างหุ้นส่วนจำกัด ชายสเตชัน เป็นผู้ทำการก่อสร้าง โดยที่มีการวางแผนการดำเนินการก่อสร้างออกเป็นช่วงๆ ดังนี้

ครั้งที่ ๑ ฐานรากถึงเพดานชั้นที่ ๒ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ชายสเตชั่น เป็นผู้ทำการก่อสร้าง ในวันทำสัญญาการก่อสร้างคณะกรรมการส่วนมากจะพูดถึงแต่คำว่า "ถ้าทำไม่เสร็จตามสัญญา ห้างหุ้นส่วนจำกัด ชายสเตชัน จะให้ปรับเท่าไหร่"

ความจริงแล้ว พ่อชาย สุนีย์ เป็น ๑ ใน ๘ คนของไวยาวัจกรของวัด และเป็นคณะกรรมการคนหนึ่งในการก่อสร้างครั้งนี้ คงจะทนคำพูดที่ว่า "จะให้ปรับวันละเท่าไรไม่ได้" จึงพูดขึ้นว่า "ทุกท่านฟังผมหน่อย ผมก็คือหนึ่งในคณะกรรมการและรู้ด้วยว่าคณะนี้ทางวัดยังขาดเงินค่าก่อสร้างอยู่ประมาณเก้าแสนบาท ถ้าผมสร้างเสร็จตามสัญญาแล้ว เกิดทางวัดมีเงินไม่พอจ่ายจะให้กระผมนายชาย ฟ้องกับใคร" คำพูดนี้ ทำให้คณะกรรมการทั้งหลาย ได้คิดขึ้นว่า "มันเป็นความจริง" ฉะนั้นจึงขอเลื่อนเวลาการก่อสร้างออกไปอีก

หลังจากนั้น คณะกรรมการและหลวงพ่อก็คิดหาวิธีการ จึงคิดถึง ดร.วิญญู คุวานันท์ ผู้เป็นประธานบริษัท โค้วยู่ฮะมอเตอร์ จำกัด หลวงพ่อจึงยกหูโทรศัพท์ไปคุยกับ ดร.วิญญู และแจ้งวัตถุประสงค์ให้ทราบ

ท่าน ดร.วิญญู จึงถามว่า จะให้ผมรับผิดชอบอย่างไรบ้าง หลวงพ่อจึงตอบว่า "ขณะนี้โครงการมีอุปสรรคที่ดำเนินการไม่ได้เพราะวัดยังขาดเงินอยู่ประมาณ ๙ แสนบาท ขอให้ท่านประธานตั้งเงินสำรองจ่ายไว้ในราคา ๑ ล้านบาท"

ท่าน ดร.วิญญู จึงถามต่อไปว่า "เงิน ๑ ล้านบาทนี้ จะให้ผมเป็นผู้ออกให้หรือว่าทางวัดจะเป็นผู้ยืม"

หลวงพ่อตอบว่า "ไม่ให้ออก และก็ไม่ใช่ยืมด้วย เพราะการยืมต้องมีกำหนดเวลาใช้คืน แต่ทั้งนี้ทางวัดก็ยังไม่รู้เลยว่าจะหาเงินคืนได้เมื่อไร เอาอย่างนี้แล้วกัน เงินจำนวนนี้ ทางวัดมีเท่าไรก็จะใช้คืนเท่านั้น และไม่สามารถกำหนดวันเวลาได้"

เมื่อ ดร.วิญญู ท่านทราบวัตถุประสงค์ของทางวัดแล้วก็ตอบว่า "เอาอย่างนี้ก็แล้วกันครับ หลวงพ่อ ให้หลวงพ่อส่งแบบแปลนการก่อสร้างมาให้ผมดูก่อน"

เช้าวันต่อมาหลวงพ่อและคณะกรรมการ ก็พากันถือแปลนการก่อสร้างเข้าไปพบ ดร.วิญญู เมื่อท่าน ดร.วิญญู ได้เห็นรายละเอียดการก่อสร้างแล้ว ปรากฏว่าท่าน ดร.ถูกใจมาก จึงตกลงเป็นคู่สัญญาในการก่อสร้างครั้งนี้

๕.๒.๑๓ ช่าง ๒ สมัยมาพบกัน

การก่อสร้างครั้งนี้หลวงพ่อ ได้เชิญคณาจารย์คณะวิศวกรรมศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน ๙ ท่าน มาเป็นผู้ควบคุมดูแลการก่อสร้าง พร้อมกับตั้งคณะกรรมการฝ่ายพระสงฆ์และฝ่ายชุมชนมาร่วมกันดูแลวันละ ๖ ท่าน โดยตั้งหลวงตาสมาสผู้มีลายมือสวยเป็นสมุห์บัญชี ทั้งผู้จอง เป็นเจ้าภาพ บัญชีรับ-จ่าย บัญชีวัสดุก่อสร้างทั้งหมด

ส่วนการก่อสร้างได้ห้างหุ้นส่วนจำกัด ชายสเตชั่น เป็นผู้รับเหมา มีคุณพ่อยงค์ ชินวงศ์ เป็นนายช่างใหญ่ มีผู้ช่วยคือพ่อไสว จันทรา ,พ่อหนู เนื่องแก้ว พ่อประสิทธิ์ ชินบุตร พ่อใหม่ ทองเกตุ ซึ่งการก่อสร้างครั้งนี้ก็รุดหน้าไปด้วยดี

วันหนึ่งมีการเทคาน เหตุการณ์ไม่คาดคิดก็เกิดขึ้น เพราะการหยุดการเทคานระหว่างกลางคาน ช่างผู้ทำงานถือว่า เป็นช่างผู้ชำนาญแบบชาวบ้าน เวลาเทคาน ไปถึงครึ่งคาน ถ้าหมดเวลา จะปล่อยให้ปูนลาดเอียง ๔๕ องศา แต่ทางสถาปนิก อาจารย์ผู้ควบคุมแบบจะต้องให้เทคานมาหยุดกึ่งกลางในแนวตั้งฉาก ความจริงแล้วปัญหานี้ไม่น่าจะมี แต่ทั้ง ๒ ฝ่าย ก็เกิดการปะทะคารมกันขึ้น เพราะฝ่ายช่างผู้ชำนาญการคิดว่า การต่อเชื่อมคานควรจะต่อแบบลาดเอียง แต่ฝ่ายสถาปนิกไม่ยอม มีคำพูดคำหนึ่งออกจากปากของช่างผู้ชำนาญการชาวบ้านว่า "ผมทำแบบนี้มาตั้งนานแล้ว ถ้าจะเทียบอาจารย์คงจะเป็นเด็กอยู่เลย"

คำพูดนี้ทำให้อาจารย์ผู้ควบคุมโกรธมากและจะขอลาออก ร้อนถึงหลวงพ่อและคณะกรรมการจึงได้ลงมาขอความเห็นจากทั้ง ๒ ฝ่าย ฝ่ายอาจารย์ให้เหตุผลว่า "คำว่า คานก็เหมือนกับไม้คาน ถ้าต่อเชื่อมแบบเอียงสามารถทำให้คานนี้ฉีกได้ แต่ถ้าเทแบบตั้งฉากจะไม่มีการฉีกขาดและรับน้ำหนักได้ดี คณะกรรมการจึงตกลงให้ช่างทำตามแบบของอาจารย์ ผู้ควบคุม การก่อสร้างครั้งนี้ใช้เวลาประมาณ ๑๐ เดือน ก็แล้วเสร็จ สรุปแล้วก็คือเสร็จก่อนสัญญาสองเดือน

เมื่อการก่อสร้างตามโครงการก่อสร้างระยะที่ ๑ แล้วเสร็จ หลวงพ่อก็ให้ฝ่ายบัญชีสรุปยอดว่าเงินขาดหรือเหลือเท่าไร ทางฝ่ายบัญชีจึงรายงานให้หลวงพ่อทราบว่า "ขณะนี้ยังมียอดเงินเหลืออยู่ประมาณ ๒ แสนบาทเศษ" หลวงพ่อเอาผลสรุปบัญชีไปแจ้งให้ท่าน ดร.วิญญูผู้เป็นเจ้าของสัญญาการก่อสร้างครั้งนี้ ตามโครงการระยะนี้ทราบ ท่าน ดร.วิญญู ก็บอกหลวงพ่อว่า "หลวงพ่อทำให้ถึงชั้นที่ ๕ เลย"

ทางวัดเราจึงได้ประกาศหาช่างผู้ชำนาญการมาก่อสร้างต่อ ก็ได้นายช่างเงิน ปุราตะโน มาเป็นผู้รับเหมาในการก่อสร้างโครงการระยะที่ ๒ นายช่างเงิน ก็เอาเทคนิคแบบโบราณมาช่วยในการก่อสร้าง เช่น แบบต่างๆ ไม่ต้องตอกตะปู โดยทำลิ้ม แม้การส่งปูนก็จะให้คนงานยืนเข้าแถวเรียงกัน แล้วโยนปูนขึ้นที่ละถัง

วันหนึ่งเฮียชา ได้มาร่วมตรวจงานเห็นเข้าจึงบอกกับหลวงพ่อว่า "หลวงพ่อครับ ผมมีเครื่องสลาเวีย (เครื่องส่งปูนยี่ห้อสลาเวีย) สมัยเก่าอยู่ตัวหนึ่งที่ไม่ได้ใช้งาน ผมจะเอามาให้ เป็นเครื่องส่งปูน แต่ก็มีปัญหาอยู่ว่า เครื่องสลาเวียนี้เป็นเครื่องสมัยเก่า ช่าง

ปัจจุบันนี้ใช้ไม่ค่อยเป็น แต่ที่วัดหนองแวงนี้มีคุณพ่อคนหนึ่ง ชื่อคุณพ่อดี สอนอ่อน ซึ่งเป็นช่างสำนักงานประปาขอนแก่น เป็นคนของคุ้มวัดหนองแวงโดยตรง และเป็นผู้เชี่ยวชาญเครื่องสลาเวียโดยเฉพาะ" จึงอาสามาซ่อม ติดตั้ง ควบคุม ดูแล จนใช้งานได้เป็นปกติและก็ปรากฏว่าการก่อสร้างโครงการ ๒ นี้ สำเร็จลุล่วงก่อนสัญญา ๑ เดือน

ฝ่ายคณะกรรมการและหลวงพ่อก็ทำการสรุปบัญชีไปให้ประธานคู่สัญญาดูปรากฏว่า ยังเหลืออยู่ ๑ แสนบาทเศษ ทางท่านประธานก็มีความยินดีสั่งให้ทำต่อโครงการ ที่ ๓ ทันที คือจากชั้นที่ ๖ ถึงยอดพระธาตุ มีนายช่างผู้ได้รับการว่าจ้าง คือนายช่างเจริญ พลแสน การก่อสร้างก็ดำเนินไปด้วยดี จนถึงพื้นชั้นที่ ๘ ก็ปรากฏว่าเงินในบัญชีการก่อสร้างเกิดติดขัด แต่ยังไม่ได้เบิกกับท่านประธานมาสำรอง

ปีนั้นผู้ที่เป็นนายกรัฐมนตรีก็คือ ฯพณฯ ท่าน พล.อ.ชาติชาย ชุณหวัณท่านได้มอบเงินจำนวน ๒๐๐ ล้านบาท ให้กับเจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราช ไว้เป็นเงินบำรุงวัดทั่วประเทศ พระมหาธาตุแก่นนครนี้ ทางวัดหนองแวง ถือว่าผู้เป็นเจ้าของก็คือเจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราช หลวงพ่อจะไปรายงานต่อเจ้าพระคุณสมเด็จทุกๆ เดือน โดยการถ่ายรูปแล้วไปรายงานการก่อสร้างให้เจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราชทราบทุกระยะ

อยู่มาวันหนึ่งประมาณ ๓ ทุ่ม โทรศัพท์ของสำนักงานวัดก็ดังขึ้น กระผมก็เดินไปรับก็ทราบว่า โทรมาจากตำหนักเพชร) ตำหนักสมเด็จพระสังฆราช (โดยพระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณเลขาฯ สมเด็จพระสังฆราช เป็นผู้โทรมา

เมื่อหลวงพ่อพูดโทรศัพท์เสร็จหลวงพ่อก็หันมาทางกระผมแล้วพูดขึ้นว่า "โยมทางเจ้าคุณเลขาฯ สมเด็จฯ โทรมาบอกว่า วัดหนองแวง เห็นมีแต่รายงานความคืบหน้าการก่อสร้าง ไม่เห็นรายงานเรื่องปัจจัยในการก่อสร้างว่าขาดเท่าไรอย่างไรเลย"

กระผม ตอบหลวงพ่อไปว่า ท่านคงเปิดโอกาสให้พวกเรา รายงานว่าเรายังขาดเงินค่าก่อสร้างอยู่เท่าไร เพราะท่านได้รับการถวายเงินจากรัฐบาล ๒๐๐ ล้านบาท"

หลวงพ่อจึงให้ฝ่ายบัญชีสรุปการใช้จ่าย และยังขาดปัจจัยการก่อสร้างอยู่ ๗ ล้าน ๔ แสนบาท และเจ้าพระคุณก็ประทานให้เป็นอันดับหนึ่งซึ่งหลวงพ่อกับคุณพ่อคำเมืองเก่า คุณพ่อปิยะ โยวบุตร พ่อติแก แซ่เล็ก เป็นผู้ไปรับ โดยมีรถจากธนาคารเอเชียสาขาขอนแก่น เป็นผู้บริการ

๕.๒.๑๔ พบช่างมือเทวดา

เมื่อโครงสร้างพระมหาธาตุแล้วเสร็จ ก็เป็นขั้นตอนของการประดับตกแต่งลวดลาย ก็เกิดความยุ่งยากขึ้นอย่างมาก เพราะท่านเจ้าคุณเลขาฯ สมเด็จฯ ท่านปรารภขึ้นว่า "หลวงพ่ออยู่ภาคกลางก็อยากเห็นลวดลายแบบภาคกลาง ไปภาคเหนือก็อยากเห็นลายแบบภาคเหนือ เมื่อมาภาคอีสานต้องการเห็นลายแบบอีสาน"

คำปรารภอันนี้ ทำให้เกิดความยุ่งยากมากที่สุด เพราะหลวงพ่อเจ้าอาวาส และคณะกรรมการได้ประชุมหารือกันแล้ว ทุกคนลงความเห็นว่าไม่รู้ว่า ลายไทยภาคอีสานเป็นอย่างไร ในที่ประชุมก็ได้ให้พากันแสวงหาผู้ที่เข้าใจลวดลายไทยภาคอีสาน

หลวงพ่อได้นำปัญหานี้ไปปรึกษาหลายๆ ฝ่าย แม้แต่ช่างกรมศิลปากร และต่อมาก็ได้ยินกิตติศัพท์ว่า มีนายช่างคนหนึ่ง ทำงานอยู่กับหลวงปู่พระธรรมวงศาจารย์ วัดใต้ จ.กาฬสินธุ์ ชื่อนายช่างอุทัยทอง จันทกร

หลวงพ่อจึงเอาชื่อของนายช่างคนนี้ ไปปรึกษากับท่านอาวุธ เงินชูกลิ่น ซึ่งขณะนั้นเป็นอธิบดีกรมศิลปากร ท่านอาวุธ บอกว่า "ผมเชื่อฝีมือของนายช่างคนนี้ว่า จะสามารถทำได้เพราะเคยเห็นฝีมือมาแล้ว" เมื่อหลวงพ่อกลับมาวัดจึงได้ชักชวนคณะกรรมการไปวัดใต้ จ.กาฬสินธุ์ เพื่อไปติดต่อให้มาทำงานให้ในวันนั้น กระผมเองก็ได้เดินทางไปด้วย

เมื่อได้เห็นหน้านายช่างอุทัยทอง กระผมก็พูดขึ้นว่า "นายช่างผมจะมาเชิญคนบ้าให้ไปทำงานเพื่อให้ครบ ๓ คน" แล้วก็อธิบายโครงสร้างอันใหญ่โตให้ฟัง

คำแรกที่นายช่างอุทัยทองตอบก็คือ "ผมยินดีที่จะเป็นคนบ้าด้วย และจะขอเป็นคนบ้าด้วยความเต็มอกเต็มใจ แต่ผมอยากขอความอนุเคราะห์ กับคณะกรรมการด้วยอย่างหนึ่ง คือ ผมเองเป็นคนบ้างาน จนทำให้ครอบครัวล้มสลาย แม้ปัจจุบันนี้ ผมก็ยังไม่มีเรือนชานบ้านช่องที่จะอยู่" หลวงพ่อก็ตอบว่า "ถ้าไปทำงานที่วัดหนองแวง อาตมาขอรับประกันว่า นายช่างจะต้องมีบ้านอยู่อย่างแน่นอน"

เมื่อต่างฝ่ายต่างมั่นใจซึ่งกันและกันแล้ว ก็นัดวันเริ่มลงมือทำงาน อันดับแรกที่ลงมือก็คือสร้างพระมหาธาตุทรงเหลี่ยมย่อมุม ๑๒ ในเหลี่ยมย่อมุม ๑๒ นี้ จะมีเทพพนม ๒๗๒ องค์ การที่จะนำเทพพนมขึ้นไปติดนี้ จะต้องเอารูปเทพนมลงไปแช่น้ำในอ่างก่อน ๓ วัน ผู้ทำงานมีแต่เด็กหนุ่มอายุระหว่าง ๑๘-๒๒ ปี ตอนที่ช่างยกองค์เทพพนม ลงไปแช่ในอ่างนี้ แรกๆ ก็ยกกันได้สูงแต่นานๆ เข้าคงจะเกิดความเหนื่อยล้า ทำให้บางคนยกขึ้นมาค้างบนปากอ่างแล้วยกเท้าถีบองค์เทพพนมลงน้ำแทน

กระผมจึงทักท้วงขึ้นว่า "บักหำน้อย โตถีบหยังลงอ่าง (ภาษาอีสาน)" แปลความได้ว่า เธอเอาเท้าถีบอะไรลงอ่าง ช่างคนนั้นตอบว่า "ไม่เป็นไรคุณพ่อ ผมปั้นมากับมือเอง"

ต่อมาประมาณ ๓ เดือนช่างคนที่กระผมทักท้วงคนนั้นเกิดไข้หนาวจับสั่น ช่างอุทัยทอง จันทรกร มาปรึกษากับกระผมแล้ว จึงนำส่งไปที่ศูนย์มาลาเลียขอนแก่น เพราะคิดว่าอาจจะถูกยุงกัดแล้วเป็นไข้มาลาเลีย แต่ทางศูนย์ฯ ตรวจเลือดแล้วไม่พบเชื้อไข้ จากนั้นจึงนำตัวส่งไปยังศูนย์มาลาเลีย จ.กาฬสินธุ์,จ.ศรีษะเกษ ตรวจก็ไม่พบเชื้อมาลาเลีย

ส่วนคนไข้บางวันก็ทำงานได้ บางวันก็นอนเป็นไข้จับสั่นเพราะหมดแรง จึงพากันไปดูหมอ) ตรวจดวงชะตา (หมอดูได้ทักท้วงว่า "เขาทำผิด เพราะประมาทโดยเอาเท้าไปถีบองค์เทพพนม ควรให้ผู้หลักผู้ใหญ่ พาไปทำพิธีขอขมาลาโทษ (ขอสมา) เมื่อได้ทำพิธีขอขมาลาโทษแล้ว ปรากฏว่า หายจากอาการเป็นไข้เป็นปิดทิ้ง

เนื่องจากการทำงานพระมหาธาตุนี้ ทางวัดเรามีเป้าหมายการประดับตกแต่งนี้ ให้แล้วเสร็จภายในปี ๒๕๔๐ ให้ทันฉลอง ๒๐๐ ปี เมืองขอนแก่น จึงได้ระดมช่างและแบ่งงานให้ทำ เช่น

นายช่างอุทัยทอง จันทกร ทำเอวขันพระธาตุและประดับตกแต่งลวดลายชั้นที่ ๗ ถึงยอดพระธาตุ

นายช่างถาวร ก้อนแก้ว แกะสลักบานประตูหน้าต่างชั้น ๕-๗ และทำบุษบก ๙ ยอดไว้บน ชั้นที่ ๙

นายช่างกนกศักดิ์ ซูซ่อ เขียนลวดลายหน้าต่างชั้น ๒-๔ และเขียนลายฝาผนังชั้นที่ ๗,๘,๙

นายช่างศิลากรณ์ เขียนลายเบญจรงค์ ชั้นที่ ๑

อาจารย์ธรรมรงค์ แก้วโบราณ เขียนภาพประวัติเมืองขอนแก่น ภาพของดีเมืองขอนแก่น ภาพวิถีชีวิตชาวบ้าน ภาพฮีต ๑๒ คอง ๑๔ ภายในชั้นที่ ๑ พระมหาธาตุแก่นนคร อนุสรณ์สาธุชน

นายช่างบุญเรือง ภูดอนมิ่ง ประดับตกแต่งลวดลาย ชั้นที่ ๑-๖

นายช่างสุทัศน์ ช่างสายัณห์ และช่างสุดใจ เป็นผู้ปูพื้นหินอ่อนทั้งหมด

นายช่างทองผัน จันทกร แกะสลักประตูหน้าต่างชั้นที่ ๘,๙ และบุษบก ๙ ยอดชั้นที่ ๑ และฉลุลายภายในชั้นที่ ๒-๖ แกะสลักบานประตูหน้าต่างชั้นที่ ๑

การปรับถนนดิน เป็นถนนคอนกรีต สภาพเดิมถนนภายในวัดหนองแวงจะเป็นถนนดินที่โรยด้วยหินเกร็ดเท่านั้น แต่เมื่อมีการพัฒนาถนน ได้รับความอุปถัมภ์เป็นอย่างดียิ่ง จากห้างหุ้นส่วนจำกัด สง่าดีเซล โดยเสี่ยอ๊อส ได้นำรถเกรดเดอร์ รถบดแบบสั่นสะเทือน รถน้ำ มาบดอัดจนทำให้ถนนแน่น สามารถเทคอนกรีตได้ และใช้รถแมคโค มาขุดฝังท่อระบายน้ำ ตั้งแต่ทิศตะวันตกถึงทิศตะวันออก จึงทำให้มีถนนที่สวยงาม และมีท่อระบายน้ำจากวัดสู่บึงอย่างมาตรฐาน

ส่วนการปรับภูมิทัศน์ ก็มีนายลำพูน ซาสุด นายคำมี แมนสถิตย์ นายเจน บุดดาซุย นายหนูพิศ และนายสังเวียน ทับบุญ เป็นผู้ไปขุดต้นไม้ดัด ไม้ประดับจากหัวไร่ปลายนามาปลูกรอบพระมหาธาตุ ทำให้เกิดสวนหย่อม มีต้นไม้ที่ให้ร่มเงา และมีภูมิทัศน์ที่สวยงาม นับว่าท่านเหล่านี้เป็นผู้ที่มีความเสียสละเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้มีส่วนทำให้ผู้มานมัสการพระมหาธาตุแก่นนคร สบายตาและสบายใจไปทั่วหน้ากัน

๕.๒.๑๕ กำเนิดกฐินพระราชทาน

ปี พ.ศ.๒๕๒๗ ได้รับการยกเป็นพระอารามหลวง กฐินพระราชทานกองแรกของวัดที่มาทอดถวายทางจังหวัดเป็นเจ้าภาพ ปีต่อมาได้รับกฐินพระราชทานโดยเทศบาลนครขอนแก่น เป็นเจ้าภาพ วันหนึ่งหลวงพ่อได้ปรารภกับผมว่า "ได้ยินเจ้าภาพกฐิน ปรารภถึงความไม่พร้อม การไม่ได้เตรียมตัว จึงมีบางสิ่งบางอย่างไม่ค่อยพร้อม"

แห่พระเวสสันดร สมัยเก่า

ขณะนั้น ผมได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการฝ่ายชุมชน จึงได้ปรารภกับหลวงพ่อว่า "หลวงพ่อครับ ถ้าฝ่ายชุมชนขอรับเป็นเจ้าภาพกฐินพระราชทานจะได้ไหม"

หลวงพ่อตอบว่า "น่าจะได้ รองไปหารือกับผู้หลักผู้ใหญ่ดู" หลังจากนั้นผม ก็นำเรื่องกฐินพระราชทานไปปรึกษากับท่านประธานชุมชนย่อย) ในสมัยนั้น ร.ต.ต คำ เมืองเก่า เป็นประธานชุมชนย่อย (ท่านตกใจมาก แล้วพูดว่า "ตัวพ่อเองไม่กล้าที่จะเป็นประธานทอดกฐินได้"

ผมจึงเสนอว่า "เอาอย่างนี้ดีไหม ผมจะหาผู้หลักผู้ใหญ่มาเป็นประธาน รองประธาน ส่วนพวกเราทำหน้าที่เลขางาน" ซึ่งคุณพ่อก็เห็นดีด้วย

จึงมีการประชุม โดยเชิญคุณบุรินทร์ บุริสตระกุล ประธานบริษัทในเครือพิมานกรุ๊ป มาเป็นประธาน นายประโยชน์ เรืองวัฒนา ประธานบริษัท มณฑลมิตรภาพหล่อยาง และเฮียกาญจนพล ประธานบริษัท กาญจนพล เมื่อทั้งสามท่านได้ตกลงรับเป็นประธาน รองประธานแล้ว ก็ถามผมฝ่ายเลขาว่า จะดำเนินการอย่างไร

กระผมจึงตอบว่า "จะหาฟางมามัดเป็นต้นผ้าป่าให้ได้สัก ๑๐๐ ต้น แล้วจะเชิญ ๑๐๐ ท่าน มาเป็นกรรมการเจ้าภาพกฐินสมทบ" ซึ่งปีนั้นก็สำเร็จลุล่วงด้วยดี จึงมีประเพณีสืบต่อมาของเจ้าภาพกฐินสมทบจนถึงปีที่มี กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ เป็นเจ้าภาพผู้รับกฐินพระราชทาน จึงขอเพิ่มคำว่า กฐินสมทบเป็น "กฐินสมทบโดยเสด็จพระราชกุศล" ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

๕.๒.๑๖ ของดีที่มีมานาน ในวัดหนองแวง

คืนวันหนึ่งกระผม ฝันว่ามีนกแก้ว ๒ ตัว บินมาวนเวียนรอบบ้านของกระผม แล้วร้องเรียกชื่อของกระผม และบอกว่า พญายมให้มาเอาชีวิต ความจริงในฝันนั้นกระผม ก็รู้สึกตกใจ แต่ในฝันกระผม มีปืนลูกซองยาวอยู่ ๑ กระบอก จึงวิ่งเข้าไปหยิบปืนออกมา ปรากฏว่าลูกกระสุนปืนหมดพอดี นกแก้วทั้งสองตัวเมื่อเห็นกระผมถือปืนออกมาแล้วยกขึ้นจะยิงก็ทำเสียงหัวเราะแล้วพูดว่า เราไม่กลัวท่านหรอก เพราะปืนของท่านไม่มีลูก แล้วนกแก้วสีแดงก็บินถลามาใส่กระผมโดยหวังจะใช้กรงเล็บทำร้าย กระผมก็เอาปืนตีไปถูกตัวนกกระเด็นไปไกล แล้วนกแก้วสีแดงตัวนั้นก็บินจากไป ฝ่ายนกแก้วตัวสีเขียวเห็นดังนั้นก็บินเข้ามาโจมตีกระผม ตัวกระผมก็จับปืนมาไล่ตีนกแก้วตัวสีเขียว ปรากฏว่าตีถูกเหมือนกัน แต่กรงเล็บนกแก้วตัวสีเขียวสามารถขยุ้มถูกซี่ข้างลำตัวด้านซ้ายมือของกระผม ถึงแม้ว่ากระผมจะเอาปืนตีนกแก้วทั้งสองตัวจนบินเตลิดไปได้ แต่กระผมก็ปวดแสบปวดร้อนตรงบริเวณที่ถูกขยุ้มเหมือนกัน

ในฝันกระผมรีบวิ่งเข้ามาในวัด และพบกับหลวงพ่อซึ่งได้บอกให้คุณพ่อเคนน้อย เตรียมน้ำมนต์ มาให้กระผมดื่มและเอาน้ำมันมนต์มาทาที่สีข้างตรงบริเวณนกขยุ้ม จึงทำให้กระผมหายปวดแสบปวดร้อนทันที กระผมสะดุ้งตื่นขึ้นเป็นเวลาเช้าวันที่ ๑ เมษายน ซึ่งตรงกับวันเกิดของกระผม พอดี วันนั้นทำให้กระผมอ่อนเพลียหมดแรง จึงได้ไปคลินิกหมอ

เพื่อตรวจดูอาการ คุณหมอแจ้งให้ทราบว่ากระผมเป็นโรคดีซ่าน ไวรัสตับอักเสบบี กระผมตกใจมาก

เมื่อกลับมาถึงบ้าน ก็พบกับญาติฝ่ายแม่บ้านคือ ด.ต .ปาน สีหาราช ท่านถามกระผมว่า เป็นโรคอะไร กระผมตอบว่าเป็นโรคดีซ่าน บังเอิญว่าคุณลุง ด.ต .ปาน ก็เป็นโรคนี้เหมือนกัน แต่รักษาหายแล้วด้วยสมุนไพร และได้เรียนเอาตำรายานี้ แต่ยังไม่เคยรักษาสักคน ท่านจึงเรียกลูกชายของท่าน ไปตักน้ำแล้วเอาหินมาฝนยาเพื่อให้กระผม กิน และกระผม ก็ได้เข้ามาในวัด เล่าฝันให้หลวงพ่อฟัง หลวงพ่อจึงเอาน้ำมนต์มาประพรมให้ผม แล้วเอาน้ำมันมนต์มาลูบตามตัวกระผม ปรากฏว่า วันที่ ๑๓ เมษายน กระผม ก็มีร่างกายปกติ สามารถเล่นน้ำสงกรานต์ได้ กระผม ได้กลับไปตรวจโรคที่คลินิกเดิม ทำให้คุณหมอผู้มาตรวจผมแล้วพูดว่า "ปกติโรคนี้จะต้องรักษาเป็นเวลานานจึงจะหาย แต่ทำไมคุณหายเร็วจัง" ซึ่งกระผม ก็คิดว่ากระผมหาย เป็นเพราะยาสมุนไพร น้ำมนต์ และน้ำมันมนต์ของหลวงปู่ จึงทำให้กระผมหายเป็นปกติได้เป็นเวลาอันสั้น

๕.๒.๑๗ ไม่เชื่ออย่าลบหลู่

ผมเองทำหน้าที่ไวยาวัจกร และผู้บริหารหอวัฒนธรรมนิทัศน์ ของพระมหาธาตุแก่นนคร จึงมีเพื่อนฝูงและผู้ที่เคารพนับถือให้ทำหน้าที่นำเที่ยวเพื่อให้อธิบายเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมที่เป็นภาพเขียน ภาพแกะสลักบนพระมหาธาตุแก่นนครอยู่บ่อยๆ จนกลายเป็นหน้าที่ประจำไปแล้ว

วันหนึ่ง มีเพื่อนอยู่ต่างจังหวัดให้พาขึ้นไปเที่ยวที่บนพระมหาธาตุแก่นนคร วันนั้นอากาศดีมากมีลมพัดเอื่อยๆ เสียงกังสะดาลดังกังวานไพเราะเพราะพริ้งมาก ผมเองฟังแล้วชื่นใจเป็นอย่างมาก แต่เพื่อนผมคนนั้นเอามือปิดหูและร้องโวยวาย แล้ววิ่งลงมาข้างล่าง ผมตามลงมาทันกันที่ถนนรอบพระมหาธาตุฯ ผมถามเขาว่า "เป็นอะไรเขาตอบว่า ไม่รู้แต่ได้ยินเสียงกังสดาลแล้วทำให้จิตใจปั่นป่วนมากจนไม่สามารถควบคุมตัวเองได้

อยู่ต่อมามีรถเก๋งคันหนึ่งจอดอยู่ถนนห่างจากพระมหาธาตุฯ ประมาณ ๒๕ เมตร เมื่อเขาติดเครื่องรถออกมาจะกลับบ้านพอจะเลี้ยวอ้อมพระมหาธาตุแก่นนคร ปรากฏว่า รถของเขาชนประตูตรงพระยานาคอย่างแรงตัวเขาเองก็เจ็บไม่เบา หลังจากเขารักษาตัวหายเขาก็เอาดอกไม้มาขอขมาพระมหาธาตุแก่นนคร

ผมถามเขาว่า ถนนก็ตรงๆ ทำไมถึงไปชนประตูทางเข้า

เขาตอบว่า ก่อนขึ้นสตาร์ทรถ เขายืนดูพระมหาธาตุฯ มีความคิดเตลิดไปในทางไม่เหมาะสม และพอติดเครื่องรถแล้ววิ่งออกรถมาถึงตรงประตู ซึ่งมีพระยานาคเจ็ดหัว ปรากฏว่า มีพระยานาคผงกหัวแล้วแผ่พังพานใส่ ทำให้เขาตกใจ จึงเกิดอุบัติเหตุขึ้น

และเมื่อวันที่ ๑๔ เมษายนนี้ ๒๕๔๙ ก็มีเยาวชนนำรถใส่โอ่งหรือถังบรรทุกน้ำมาเล่นสงกรานต์ กัน พอเล่นเหนื่อยแล้วก็เข้ามาจอดอยู่ที่ลานจอดรถด้านตะวันออกพระมหาธาตุฯ มีหนุ่มสาวหลายคนอยู่บนรถ อาจจะด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หนุ่มสาวเหล่านั้นมีการฟ้อนรำอยู่บนรถ และทำทีท่ากอดไหล่กันถวายพระมหาธาตุฯ พอรถยนต์เคลื่อนจากที่จอดไป ก็ปรากฏว่า เกิดอุบัติเหตุโดยรถชนต้นตาลหน้าพระมหาธาตุฯ จนบาดเจ็บหลายคน

โดยจากประสบการณ์ที่ผ่านมา หากใครๆ มาแสดงกิริยาท่าทางที่ไม่เหมาะสม หรือมาทำความประมาทต่อหน้าพระมหาธาตุฯ แล้วมักจะพบกับสิ่งที่ตนเองไม่พึงปรารถนาเสมอ

๕.๓ วัดใหม่ในมิติใหม่[๕]

องค์ประกอบสำคัญ ที่จะเป็นเครื่องชี้วัดถึงความเจริญรุ่งเรืองหรือความเสื่อมโทรมแห่งพระพุทธศาสนานั้น เป็นที่ทราบกันโดยกว้างขวางในหมู่พุทธบริษัทว่ามีอยู่ ๔ ประการด้วยกัน คือ (๑) ศาสนบุคคล (๒) ศาสนธรรม (๓) ศาสนวัตถุ และ (๔) ศาสนพิธี งานพัฒนาพระพุทธศาสนาในมิติใหม่นั้น ควรจะเป็นการพัฒนาเชิงบูรณาการ กล่าวจะต้องเน้นความสำคัญให้ครอบคลุมองค์ประกอบทั้ง ๔ นั้นอย่างครบถ้วน ซึ่งส่วนใหญ่ “วัดเก่าในมิติเก่า" นั้น ภาพที่ปรากฏจะพัฒนาโดยมุ่งเน้นเฉพาะด้านศาสนวัตถุเสียส่วนใหญ่ มักจะละเลยความสมดุลขององค์ประกอบที่เหลืออย่างน่าเสียดายยิ่ง

วัดหนองแวง พระอารามหลวงแห่งนี้ นับได้ว่า เป็นวัดที่ประสบความสำเร็จด้วยดีในการพัฒนา “วัดใหม่ในมิติใหม่” มีข้อสังเกตที่น่าสนใจอยู่ ๒ ประการ ที่เป็นเหตุสำคัญซึ่งส่งผลทำให้งานการพัฒนาของวัดหนองแวง พระอารามหลวง บรรลุเป้าหมายอย่างรวดเร็ว คือ

๕.๓.๑ มีผู้นำที่ดี พระเดชพระคุณพระเทพวงศาจารย์ (คูณ ขนฺติโก ป.ธ.๔) อธิบดีสงฆ์ปัจจุบัน ท่านทำหน้าที่บริหารจัดการด้วยความฉลาดหลักแหลม หนักแน่น มั่นคง

---

[๕] พระมหาฉัตรชัย รกฺขิตฺจิตฺโต อดีตลูกศิษย์วัดหนองแวง ปัจจุบันเข้าไปศึกษาต่อและพักจำพรรษาอยู่ที่วัดใหม่เทพนิมิต กรุงเทพมหานคร

เปี่ยมด้วยปัญญาและวิสัยทัศน์ โดยพระเดชพระคุณท่าน ได้วางกลยุทธ์สำคัญในการพัฒนาให้เข้าสู่มิติใหม่โดยการมุ่งการพัฒนาให้เป็นแบบคู่ขนาน คือ การพัฒนาด้านศาสนบุคคลและการพัฒนาด้านศาสนสถาน ดังเป็นที่ประจักษ์ในความสำเร็จอันน่าอัศจรรย์นี้แล้ว

๕.๓.๒ มีผู้ตามหรือทีมงานที่ดี กล่าวคืออาจเป็นทั้งความโชคดี และความพยายามอย่างน่าทึ่งของสถาบันแห่งนี้ ที่ได้สร้างสรรค์และส่งเสริมศาสนบุคคล ซึ่งถือว่าทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ รุ่นแล้ว รุ่นเล่า โดยเฉพาะทีมบริหารชุดนี้ที่ได้จัดการบริหารภายในอย่างเป็นระบบ และมีความสามัคคีอย่างดีเยี่ยม ทำให้เกิดพลวัตของการพัฒนาอย่างรวดเร็ว

ข้าพเจ้ารู้สึกภาคภูมิใจที่เคยเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาอันน่ายินดีนี้ และขอแสดงความชื่นชมในความสำเร็จของทีมงานทุกๆ ท่าน พร้อมกับรู้สึกทึ่งมากกับพลังแห่งความศรัทธาและสามัคคีธรรมของท่านทั้งหลาย ที่ได้ช่วยกันสรรค์สร้างผลงานอันน่าอัศจรรย์ พร้อมกันนั้นก็ยังเป็นการประกาศความมั่นคง ความก้าวหน้าของพระพุทธศาสนา และเป็นการจรรโลงศรัทธาของพุทธศาสนิกชน ตลอดจนสาธุชนที่มาจากทั่วทุกสารทิศ ทั้งภายในและภายนอกประเทศด้วย

อันทางไกลมองไปไม่พบจุด เดินไม่หยุดคงพบประสพหมาย
ความเจริญรุดหน้าแม้นอยู่ไกล เมื่อไม่ไปคงไม่พบประสพ เอย

(พระมหาฉัตรชัย รกฺขิตฺจิตฺโต)

๕.๔ ความโดดเด่นของวัดหนองแวง

วัดหนองแวง ในทัศนะของข้าพเจ้า ซึ่งมองตามความเป็นจริงจากที่ได้เห็นความเป็นมาเกี่ยวกับพัฒนาการของวัดแล้ว วัดหนองแวงได้พัฒนาเจริญขึ้นโดยลำดับ ปัจจุบันเมื่อเทียบกับสมัยที่ข้าพเจ้าได้เข้ามาอยู่แรกๆ ปี ๒๕๑๗ ก็ต่างกันมากทีเดียว โดยสมัยนั้น การพัฒนาด้านต่างๆ ยังไม่เห็นมีอะไรมาก มีอุโบสถหลังหนึ่ง ปัจจุบันเป็นอุโบสถเล็กหรือวิหาร มีศาลาสมเด็จ (ปัจจุบันเป็นพระอุโบสถใหญ่) มีกุฏิสงฆ์เป็นไม้หลังเล็กๆ ชั้นเดียวเรียงเป็นระเบียบ ประมาณ ๑๐ กว่าหลัง แต่ละหลังปลูกต้นดอกไม้ล้อมรอบกุฏิเอาไว้ มีฌาปนสถาน (เมรุ) ด้านทิศตะวันออกของวัดติดกำแพงจะมีต้นไทรใหญ่ปกคลุม มีชะนีอยู่ ๒-๓ ตัว ร้องโหยหวนชวนให้ออนซอนด้วย

ข้าพเจ้ามาอยู่ครั้งแรกก็ได้ช่วยระดมทำงานกับพระเณรอย่างสุดตัว ทั้งยังคิดพะวงตัวเองว่า "เอ๊ะ ! เรามาที่นี้เพื่อจะศึกษาบาลีและเตรียมดูหนังสือสอบประโยค ๑-๒ แล้วถ้ามาทุ่มเททำงานก่อสร้างทางวัดอย่างนี้ เราจะได้อะไรกัน" และก็คิดถามตัวเองต่อไปว่า "เราตัดสินใจมาผิดหรือถูกกันแน่" คือเกิดความวิตกกังวลในใจตนเอง แต่ข้าพเจ้าก็อุตสาหะทุกอย่าง เพราะว่าเกรงใจทางวัดและมาอยู่ใหม่ด้วย ทั้งนี้ บุญก็ช่วยข้าพเจ้าเพราะผลการสอบออกมา ข้าพเจ้าสอบได้ประโยค ๑-๒ และปีต่อมาก็สอบได้ประโยค ๓-๔ เรื่อยๆ มาก

เมื่อว่าถึงเรื่องการพัฒนาวัดหนองแวงแล้ว สมัยนั้น การพัฒนายังไม่ครอบคลุมทุกด้านเหมือนกับปัจจุบันนี้ เท่าที่เห็นก็คือพัฒนาเฉพาะด้านวัตถุ ซึ่งอยู่ในระหว่างการพัฒนาเท่านั้น ถือว่ายังไม่ครบองค์การพัฒนาของคณะสงฆ์ ซึ่งตามหลักนั้นมีอยู่ ๔ องค์การคือ

๑) พัฒนาด้านศาสนศึกษา

๒) พัฒนาด้านการปกครอง

๓) พัฒนาด้านการเผยแผ่

๔) พัฒนาด้านสาธารณูปการ (ศาสนวัตถุ)

เมื่อเทียบกับปัจจุบันนี้ จะเห็นได้ว่า วัดหนองแวงได้มีการพัฒนาครอบคลุมทุกด้านและก็พัฒนาได้ดีด้วย ข้าพเจ้าเป็นผู้มาอยู่วัดหนองแวง ตั้งแต่สมัยเริ่มพัฒนายังไม่ครบองค์การที่ว่านั้น และยังไม่เคยย้ายไปไหน ถือว่าเป็นผู้ร่วมพัฒนาตามยุคสมัยมาโดยตลอดด้วย

ที่ว่า "พัฒนาได้ดี" นั้น เมื่อเทียบกับวัดในจังหวัดขอนแก่นแล้ว จะเห็นว่า วัดหนองแวงมีอะไรพิเศษไปกว่า ทุกท่านคงมีความรู้สึกภาคภูมิใจเช่นเดียวกับข้าพเจ้ามิใช่น้อยโดยเฉพาะศาสนวัตถุที่กำลังเป็นที่รู้จักดี มิใช่แต่ชาวเมืองขอนแก่นเท่านั้น ยังเป็นที่รู้จักของคนทั่วโลก นักท่องเที่ยว ทัวร์ชาวไทยและชาวต่างประเทศ ได้หลั่งไหลเข้ามาชมในแต่ละวันมิใช่น้อย นั่นก็คือ พระมหาธาตุแก่นนครอนุสรณ์สาธุชน หรือพระธาตุ ๙ ชั้น อันเป็นที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ของพระบรมศาสดา เป็นปูชนียสถานที่เลื่องลือประจำบ้านเราเสียแล้ว

ข้าพเจ้ากล่าวแต่องค์รวมเท่านั้น ไม่ได้บรรยายถึงความละเอียดต่างๆ ภายในว่ามีอะไร ที่ว่ามากก็คือการพัฒนาด้านศาสนวัตถุ ซึ่งนอกจากพระมหาธาตุ ๙ ชั้นแล้ว ก็ได้มีสิ่งก่อสร้างอื่นๆ เช่น กุฏิสงฆ์ที่สร้างเป็นมาตรฐาน ๒๒ หลัง มีกุฏิสมเด็จพระพุฒาจารย์ (อาจ อาสภมหาเถระ) กุฏิสมเด็จพระพุฒาจารย์ หลังที่ ๒ ตำหนักสมเด็จพระสังฆราช องค์ที่ ๑๘-

๑๙ อาคารสถานศึกษา ๔ หลัง ของสถานศึกษา ๒ แห่งในวัด บริเวณวัดตัดถนนเทคอนกรีตจราจรสะดวกทั้งหมด

ส่วนด้านการศึกษา มีโรงเรียนเกิดขึ้นภายในวัด ๒ โรงคือ มีโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม-บาลี และแผนกสามัญศึกษา สำหรับเป็นสถานที่เรียนของพระภิกษุ สามเณร และมีโรงเรียนการกุศลของวัด สำหรับเด็กเยาวชนชายหญิง ลูกหลานของชาวบ้านได้ศึกษาเล่าเรียน การจัดตั้งโรงเรียนทั้งสองแห่งขึ้นมานี้ ถือได้ว่าเป็นการพัฒนาทรัพยากรบุคคล เป็นการสร้างศาสนทายาท ที่จะสืบทอดมรดกได้หลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นด้านพระศาสนาหรือทางฝ่ายบ้านเมืองก็จะได้บุคลากรที่ดีมีศีลธรรม เพื่อพัฒนาประเทศชาติ ขณะเดียวกันก็จะไม่ลืมตนหลงชาติและศาสนา

การดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนของวัดทั้ง ๒ แห่ง เป็นการเผยแผ่พระพุทธศาสนาอีกวิธีหนึ่ง ถือว่าเป็นการประยุกต์ (Apply) หลักพุทธธรรมสอนคนรุ่นใหม่ ให้เข้ากับยุคสมัย เป็นการดึงคนเข้าวัด ด้วยกลยุทธ์อีกวิธีหนึ่ง และในขณะเดียวกัน เมื่อมีการศึกษาแล้ว ก็มีการปกครองอยู่ในตัว เพราะคนที่ได้รับการศึกษาแล้ว ย่อมมีความรู้สึกว่า อะไรถูกอะไรผิด ควรหรือไม่ควร คือพูดกันเข้าใจ และปกครองกันง่าย

ข้าพเจ้าได้บรรยายเกี่ยวกับการพัฒนาการของวัดหนองแวง จากอดีตเมื่อข้าพเจ้าเข้ามาอยู่ (จากอดีตสู่ปัจจุบัน ๒๕๑๗-๒๕๔๙) เพื่อได้เห็นความเป็นมาว่าแตกต่างกันอย่างไร ยังไม่ได้กล่าวถึงผู้นำการพัฒนา ซึ่งหมายถึงหลวงพ่อเจ้าอาวาส คือพระเดชพระคุณพระเทพวงศาจารย์ (คูณ ขนฺติโก)

เมื่อพูดถึงการพัฒนานั้น ไม่ว่าจะพัฒนาอะไรก็ตาม ผู้นำจะต้องเข้มแข็ง มีการวางแผนที่ดี และมีความต่อเนื่องไม่หยุด (สาตัจจะ) วัดหนองแวง ได้มีการพัฒนาจนประสพผลสำเร็จ คือจากวัดราษฎร์ธรรมดามาเป็นวัดพัฒนาตัวอย่างดีเด่น จากการคัดเลือกของกรมการศาสนา ในที่สุดปี พ.ศ.๒๕๒๗ ก็ได้รับยกฐานะจากวัดราษฎร์ขึ้นเป็นพระอารามหลวง ก็เพราะว่ามีผู้นำการพัฒนาที่เข้มแข็ง มีการวางแผนที่ดี และมีการพัฒนาโดยต่อเนื่องมาตลอด

ปัจจุบันก็เป็นที่ทราบกันดีทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นด้านศาสนวัตถุ ด้านการศึกษาครบวงจร ด้านศาสนบุคคล เช่น มีเจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส และผู้ช่วยเจ้าอาวาส นอกจากนั้นแล้วก็มีบุคลากร ผู้ทำหน้าที่ทางการศึกษาอบรม มีภิกษุสามเณร ไม่น้อยกว่า ๒๐๐ รูปในแต่ละปี

ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ เป็นผลมาจากผู้นำการพัฒนา พระเดชพระคุณพระเทพวงศาจารย์ หรือที่คนมักจะเรียกชื่อท่านว่า หลวงพ่อมหาคูณ ท่านมีภาวะผู้นำที่เด็ดเดียว เมื่อจะทำอะไร ก็ตัดสินใจอย่างแน่วแน่และเด็ดเดี่ยว

ประการสำคัญอย่างหนึ่ง คือท่านจะมีการศึกษาอยู่ตลอด แม้ท่านจะไม่ได้ศึกษาในระบบ ท่านก็ศึกษานอกระบบ หรือการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น การไปศึกษางานจากสถานที่ต่างๆ ไม่ว่าจะอยู่ในประเทศไทย หรือต่างประเทศ เช่น ยุโรป และอเมริกา เป็นต้น เพื่อนำมาประยุกต์ (Apply) ใช้ในการพัฒนางานให้เกิดความเหมาะสมในที่สุด วัดหนองแวงพระอารามหลวงจึงมีการพัฒนาเป็นผลสำเร็จและโดดเด่นในทัศนะของข้าพเจ้า

(พระครูสุขุมสังฆการ)
วรเมธ ศรีโพธิ์วัง ป.ธ.๖, พธ.ม.

๕.๕ ยอดพระนักพัฒนาสู่ วัดพัฒนาตัวอย่างดีเด่น

ก่อนอื่นต้องขอขอบคุณบรรณาธิการหนังสือ "ออนซอนวัดหนองแวง" คือพระครูปริยัติธรรมวงศ์ (สุพล ป.ธ.๔) ที่ให้โอกาสกระผมได้แสดงความรู้สึก และร่วมแสดงความคิดเห็นในการที่ได้เข้ามาสัมผัสการทำงานด้านการพัฒนาวัดหนองแวงของพระเดชพระพระคุณหลวงพ่อและคณะ ศิษยานุศิษย์ที่กระผมได้ใช้ชีวิตในวัดหนองแวง ตลอดระยะเวลา ๙ ปี

วัดหนองแวง พระอารามหลวงขอนแก่น เป็นวัดที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านศาสนวัตถุ และศาสนบุคคล โดยการนำของพระเดชพระคุณ พระเทพวงศาจารย์ (คูณ ขนฺติโก) และคณะศิษยานุศิษย์ ที่เปี่ยมล้นด้วยอุดมการณ์ที่ยิ่งใหญ่ และแน่วแน่ในการสร้างสรรค์และพัฒนา เป็นที่เห็นประจักษ์แจ้งแก่บุคคลทั่วไป ที่เห็นโดดเด่นมาก คือองค์พระมหาธาตุแก่นนครอนุสรณ์สาธุชน ที่ตั้งตระง่านสวยงามอยู่ใจกลางเมืองขอนแก่น เป็นสถานที่ให้คนไทยและต่างชาติ ได้เข้ามาสักการะกราบไหว้ และเที่ยวชม

สิ่งที่ทำให้วัดหนองแวงพัฒนาได้อย่างรวดเร็ว เพราะมีแม่ทัพที่มีวิสัยทัศน์ เฉลียวฉลาด หนักแน่น มุ่งมั่น กระตือรือร้น รับผิดชอบสูง และมีความสง่างาม น่าเลื่อมใสศรัทธาต่อพุทธศาสนิกชน จึงสามารถสร้างงานใหญ่อลังการได้ขนาดนี้

บรรยากาศการทำงานด้วยความมุ่งมั่น สมรรถนะของพระผู้บริหารในการบริหารการจัดการ และดำเนินโครงการอย่างเป็นระบบ อนาคตชื่อเสียงและผลงานของวัดหนองแวง

พระอารามหลวง จะขจรไปไกลอย่างแน่นอน จินตนาการดูแล้วช่างเป็นภาพอันสดใสและสมบูรณ์แบบจริงๆ

วัดหนองแวง พัฒนามาอย่างต่อเนื่อง พัฒนามาเรื่อยๆ จนทุกวันนี้ มีความพร้อมทั้งด้านศาสนบุคคลและศาสนวัตถุ เช่น มีพระมหาธาตุแก่นนครอนุสรณ์สาธุชน ให้คนได้มาสักการะกราบไหว้, มีโรงเรียนพระปริยัติธรรมสำหรับพระภิกษุ สามเณร, มีโรงเรียนการกุศลวัดหนองแวง สำหรับฆราวาส มีศูนย์พัฒนาคุณธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีศูนย์ศาสนสงเคราะห์ที่ ๑ แห่งประเทศไทย และมีศูนย์แพทย์ชุมชนวัดหนองแวง ตั้งอยู่ภายในวัดเพื่อช่วยสงเคราะห์ญาติโยมสาธุชนทั่วไป

เมื่อกล่าวถึง ด้านการพัฒนาวัดหนองแวง ต้องกล่าวถึงพระเดชพระคุณหลวงพ่อ เพราะท่านเป็นผู้นำในการพัฒนามาตลอดระยะเวลา ๕๔ ปี จนเป็นศูนย์รวมจิตใจในการทำงานของเหล่าศิษย์ยานุศิษย์ทุกรูป/คน

พระเดชพระคุณหลวงพ่อ เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ เป็นคนดีมีคุณธรรม จากการทำงานที่ผ่านมากระผมได้เห็นว่า ท่านเกิดมาเพื่อเป็นยอดพระนักพัฒนาจริงๆ ท่านได้พัฒนางานของวัดและงานพระพุทธศาสนาด้วยความเสียสละ ทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจให้กับงานของวัดและพระพุทธศาสนาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง อีกทั้งยังเป็นผู้นำของวัดได้อย่างสมบูรณ์แบบ จนเป็นที่รักใคร่ของลูกพระ-ลูกเณรและญาติโยมสาธุชนทั่วไป สมกับเป็นปูชนียบุคคลที่พวกเราควรยกย่อง และนำไปเป็นแบบอย่างในการทำงานเป็นอย่างดี

สิ่งที่ตัวกระผมประทับใจ ได้ข้อคิด และสิ่งที่ดีๆ ในการที่ได้เข้ามาอยู่วัดหนองแวง คือ ได้เห็นการทำงานที่โดดเด่นของพระผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ฉลาดหลักแหลม มุ่งมั่น อดทน รับผิดชอบงานสูง แต่ละรูปล้วนเป็นผู้มีความสง่างามสำรวมตนตามแบบอย่างของบรรพชิต เปี่ยมล้นด้วยอุดมการณ์ที่ยิ่งใหญ่และแน่วแน่ในการสร้างสรรค์และพัฒนาวัด อีกอย่างหนึ่งที่ได้จากพระเดชพระคุณพระคุณหลวงพ่อ คือปรัชญาการทำงาน ที่ว่า..

"ทำดีเห็นฮอยไว้ บ่ว่าดี กะตามซ่าง
ทำซั่วซูซ่อยไว้ ไผสิย้อง กะซางตาม "

หมายความว่า สิ่งไหนที่เราเห็นว่าเป็นสิ่งดีมีประโยชน์ต่อคนหมู่มาก และถูกต้องตามครรลองครองธรรม ก็ให้เราลงมือทำในสิ่งนั้น อย่าไปใส่ใจในคำพูดของคนที่ไม่หวังดีที่จะมาขัดขวางการทำงานของเรา.

ผมสัญญาว่า จะนำความรู้, ประสบการณ์, แง่คิดที่ได้จากการได้เข้ามาอยู่ภายในวัดหนองแวง ไปใช้ทั้งในหน้าที่การทำงานและแนวทางในการดำเนินชีวิต เพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อหน่วยงาน สังคม ประเทศชาติ และพระพุทธศาสนา สืบต่อไป

ด้วยจิตน้อมคารวะ

พระอภิชาติ อภิชาโต

พุทธศาสตรบัณฑิต สาขา ปรัชญา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

๕.๖ ยอดพระผู้เปี่ยมด้วยเมตตา

นับตั้งแต่ วัน เวลา เริ่มต้นที่ดิฉันได้มีส่วนเข้ามาเกี่ยวข้อง ช่วยเหลือกิจกรรมอันเป็นบุญกุศลกับทางวัดหนองแวง สิ่งที่ดิฉันได้เรียนรู้จวบจนวันนี้ ทำให้ดิฉันมั่นใจว่า หลวงพ่อเจ้าคุณเป็นผู้มีอัธยาศัยอันเปี่ยมไปได้เมตตายิ่ง ดังนี้

๕.๖.๑ เป็นสุขเมื่อแรกพบ แรกทีเดียวที่ดิฉันได้เข้ามาสัมผัสกับวิถีชีวิตในวัดหนองแวง พระอารามหลวง โดยน้อมใจทำประโยชน์ต่อลูกพระลูกเณร ด้วยการถวายความรู้ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ (โรงเรียนวัดหนองแวงวิทยา) ในรายวิชา "สังคมศึกษา" เมื่อปี พ.ศ.๒๕๓๘ เป็นต้นมา

หลวงพ่อเจ้าคุณ ได้ฝากลูกเณรกับดิฉันว่า ***"หลวงพ่อได้ยินข่าวว่าเรียนจบปริญญาโทแล้วแมนบ่ หลวงพ่อฝากให้เอาใจใส่ถวายความรู้ลูกเณรแน่เด้อลูกเณรมาอยู่วัดมีแต่บาตรหน่วยเดียวเด้"*** เสียงหลวงพ่อนุ่มนวล โฆสะดังกังวาน แต่แฝงอยู่ด้วยอำนาจ ดิฉันปลื้มปีติจนน้ำตาซึมที่หลวงพ่อไว้วางใจและเห็นความสำคัญต่อดิฉันปานนั้น

ประโยคนี้เอง ที่ดิฉัน เข้าใจและเห็นด้วยตนเองว่า หลวงพ่อมีเมตตาคุณอันสูงยิ่งต่อลูกพระลูกเณร แม้จะเป็นลูกชาวบ้านที่ยากจน แต่หลวงพ่อตั้งมั่นว่าจะปั้นดินให้เป็นดาว และเสกคนให้เป็นคนดีและมีความสุขในสังคม สามารถที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีของญาติโยมได้อย่างแน่นอนรุ่นแล้วรุ่นเล่า ทำให้ดิฉันมั่นใจว่า หลวงพ่อเจ้าคุณมีเมตตาเป็นพื้นฐานและแผ่ไพศาลยิ่งแล้ว

๕.๖.๒ อบอุ่นเมื่อมีโอกาส วันหนึ่งได้เดินทางไปทอดผ้าป่าเสื่อ(สาด) กับหลวงพ่อพร้อมกับโยมอีกหลายคน ที่จังหวัดเลย หลายๆ วัดได้อิ่มบุญ เติมเต็มธนาคารสุขได้ทั่วหน้า เมื่อหลวงพ่อแนะนำโดยทั้งหมดให้กับพระสงฆ์ที่วัดไปทอดผ้าป่าเสื่อ หลวงพ่อจะใช้คำว่า "แม่" นำหน้า เช่น แม่ดาว แม่นิลุบล เป็นต้น หลวงพ่อเจ้าคุณ ท่านได้เมตตาเล่าเรื่องในอดีตครั้งเป็นฆราวาสว่า งานประจำของท่านคือ งานบ้าน คือต้องตักน้ำ ต้องตำข้าว ต้องฝัดข้าว เพราะเป็นลูกชายคนเล็ก ส่วนงานอดิเรก หลวงพ่อยังเคยเป็น "คนเชียร์รำวง" (มีความสุขที่ได้เล่าความหลัง) ดิฉันก็ซักถึงจังหวะของเพลงสมัยนั้น หลวงพ่อบอกว่า "เขาชอบเล่นจังหวะคองโก้" กัน และท่านก็หัวเราะเสียง หึ หึ ในลำคอ)

หลายครั้ง เมื่อมีโอกาสได้ไปลงอาบน้ำใน "หนองน้ำ" (สมัยนั้นไม่มีน้ำประปา) กับเพื่อนหญิงรุ่นพี่ หลวงพ่อก็ไม่เคยล่วงเกิน นั่นเพราะเมตตาที่เห็นเป็นเพื่อนร่วมทุกข์กันในโลกนั่นเอง ดังคำที่ว่า "สหคตทุกข สหคตาสุข"

๕.๖.๓ หลวงพ่อผู้ร่ำรวยอารมณ์ขัน

หากแม้ใครได้ชื่อชมบารมีของหลวงพ่อจะรู้ซึ้งได้ว่า หลวงพ่อร่ำรวยอารมณ์ขันทีเดียว เป็นต้นว่า หลวงพ่อเล่าให้ฟังถึงเรื่องไปเมืองจีน มีล่ามคนจีนมาแปลเป็นภาษาไทยว่า "ขอให้กินอย่างอร่อย" แทนที่จะพูดว่า "นิมนต์ฉัน" เป็นต้น (ผู้ฟังกลั้นหัวเราะจนปวดท้อง) อีกคำแปลหนึ่ง เมื่อล่ามจะนิมนต์หลวงพ่อพร้อมคณะขึ้นกระเช้าไฟฟ้า แต่ล่ามพูดว่า "ขอเชิญท่านทั้งหลายขึ้นเสาไฟฟ้าให้สนุก" หลวงพ่อยังเล่าว่า "เอ หลวงพ่อจะทำอย่างไรดีกับผ้าสบงจีวร เมื่อจะขึ้นเสาไฟฟ้า" (ผู้ฟังหัวเราะจนงอหาย)

๕.๖.๔ ประทับใจพระมหาธาตุ ๙ ชั้น

หลวงพ่อเคยปรารภกับดิฉันว่า "เรื่องราวในพระมหาธาตุฯ หลวงพ่ออยากให้แปลเป็นภาษาอังกฤษ" คำพูดประโยคนี้ของหลวงพ่อ แสดงให้เห็นว่า หลวงพ่อมุ่งที่จะพัฒนาวัดหนองแวงให้เต็มที่ทุกด้าน เพื่อชาวขอนแก่นโดยแท้จริง ดิฉัน ได้นำนักเรียนมาเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมที่วัดเสมอในโครงการ "ห้องเรียนสัญจร" ตลอดจนให้นักเยนทำโครงการภายใต้หัวข้อเรื่อง "ประวัติเมืองขอนแก่น" นั่นหมายความว่า พระมหาธาตุฯ วัดหนองแวง ไม่เป็นเพียงแหล่งยึดเหนี่ยวจิตใจของชนทุกชั้นเท่านั้น หากแต่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความสงบสุข ในวิถีไทย ทุกวันพระดิฉันจะนำนักเรียนบางส่วนมาใส่บาตรฟังเทศน์เสมอมา

๕.๖.๕ บุญบันดาล

จากมงคลข้อที่ว่า "บูชาบุคคลที่ควรบูชานั้น" เป็นสัจธรรมจริงแท้ไม่มีข้อสงสัย เพราะเมื่อดิฉันได้มีจิตฝักใฝ่ฝังแน่นในการเป็นพุทธมามกะโดยถือไตรสรณคมน์ คือยึดเหนี่ยวพระพุทธเจ้า พระธรรม (คำสอนของพระพุทธเจ้า) และพระสงฆ์ เป็นที่พึ่งที่ระลึก ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติดีอันเป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิตบนหลักแห่งการไม่เบียดเบียน ตนเองและผู้อื่น เป็นการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่าและมีความสุข ตามหลักการดำเนินชีวิตวิถีพุทธวิถีไทย

หลวงพ่อท่านได้สอนญาติโยมด้วยการปฏิบัติตนเอง โดยทำให้ดู อยู่ให้เห็น เพื่อเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม ไม่ว่าจะศูนย์แพทย์ชุมชนวัดหนองแวง หรือโรงเรียนปริยัติธรรมแผนกธรรม-บาล-สามัญศึกษาโรงเรียนการกุศล กำลังเจริญรุดหน้าเด่นชัด เพราะเป็นการสร้างเยาวชนอันเป็นทรัพยากรที่สำคัญยิ่ง โดยหลวงพ่อได้ให้ความเมตตาพยายามที่หล่อหลอม อบรมบ่มนิสัย และจิตใจให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข คิดถูกต้องตามครรลองคองธรรม

หลวงพ่อเจ้าคุณ จึงเป็นหนึ่งเดียวผู้สานประโยชน์ให้กับสังคมอย่างร่มเย็นสันติสุข อย่างแท้จริง ท่านแม้มีพรรษายุกาลสูงขึ้นๆ แต่ไม่เคยแม้สักครั้งเดียวที่จะเลิกพัฒนาองค์กร ท่านมุ่งนำหลักธรรมคำสอนในรูปแบบกิจกรรมสำคัญในพระพุทธศาสนามาเพราะเลี้ยงจิตใจของญาติโยมให้เกิดปีติอยู่กับบุญกุศลอย่างต่อเนื่อง

นางนิลุบล ศิริวรวุฒิ

จากเหตุเอนกอนันตคุณาประการทั้งปวงที่หลวงพ่อได้เพียรพยายามเป็นผู้ให้แก่สังคม จนเป็นที่ประจักษ์ทำให้ท่านได้รับรางวัลเกียรติคุณอันสูงส่งในด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา คือ "เสมาธรรมจักร" จากพระเทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารี เมื่อสัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนา วันวิสาขบูชา ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๔๗

ดิฉันได้รับบารมีจากหลวงพ่อ โดยท่านได้แผ่ปกให้เกิดศรัทธาปสาทในพระพุทธศาสนา มีความอุตสาหะส่งเสริมพระพุทธศาสนาเรื่อยมาจนปรากฏดั่ง "บุญบันดาล" ให้ได้รับรางวัลเกียรติคุณอันสูงสุด โดยได้รับ "เสมาธรรมจักร" จากพระเทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารี ร่วมปีเดียวกันกับหลวงพ่อ ในสาขาสื่อมวลชน ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ ข้าพเจ้าไม่เคยลืมเลือนได้เลย จากแรงจูงใจที่ได้รับเมตตาจากท่านเจ้าคุณหลวงพ่อ ผู้มี

อัธยาศัยอันเปี่ยมด้วยเมตตาคุณอันสูงยิ่ง ขออาราธนาให้หลวงพ่อเจ้าคุณได้อยู่เป็นร่มโพธิ์ร่มไทร บัญชาการบริหารพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองชั่วกัปชั่วกัลป์ เพื่อให้ลูกหลานได้พึ่งใบบุญและได้มีโอกาสเข้าไปรับใช้ช่วยเหลืองานหลวงพ่อนานๆ นะเจ้าค่ะ

(นางนิลุบล ศิริวรวุฒิ)

ครู ชำนาญการพิเศษ อันดับ คศ.๓

โรงเรียนเทศบาลวัดกลาง

ผู้เขียน "เก็บมากล่าว" หนังสือพิมพ์ขอนแก่นนิวส์

๕.๗ ยอดพระยอดบุคคลผู้กตัญญูกตเวที[๖]

จากการได้เข้ามาอยู่อาศัยในวัดหนองแวง ได้พึ่งบารมีธรรมของหลวงปู่พระครูปลัดบุษบา สุมโน อดีตเจ้าอาวาสและบารมีบุญของหลวงพ่อเจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๔ รวมเวลา ๑๕ ปี สิ่งที่ผู้เขียนได้เรียนรู้และเห็นว่าเป็นความดีงาม เป็นความงดงาม ควรจดจำเป็นแบบอย่าง ควรนำมาปฏิบัติ และควรประกาศเกียรติคุณความดีในโอกาสให้ศิษยานุศิษย์ได้รำลึก เพื่อบันทึกไว้ในหนังสืออนุสรณ์ "ออนซอนวัดหนองแวง ครบ ๒๑๗ ปี" โดยเป็นการฉลอง ๕๔ ปีที่หลวงพ่อเจ้าคุณพระเทพวงศาจารย์ (คูณ ขนฺติโก) ได้เป็นผู้นำการพัฒนาวัดหนองแวง จนทุกสิ่ง ทั้งปวง บรรดามีที่เกิดขึ้นแล้วและกำลังเป็นไปอยู่ในความเป็นสถาบันวัดหนองแวงขณะนี้ ผู้เขียนเห็นว่า เพราะคุณธรรมอันสำคัญที่มีอยู่ในการดำเนินชีวิตหรือความเป็นอยู่ของพระเดชพระคุณหลวงพ่อฯ ต่างๆ ดังต่อไปนี้

หลวงพ่อ กำลังก้มกราบแทบพระบาท สมเด็จพระญาณสังวรสังฆราช สมเด็จพระสังฆราช

๕.๗.๑ "กตัญญูกตเวที: ความเป็นผู้รู้คุณและตอบแทนคุณ" โดยท่านได้ปฏิบัติคุณธรรมข้อนี้เป็นอย่างดีและเสมอต้นเสมอปลายกับบุคคลต่างๆ ได้แก่

---

[๖] พระครูปริยัติธรรมวงศ์ (สุพล ธมฺมวิโส แสนพงษ์) ผู้ช่วยเจ้าอาวาสพระอารามหลวง วัดหนองแวง อาจารย์ประจำสาขาวิชา ศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น , พระวิทยากรกองทัพธรรมกองทัพไทย , วิทยากรกระบวนการ สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค ๔ จังหวัดขอนแก่น

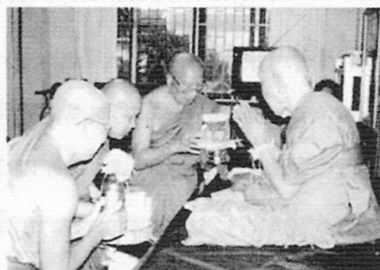
๕.๗.๑.๑ อดีตเจ้าอาวาสวัดหนองแวง ทุกรูป มีพระเดชพระคุณหลวงปู่พระครูปลัดบุษบา สุมโน เป็นต้นเป็นประธาน

๕.๗.๑.๒ พระอุปัชฌายาจารย์ ผู้ให้กำเนิดการเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนา มีพระเดชพระคุณพระครูสารกิจประยุต (สิงห์ โสภโณ) พระอุปัชฌาย์ เป็นต้น

๕.๗.๑.๓ บูรพาจารย์ผู้ให้คำปรึกษา ให้ความอุปถัมภ์ และให้กำลังใจทุกๆ รูป มีพระเดชพระคุณเจ้าประคุณหลวงปู่ สมเด็จพระพุฒาจารย์ (อาจ อาสภมหาเถระ ตั้งแต่สมัยเป็นพระพิมลธรรม) และสมเด็จเบญจบูรพาจารย์ เป็นต้นมาเป็นประธาน

๕.๗.๑.๔ บิดามารดา ผู้ให้กำเนิด โดยท่านจะปฏิบัติต่อโยมบิดามารดาทั้งเรื่องที่คิด วาจาที่พูด และกายที่กระทำ กล่าวคือ ทุกอย่างและทุกครั้งไม่ว่าท่านจะทำอะไรท่านจะระลึกถึงเรียกหาโยมบิดามารดาของท่านอยู่เสมอ

๕.๗.๑.๕ พุทธศาสนิกชน โดยเฉพาะโยมผู้ให้ความอุปถัมภ์ ผู้เขียนจำได้ตั้งแต่เข้ามาอาศัยบารมีบุญของหลวงพ่อในพรรษาแรก เมื่อลงทำวัตรเช้า-เย็นเสร็จแล้ว หลวงพ่อจะอบรมพระภิกษุสามเณรทั้งวัดเสมอ และท่านจะสอนเสมอว่า "รักพุทธศาสนาเหมือนชีวิต รักศาสนกิจเหมือนสมบัติของตน และรักสาธุชนเหมือนพ่อแม่" โดยการปฏิบัติของหลวงพ่อ จะเอื้อเฟื้อต่อโยมผู้ให้ความอุปถัมภ์ต่อวัดด้วยความจริงใจ อย่างเสมอเหมือนกันหมดทุกคน

กราบถวายสักการะ
หลวงปู่พระธรรมวิสุทธาจารย์
จล.วัดธาตุ พระอารามหลวง

๕.๗.๒ **"อปจายนธรรม: ธรรมคือความอ่อนน้อมถ่อมตน"** โดยท่านได้ถือปฏิบัติคุณธรรมข้อนี้อย่างเสมอต้นเสมอปลาย กับบุคคลต่างๆ ตามลำดับได้แก่

๕.๗.๒.๑ พระมหาเถระ พระสังฆาธิการในสายการปกครองทุกระดับ ตั้งแต่สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก จนถึงเจ้าคณะตำบล โดยท่านจะประพฤติธรรมข้อนี้ด้วยการแสดงออกด้วยอาการที่ไม่เก้อเขิน แต่งดงาม จริงใจ ตลอดเวลาเมื่อเข้าใกล้และปฏิสัณฐาน

๕.๗.๒.๒ พระมหาเถระ ผู้มีศีลาจารวัตร มีธรรมปฏิบัติที่ได้รับความศรัทธาและเลื่อมใสจากสาธุชน ไม่ว่าจะใกล้หรือไกลก็ตาม โดยในแต่ละปี ท่านจะหาโอกาสเดินทางเพื่อไปกราบนมัสการพระมหาเถระสายการปฏิบัติอย่างน้อย ๑ ครั้งต่อปีเสมอ ซึ่งหลวงพ่อเคยแสดงถึงเหตุผลว่า "ไปกราบเพื่อเอาบุญ"

๕.๗.๒.๓ พระมหาเถระ ผู้ที่ได้รับความศรัทธาและเลื่อมใส จากมหาชนทั้งในอดีตและปัจจุบัน มีชีวิตและหรือเสียชีวิตไปแล้ว ท่านจะระลึกและกล่าวถึงพระสุปฏิปันโน (ผู้ปฏิบัติดีแล้ว) เหล่านั้น
เสมอ โดยมีพระเดชพระคุณหลวงปู่พระครูปลัดบุษบา สุมโน เป็นเบื้องต้น

๕.๗.๒.๔ การปฏิสัณฐานต้อนรับที่เสมอต้นเสมอปลาย ด้วยการที่หลวงพ่อท่านมีอัธยาศัยที่จริงใจและมีความอ่อนน้อมถ่อมตน มีปิยวาจากับผู้มาเยือนตั้งแต่ระดับมหาเถระ ถึงพระนวกะ ไม่ว่าจะสังกัดนิกายใด ท่านได้ให้การต้อนรับด้วยความจริงใจเสมอ พร้อมกันนั้น ท่านจะชอบประกาศเพื่อให้เกิดความอบอุ่นแก่ผู้มาเยือนว่า "วัดหนองแวง คือวัดของพระสงฆ์ไทย" ทำให้ผู้มาเยือนเกิดความอบอุ่นใจและมีความผูกพันอันแน่นแฟ้น

กราบถวายสักการะ
พระมงคลญาณเถระ (หลวงปู่มา)
วัดป่าสันติวิเวก อ.เสลภูมิ จ.ร้อยเอ็ด

๕.๗.๒.๕ การเป็นต้นแบบผู้รักษาจารีตประเพณี กล่าวคือ หลวงพ่อเมื่อท่านจะลงมือทำสิ่งใดๆ ก็ตาม ท่านจะต้องมีฤกษ์ มียาม ตามโบราณประเพณี และมีการบอกเล่ากล่าวขานทวยเทพเทวาอารักษ์ พระพรหม มเหศักดิ์ หลักเมือง พระภูมิเจ้าที่ เพื่อบอกกล่าวให้ท่านเหล่านั้นทราบและร่วมอนุโมทนาในกิจกรรมที่ทำ ส่งผลให้เกิดมงคลนำมาซึ่งความสำเร็จในสิ่งที่ทำ ทุกประการ

๕.๗.๓ เป็นผู้ทรงไตรสิกขา คือเป็นผู้มีศีล หมายเอา มีระบบระเบียบ เป็นผู้ทรงธรรม หมายเอา มีความเมตตา และเป็นผู้ทรงปัญญา หมายเอา เป็นผู้รู้คุณค่าและมองการณ์ไกล แต่ละอย่างสามารถกล่าวถึงรายละเอียดได้ดังต่อไปนี้

๕.๗.๓.๑ ความเป็นระบบระเบียบ จะเห็นได้จากการปกครองภายในวัด ท่านได้จัดให้มีการปกครองอย่างเป็นระบบตามลำดับ มีรองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส มีหัวหน้าฝ่าย และมีผู้ช่วยหัวหน้าฝ่าย

๕.๗.๓.๒ ความมีเมตตา จะเห็นได้จากการขวนขวายช่วยเหลือลูกพระลูกเณรและหลานเหลนเยาวชน ท่านต้องการที่จะให้มีสถานศึกษาเพื่อลูกหลานเยาวชนได้มีโอกาสศึกษาเรียนรู้หลักไตรสิกขา โดยมาเป็นลูกพระมหาธาตุแก่นนครเพื่อจะได้รู้จักศีล สมาธิ ปัญญา หรือทาน ศีล ภาวนา แล้วนำไปพัฒนาชีวิตของตน ด้วยการประกอบสัมมา

อาชีพ (การดำเนินชีวิตถูกต้อง) ให้สามารถพึ่งตนเอง ช่วยเหลือตนเองได้ เพื่อจะได้ช่วยเหลือและรักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ พระศาสนาและพระมหากษัตริย์ต่อไป

๕.๗.๓.๓ **การรู้จักคุณค่า** กล่าวคือสิ่งต่างๆ ที่ท่านได้รับการสนับสนุนด้วยแรงศรัทธาสาธุชน ท่านจะทำบัญชีแสดงรายละเอียดบอกถึงที่มาแจ้งที่ไปไว้อย่างรู้คุณค่า แม้แต่การจะทำสิ่งใดๆ ท่านจะคิดเผื่ออนาคตไว้เสมอ

คุณธรรมสำคัญทั้ง ๓ หัวข้อใหญ่ๆ ที่ผู้เขียนคิดวิเคราะห์และนำมากล่าวไว้ในหนังสืออนุสรณ์เล่มนี้ ผู้เขียนเห็นว่า พระเดชพระคุณพระเทพวงศาจารย์ เจ้าอาวาสวัดหนองแวง ได้ถือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิตคือตลอดชีวิตที่มีมา

ฉะนั้น คุณธรรม การวางตน การปฏิบัติตน และการบริหารตนบริหารงาน ด้วยความเสียสละสามารถตลอดชีวิตของหลวงพ่อที่ผ่านมา ตามคุณธรรมทั้ง ๓ ข้อใหญ่ๆ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น นับว่าเป็นการครองตนอยู่ในทางแห่งความดีงาม เป็นความงดงาม พรั่งพร้อมและสมบูรณ์แบบตามจารีตประเพณีอีสานที่เรียกว่า "ฮีต คอง และ (หลีกเลี่ยง) คะลำ" เป็นที่ประจักษ์ทั่วฟ้าดิน ทำให้ได้รับพระมหากรุณาธิคุณ โปรดเกล้าฯ พระราชทานสมณศักดิ์และราชทินนามตามลำดับมา พร้อมกันนี้ หลวงพ่อยังนำความเจริญรุ่งเรืองมาสู่ศิษยานุศิษย์และแก่วัดหนองแวง จวบจนถึงวันนี้ วัดหนองแวงกลายเป็นศาสนสถานที่สาธุชนผู้มีส่วนร่วมในการให้ความอุปถัมภ์ทั้งภายในและภายนอกประเทศต่างชื่นชมโสมนัส ซึ่งแต่ละคนต่างก็ปฏิญาณตนในใจตนเองว่า และต้องยึดถือพระเดชพระคุณหลวงพ่อ เพื่อเอาเป็นแบบอย่างต่อไป

ผู้เขียน ได้อาศัยบารมีบุญและสำนึกในบุญคุณของพระเดชพระคุณหลวงพ่อเจ้าคุณพระเทพวงศาจารย์ตลอดเวลา และปฏิญาณในใจตนเองเสมอว่า จักถือเอามงคลแห่งความสำเร็จเหล่านี้ไปปฏิบัติตลอดชีวิต ตามสติปัญญากำลังความสามารถ อย่างเต็มที่

พระครูปริยัติธรรมวงศ์ (ผจล.ซอ.)

(พระครูปริยัติธรรมวงศ์)

น.ธ.เอก., ป.ธ.๔, ป.วค., พธ.บ., (ปรัชญา) ศศ.ม. (ปรัชญา)

ผู้ช่วยเจ้าอาวาส พระอารามหลวง, อาจารย์ประจำสาขาวิชา ศาสนาและปรัชญา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

๕.๘ ไกลถิ่นแต่กลับคืนรัง[๖] :

อาตมภาพในอดีตเป็นสามเณรอุปัฏฐากหลวงพ่อ สามเณรสะอาด ศรีโกตะเพชร หลังจากก่อนลาสิกขาไปสู่โลกภายนอก ๒๙ ปี ความรู้สึกของกระผมมีความปลื้มใจในสถานที่ที่ตนเองเคยอยู่อาศัยมาก่อน ซึ่งประจักษ์กับสายตาของคนทั่วไปแล้ว

หลวงพ่อเคยบอกอยู่ประจำว่า "ให้ทำดีเห็นฮอยไว้เถิดอาจเอ้ย อย่าว่าหลวงพ่อนี่บ่น เพราะหลวงพ่อฮัก และหลวงพ่อบอกว่าให้ทำแต่สิ่งดีๆ แล้วเราจะได้ดีเอง"

จำได้ว่า วันหนึ่งหลวงพ่อท่านพูดว่า "อาจเอย ไผมาอยู่ทีหลังเฮา เขาก็มากินบุญเก่าของเฮานั่นแหละ" ผมเลยคิดเสมอว่า ถ้าหากบุญผมยังมีอยู่จะกลับมาอยู่กับหลวงพ่ออีก ซึ่งมตินี้ สามเณรอาจ คนเดิม ได้มาอยู่กับหลวงพ่อแล้ว ซึ่งตั้งใจว่าจักขอเป็นผู้รับใช้หลวงพ่อตลอดไป

เมื่อผมออกจากวัดหนองแวงเมืองเก่า ไปรับราชการเป็นตำรวจตระเวนชายแดนอยู่ ๑๘ ปี ๙ เดือน ๔ วัน จึงได้ปฏิบัติหน้าที่ของการเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์อย่างสมบูรณ์แบบของความเป็นลูกผู้ชายครับ บุญบารมีของหลวงพ่อคุ้มครองทำให้ไม่มีการเสียเลือดเนื้อแต่อย่างใด แม้ว่าเพื่อนๆ ลูกน้องก็ไม่ได้รับบาดเจ็บแต่อย่างใด ในการปะทะแต่ละครั้ง เดชะบุญบารมีของหลวงพ่อวัดหนองแวง คุ้มครองทำให้ผมอยู่จนทุกวันจนถึงป่านนี้ ฉะนั้นผมจึงได้มาเข้าอุปสมบทอีกครั้ง) ครั้งสุดท้าย (ของกระผม

ท้ายสุดผมขอยกคำโตงโตยคำสอนของหลวงพ่อดีสมัยเป็นสามเณรที่ผมจำได้คือ

หลวงพ่อบ่อฮ้าย คือหลวงพ่อบ่ดี หลวงพ่อดีคือหลวงพ่อบ่อฮ้าย

หลวงพ่อฮ้าย เพราะเฮาเฮ็ดบ่ดี คันเฮาเฮ็ดดีๆ หลวงพ่อบ่มีฮ้าย.

(พระสะอาด นาถเสโน)

๕.๙ กำเนิดศูนย์แพทย์วัดหนองแวง

ดิฉันได้ขายที่ดิน จำนวน ๒ ไร่ ๓๙ ตารางวา ในราคา ๗,๓๐๐,๐๐๐ บาท (เจ็ดล้านสามแสนบาท) ให้กับวัดหนองแวง และขายเพิ่มอีก ๖๐ ตารางวา เพื่อให้วัดตัดเป็นถนนด้านทิศตะวันออกพระมหาธาตุฯ ไปเชื่อมกับถนนรอบบึงแก่นนคร เป็นเงิน ๖๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมกันนั้น ก็ได้ยกอาคารบ้านเลขที่ ๖๑๓/๓ ซึ่งเป็นบ้าน ๒ ชั้น ๑ หลังให้กับวัดหนองแวง

---

[๖] พระสะอาด นาถเสโน อดีต ด.ต.สะอาด ศรีโกตะเพชร ปัจจุบันอุปสมบทเป็นพระภิกษุ อยู่วัดหนองแวง

ด้วย โดยถือว่าเป็นการขายไปกับที่ดิน เพราะดิฉันได้ทราบว่า วัดจะให้เป็นที่ทำการของศูนย์แพทย์ชุมชนวัดหนองแวง

ต่อมา เมื่อดิฉัน เห็นคนไข้มาใช้บริการที่ศูนย์แพทย์ชุมชนวัดหนองแวง ดิฉันมีความรู้สึกดีใจมาก ที่ได้มีส่วนร่วมให้เขาเหล่านั้นได้หายจากโรคภัยไข้เจ็บตามเจตนารมณ์ของทุกฝ่าย ซึ่งดิฉันถือว่าเป็นการสร้างบุญกุศลแก่ครอบครัวของดิฉันและญาติๆ ไปด้วย

ดิฉัน จึงขออนุโมทนาร่วมกับทางวัดหนองแวง ที่ท่านเจ้าอาวาส ได้ดำเนินการทุกอย่างสำเร็จผลตามความประสงค์ทุกประการ ด้วยเทอญ

(นางทองม้วน บุตรกสก)

๕.๙.๑ กลุ่มงานเวชกรรมสังคม โรงพยาบาลขอนแก่น

ศูนย์แพทย์วัดหนองแวง พระอารามหลวง เป็นสถานบริการสาธารณสุขปฐมภูมิ สังกัดกลุ่มงานเวชกรรมสังคม โรงพยาบาลขอนแก่น เดิมกลุ่มงานนี้ได้เปิดดำเนินการครั้งแรกเมื่อ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๔๐ โดยเช่าอาคารของเอกชน เลขที่ ๔/๕ ถนนชีท่าขอน เป็นสถานที่ให้บริการ ใช้ชื่อว่า ศูนย์แพทย์ชีท่าขอน ต่อมาจากนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าเพื่อสร้างความครอบคลุมในการดูแลสุขภาพประชาชน ประกอบกับเอกชนขอขึ้นค่าเช่า ทีมงานชมรมผู้สูงอายุดอกคูณและอาสาเมตตาธรรม พ่อชลัช พรหมโว คุณพ่อปิยะ โยวบุตร และคุณพ่อติแก แซ่เล็ก เป็นผู้ประสานงานเรื่องอาคารสถานที่ และได้รับความอนุเคราะห์จากพระเทพวงศาจารย์ (คูณ ขนฺติโก) เจ้าอาวาสวัดหนองแวง พระอารามหลวง ให้ใช้สถานที่ภายใน วัดหนองแวง เป็นศูนย์แพทย์ฯ

ตัวอาคารที่ทำการศูนย์แพทย์วัดหนองแวง หลังจากที่ทางวัดหนองแวง ได้ซื้อที่ดินจำนวน ๒ ไร่ ๓๙ ตารางวา จากคุณแม่ทองม้วน บุตรกสก เป็นเงิน ๗,๓๐๐,๐๐๐ บาท และซื้อเพิ่มอีก ๖๐ ตารางวา เพื่อตัดเป็นถนนด้านตะวันออกพระมหาธาตุฯ ออกไปสู่ถนนรอบบึงแก่นนคร เป็นเงิน ๖๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมกันนั้นก็ได้อาคารมากับที่ดินหนึ่งหลัง โดยอาคารหลังนี้ เลขที่ ๖๑๓/๓ ถนนกลางเมือง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งทางวัดได้ปรับปรุงและเพิ่มเติมร่วมกับโรงพยาบาลศูนย์ขอนแก่น เพื่อจะทำเป็นศูนย์แพทย์ของโรงพยาบาลฯ โดยเสียค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น ๒๗๐,๐๐๐ บาท ซึ่งค่าใช้จ่ายจำนวนนี้โรงพยาบาล

ขอนแก่น ได้ของบประมาณสนับสนุนการซ่อมแซมอาคารหลังนี้ เป็นจำนวนเงิน ๑๕๐,๐๐๐ บาท และทางวัดได้จ่ายสมทบอีก ๑๒๐,๐๐๐ บาท จึงรวมเป็นเงิน ๒๗๐,๐๐๐ บาท

หลังจากอาคารได้ปรับปรุงซ่อมบำรุงเสร็จแล้ว โรงพยาบาลขอนแก่น จึงได้ขอใช้โดยทำสัญญาเช่าเป็นรายเดือนๆ ละ ๓,๐๐๐ บาท เพื่อเป็นที่ทำการศูนย์แพทย์วัดหนองแวง โดยได้เปิดให้บริการตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๔ เป็นการให้บริการสาธารณสุขระดับปฐมภูมิ ของโรงพยาบาลขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดบริการทางการแพทย์และการสาธารณสุข แบบองค์รวม ผสมผสาน ต่อเนื่องเป็นระบบจากสถานบริการสู่บ้าน อย่างมีมาตรฐานทั้งเชิงรุกและเชิงรับให้แก่ประชาชนกลุ่มเสี่ยงผู้ด้อยโอกาส ประชาชนทั่วไปรวมทั้งครอบครัวและชุมชน โดยมีนางสมนึก การุณยวนิช เป็นหัวหน้าศูนย์ฯ แพทย์หญิงชลลดา บุษยรัตน์ หัวหน้ากลุ่มงานเวชกรรมสังคม และนายแพทย์ชัยณรงค์ เชษฐ์โชติศักดิ์ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลขอนแก่น ให้การดูแล สนับสนุน บุคลากร เวชภัณฑ์ วัสดุ อุปกรณ์

๕.๙.๒ บุคลากรที่ปฏิบัติงานประจำในปัจจุบัน

ที่	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	วุฒิการศึกษา
๑	นางรวีวรรณ บัณเย็น	หัวหน้าศูนย์แพทย์วัดหนองแวง	ปริญญาบัตรพยาบาลศาสตร์บัณฑิต
๒	นางอรวรรณ ศรีเกิน	พยาบาลวิชาชีพ ๗	ปริญญาบัตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต
๓	นางเดือนฉาย พรเพ็ง	พยาบาลวิชาชีพ ๗	ประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์และผดุงครรภ์ชั้นสูง
๔	นางนิตยา ภาโนมัย	พยาบาลวิชาชีพ ๗	ประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์และผดุงครรภ์ชั้นสูง
๕	นางชัญญา กิรัตน์	พยาบาลวิชาชีพ ๗	ประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์และผดุงครรภ์ชั้นสูง
๖	นางขวัญใจ ไชยเดช	พยาบาลเทคนิค ๖	ประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์และผดุงครรภ์ชั้นสูง
๗	นางสุวิมล วงศ์วัฒนเกียรติ	พยาบาลเทคนิค ๖	ประกาศนียบัตรพยาบาลและผดุงครรภ์ชั้น ๒
๘.	นายเฉลียว วงศ์วรวิโรจน์	เจ้าพนักงานช่วยเหลือคนไข้	มัธยมศึกษาตอนปลาย

๕.๙.๓ ความรู้สึกของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในศูนย์แพทย์ฯ

ดิฉันได้เข้ามาเป็นสมาชิกศูนย์แพทย์วัดหนองแวงเมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๔๕ จากเหตุผลที่ว่าอยู่ใกล้บ้าน และอยากหาประสบการณ์การบริการตรวจรักษาเบื้องต้น หลังจากที่ได้รับการอบรมจากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ณ วันนั้น จนถึง วันนี้ ดิฉันคิดว่า อาจเป็นบุญเก่าหนุนนำให้มาอยู่ที่นี้ เพราะแตกต่างจากที่ทำงานอื่นที่เคยอยู่มา ดิฉันมีความรู้สึกว่าอยู่ในบ้านที่แวดล้อมไปด้วย ญาติพี่น้อง ภารกิจที่ปฏิบัติในปัจจุบันไม่ใช่ภาระงาน แต่เป็นหน้าที่ของลูกหลานที่ต้องดูแล พ่อแม่ พี่น้อง ของเราเอง กอปรกับ ความเมตตา จากพระเทพวงศาจารย์ ชมรมผู้สูงอายุ อสม .และประชาชนทั่วไป ทำให้เรารู้สึกมีความสุข อบอุ่น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นแรงผลักดัน และกำลังใจในการปฏิบัติงานตลอดไป

นางรวีวรรณ บัณเย็น

พยาบาลวิชาชีพ ๗

รู้สึกภาคภูมิใจ ที่ได้เข้ามาอยู่ที่ศูนย์แพทย์วัดหนองแวง พระอารามหลวง เพราะได้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ ภาคภูมิใจที่วัดหนองแวง พระอารามหลวง เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของคนทั้งในประเทศและต่างประเทศ เป็นที่พึ่งทางใจและเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนทั่วไป

การได้มาพึ่งบารมีหลวงพ่อวัดหนองแวง ได้รับความไว้วางใจ ความรักและได้รับการดูแลอย่างดีจากชุมชน วิถีชีวิตความเป็นอยู่เหมือนกับเป็นพี่เป็นน้องกัน รู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย เมื่อได้เข้ามาพึ่งพระบารมีของพระบรมสารีริกธาตุ และบารมีของหลวงพ่อวัดหนองแวงพระอารามหลวง และชีวิตตัวเอง ครอบครัว ดีขึ้นและดำเนินไปด้วยความมีสติ

นางอรวรรณ ศรีเกิน

พยาบาลวิชาชีพ ๗

เมื่อได้มาปฏิบัติงานที่ศูนย์แพทย์วัดหนองแวง รู้สึกภูมิใจที่ได้เป็นคนหนึ่งในทีมสุขภาพของศูนย์แพทย์วัดหนองแวงซึ่งเป็นศูนย์ที่ได้รับการกล่าวขวัญทั้งในความเข้มแข็งของทีม และการให้การบริการเป็นที่ยอมรับและผู้รับบริการได้รับความพึงพอใจ

(นางขวัญใจ ไชยเดช)

พยาบาลเทคนิค ๖

ภาคภูมิใจที่ได้ใช้ความรู้ความสามารถมาบริการแก่ประชาชนและได้รับคำชมเชย ทำให้มีกำลังใจในการปฏิบัติงาน

อบอุ่นใจ และเกิดความร่มเย็น รู้สึกความปลอดภัย เมื่อได้มาอาศัยอยู่ภายในวัดหนองแวง พระอารามหลวง ภายใต้บารมีขององค์พระมหาธาตุ และบารมีของหลวงพ่อมหาคุณวัดหนองแวงที่เป็นที่เคารพบูชาของชาวขอนแก่น

ภาคภูมิใจในทีมงานที่มีความรักใคร่ ปรองดอง ร่วมมือร่วมใจกันดี มีผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ที่ดี มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และที่สำคัญคือเมื่อประชาชนมีความพึงพอใจพวกเราก็เป็นสุขใจ ข้าพเจ้าขออนุญาตถ่ายทอดความรู้สึกของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

ด้วยบุญบารมีของหลวงพ่อคูณ ผู้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ทำให้มีศูนย์แพทย์สุขภาพชุมชนในบริเวณเขตวัด ประชาชนทั่วสารทิศจึงได้มีทางเลือกดูแลรักษาสุขภาพตนเอง และครอบครัวด้วยการเข้าถึงบริการอย่างรวดเร็ว มีคุณภาพ จึงถือโอกาสนี้สาธุขอบพระคุณในบุญบารมีของหลวงพ่อที่ช่วยดับทุกข์ให้ผู้มาใช้บริการที่ศูนย์แพทย์ฯ ได้มีความสุขทางกายและทางจิตใจไปด้วยกัน สาธุ สาธุ สาธุ

(นางสุวิมล วงศ์วัฒนเกียรติ)
เจ้าหน้าที่ศูนย์แพทย์วัดหนองแวง

ดิฉัน ปฏิบัติงานที่ศูนย์แพทย์วัดหนองแวง พระอารามหลวง แผนกเวชกรรมสังคม โรงพยาบาลขอนแก่น ดิฉันมีความภาคภูมิใจ และอิ่มบุญเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้มาปฏิบัติงานที่ศูนย์แพทย์วัดหนองแวงพระอารามหลวง เพราะบารมีของพระเทพวงศาจารย์เจ้าอาวาสวัดหนองแวง ที่ท่านเมตตาให้ศูนย์แพทย์สุขภาพชุมชนมาอยู่ในวัด เพื่อดูแลประชาชนในชุมชน และนอกเขตให้บริการ เมื่อเจ็บไข้ได้ป่วย มีการดูและสุขภาพให้แข็งแรงและเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน ซึ่งเป็นเจตนารมณ์ของหลวงพ่อคูณ ร่วมกับทางโรงพยาบาลขอนแก่น ก็มีความประสงค์ที่จะให้การดูแลประชาชนขั้นปฐมภูมิใกล้บ้านใกล้ใจ ก็เป็นที่ทราบกันแล้วว่า ประชาชนในเขตและนอกเขตบริการได้รับความสะดวกรวดเร็ว และมีความพึงพอใจเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ก็เพราะบารมีของหลวงพ่อ ซึ่งตัวดิฉันเองมีความภาคภูมิใจมากที่ได้มาปฏิบัติงานที่ศูนย์แพทย์วัดหนองแวง ดิฉันขอกราบอนุโมทนาในความเมตตาของหลวงพ่อแทนประชาชนทั้งหลายมา ณ ที่นี้ด้วย

(นางชัญญา กิรัตน์)

อบอุ่นใจใกล้ชิดพระศาสนา วัดหนองแวงนำพาซึ่งสุข
ชาวประชาวางใจได้คลายทุกข์ พบแต่สุขภาพดีที่มีแฮง
ภูมิสถานงามตาพาใจชื่น รวยระรื่นกายจิตที่เข้มแข็ง
ประสานจิตประสานใจร่วมฮักแพง ทั่วทุกแห่งกล่าวขานขนานนาม

(นิตยา ภาโนมัย)

วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๔ เป็นวันที่เปิดศูนย์แพทย์ชุมชนวัดหนองแวง พระอารามหลวง และเป็นวันแรกที่มาอยู่ที่นี่ รู้สึกอบอุ่นใจ ปลอดภัย บรรยากาศโดยทั่วไป สงบร่มเย็น เป็นกันเอง มีพระมหาธาตุแก่นนครฯ เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ มีบึงแก่นนครช่วยให้คลายร้อน ช่วยเสริมสร้างบรรยากาศในการทำงานได้เป็นอย่างดี สิ่งแวดล้อมดี สมาชิกร่วมงานทุกคนมีน้ำใจให้อภัยกันเสมอ ทุกคนพร้อมที่จะเริ่มต้นใหม่ หากผิดพาด ดังนั้น จึงพอใจมากสมกับคำพังเพยที่ว่า "คับที่อยู่ได้ คับใจอยู่ยาก"

(นายเฉลียว วงศ์วรวิโรจน์)
เจ้าหน้าที่ศูนย์แพทย์ชุมชนวัดหนองแวง

๕.๑๐ จากอดีตพึ่มหา ๒๕๐๘

ส่วนหนึ่งของวัดหนองแวง เมื่อ ๔๐ ปีที่ผ่านมา ผมนายชูเกียรติ ศรีทอง ข้าราชการบำนาญ (อดีตอาจารย์ใหญ่โรงเรียนในเขตอำเภอแวงน้อย) จังหวัดขอนแก่น ผมได้มาอาศัยบารมีของวัดหนองแวง เมื่อปลายปี พ.ศ.๒๔๙๙ ในนามสามเณรรูปหนึ่งที่อาจารย์ทอง ชุมยางฉิม นำมาฝากไว้กับพระอาจารย์มหาคูณ ขนฺติโก (เจ้าคุณพระเทพวงศาจารย์) พอมาอาศัยอยู่กับท่าน ๒ ปี คือ พ.ศ.๒๕๐๐ ได้เข้ารับการอุปบทเป็นพระภิกษุ และศึกษาหาความรู้โดยอาศัยข้าวแกงของพี่น้องบ้านเมืองเก่า คุ้มวัดหนองแวงตลอดมา

จนกระทั่ง ปี พ.ศ.๒๕๐๘ จึงได้ลาสิกขาบทนามพระมหา ณ วัดหนองแวง โดยมีพระอาจารย์มหาคูณ ขนฺติโก (เจ้าคุณพระเทพวงศาจารย์ ในปัจจุบัน) เป็นผู้ประกอบพิธีลาสิกขาบทให้ แล้วหิ้วกระเป๋าลงจากกุฏิน้อย วัดหนองแวง เพื่อไปรับตำแหน่งครูจัตวา อันดับ ๒ ของโรงเรียนวัดบ้านรวง ตำบลละหานนา อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ในเงินเดือน ๖๐๐ บาท

สิ่งที่ผมเคยมีประสบการณ์อยู่ที่วัดหนองแวง มีมากมาย อยากจะเขียนเล่าให้ฟังหมด แต่ก็จนใจเพราะเวลามีจำกัด จึงขอเอาภาพถ่ายที่มีอยู่ในอดีตมาลงให้เห็นสภาพวัดหนองแวง ในสมัยนั้นกับสมัยว่าแตกต่างกันมากเพียงไร

นายชูเกียรติ ศรีทอง

ข้าราชการบำนาญ อดีตอาจารย์ใหญ่

๕.๑๑ ภาษิตเตือนใจ

ความสำเร็จ ๓ ป.

๑ .ประสานงานกัน

๒ .ปรึกษาหารือกัน

๓ .ปรับปรุงแก้ไข

หลักการทำงาน ๔ อย่าง

๑ .พูดเล่นทำจริง งานดี

๒ .พูดจริงทำเล่น งานเสีย

๓ .พูดเล่นทำเล่น งานเหลว

๔ .พูดจริงทำจริง งานเด่น

หัวใจผู้นำ ๔ อย่าง

๑ .โต้เถียงผู้ใหญ่

๒ .เป่าไฟทวนลม

๓ .ถือมีดคมไม่มีฝัก

๔ .คิดหักหลังผู้มีบุญคุณ

ยุ่งเพราะ ๔ ยอ

๑ .แย่ง อาหารกันกิน

๒ .แย่ง ที่ดินกันอยู่

๓ .แย่ง คู่กันพิศวาส

๔ .แย่ง อำนาจกันปกครอง

ลูก ๕ ลูก

๑ .ลูก ตัดสินใจ

๒ .ลูก หนักหน่วง

๓ .ลูก ขยัน

๔ .ลูก ติดตาม

๕ .ลูก เล่นลูกจริง

ความสุข ๖ อย่าง

๑ .มีข้าวกิน ๒ .มีดินอยู่

๓ .มีคู่ครองดี ๔ .มีเงินทองใช้

๕ .ไม่เป็นหนี้เป็นสินใคร ๖ .โรคภัยไม่เบียดเบียน

จากพระมหาฉลาด ป.ธ .๙

๕.๑๒ โคลงสุภาษิต

เห็นเสือหมอบ อย่าเชื่อ ว่าเสือไหว้
เผลอเมื่อไหร่ เสือจะกิน สิ้นทั้งขน
เป็นคนต้อง เกรงยำ น้ำใจคน
เขาถ่อมตน อย่าได้เหมา ว่าเขากลัว

เขาไม่สู้ อย่าได้เหมา ว่าเขาแพ้
ราชสีห์แท้ หรือจะสู้ กับหมูชั่ว
เป็นคนสม คมประจักษ์ ในฝักตัว
ชาติคนชั่ว หลบหลู่ อย่าสู้มัน

เมื่อน้ำไหล ไหลเชี่ยว เป็นเกลียวกล้า
เอานาวา ขวางไว้ ภัยมหันต์
เรื่องของคน ปนยุ่ง รุงรังครัน
ช่างหัวมัน ทำใจ ให้สบาย

ทรัพย์สินคือ อำนาจ ประหลาดไหม
ยุคใดใด ก็เป็น เหมือนเช่นว่า
ถึงกำเนิด เผ่าพงษ์ วงศ์เทวา
หมดเงินตรา หมดทรัพย์สิน สิ้นบริวาร

หากมีทรัพย์ นับอนันต์ ผันผยอง
มีคนปอง คอยรับใช้ ไว้เต็มบ้าน
ผิดเป็นชอบ ชั่วเป็นดี พลีทำการ
ถึงสามานย์ สังคม ยังชมกัน

เป็นจอมพล คนนิยม ชื่นชมเดช
เฉพาะเขต เฉพาะยศ ที่สดใส
เป็นนักปราชญ์ ราชบูชิต ทุกทิศไป
ทุกสมัย คนศรัทธา ไม่ราមือ

ชาติคางคก ผงกหัว อวดตัวเก่ง
อึ่งอ่างเบ่ง เก่งกล้า ต้องอาสัญ
คนรู้น้อย พลอยอวดเก่ง เบ่งสำคัญ
นักปราชญ์นั้น เขาไม่เบ่ง เพราะเก่งจริง

เพชรมณี ใช่มีอยู่ ทุกภูผา
กฤษณา ใช่หาได้ ทุกไพรสณฑ์
ช้างเผือกไซร้ ใช่มีอยู่ ทุกตำบล
เมธีชน ใช่มีทั่ว ทุกครัวเรือน

ให้ลูกยอ พองาม ตามเหตุผล
ถ้าถอนต้น จนเสียหลัก เสื่อมศักดิ์ศรี
กินลูกยอ กินแต่น้อย อร่อยดี
ยอเกินที่ ก็จะอาย ขายคนยอ

เป็นชาวพุทธ หยุดทำ ซึ่งกรรมชั่ว
เร่งสร้างตัว แต่การดี มีเหตุผล
ทำสิ่งใด ยากถูกจิต มิตรทุกคน
เทพเบื้องบน ยังถูกด่า ยิ่งกว่าเรา.

จาก คุณแม่เผือก เมืองหนองคาย

บทที่ ๖
เล่าเรื่อง ออนซอน ด้วยภาพจากอดีตถึงปัจจุบัน

๖.๑ วัดก่อนการพัฒนา

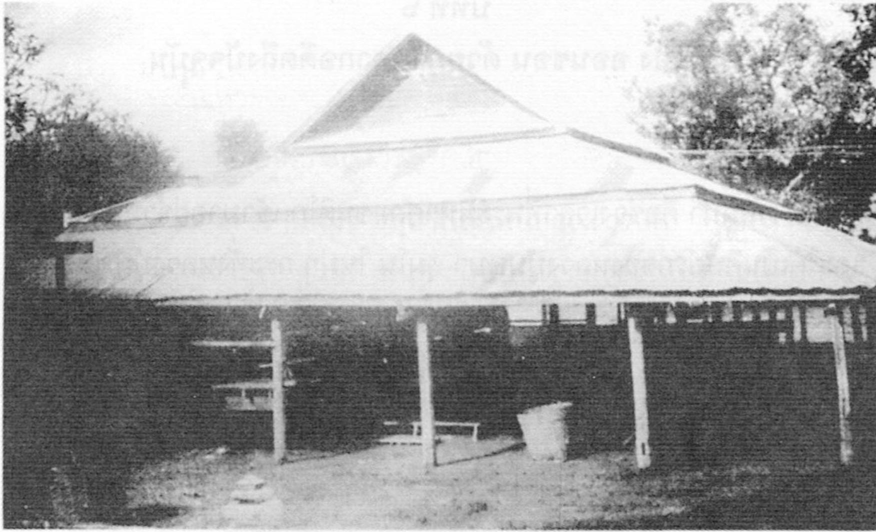
สมัยก่อนการพัฒนา คือช่วงเวลาที่พระมหาคุณ ขนฺติโก เข้ามาอยู่จำพรรษาในวัดหนองแวง และได้เป็นศิษย์รักของหลวงปู่บุษบา สุมโน ใหม่ๆ กระทั่งหลวงปู่มรณภาพ

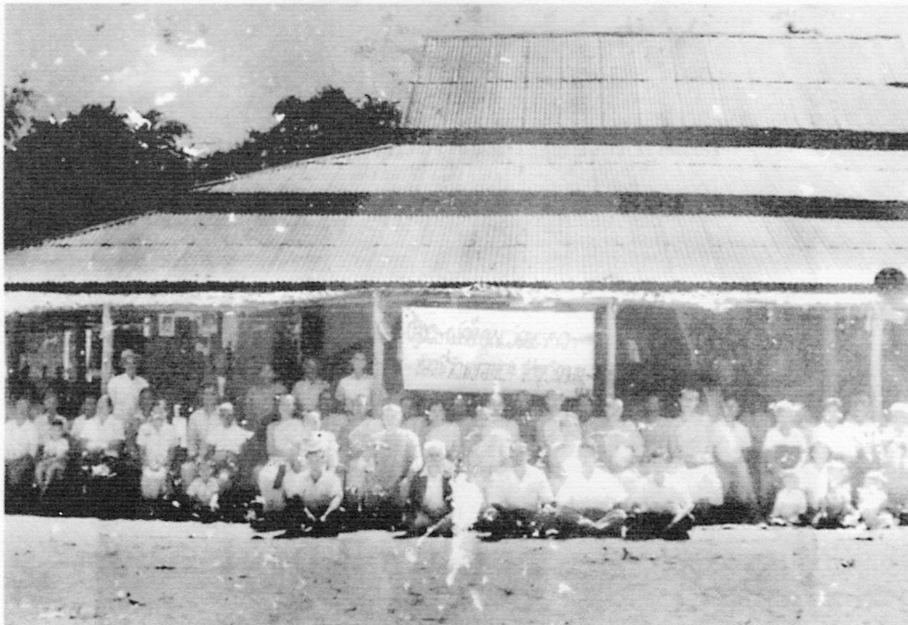
พระครูปลัดบุษบา สุมโน ผู้เบิกบานและสมถะ

ก่อนการพัฒนาวัดหนองแวง ภายในวัด มีเพียงกุฎีหลวงปู่ เพียงหลังเดียวเท่านั้น
หลังจากท่านมรณภาพแล้ว กุฏิหลังนี้ได้ใช้เป็นสถานที่ตั้งศพหลวงปู่เพื่อบำเพ็ญกุศลอยู่ ๑๖ ปี

ศาลาหอแจก (ศาลาการเปรียญ)
เป็นอาคารที่เป็นศาสนวัตถุ หลังที่ ๒ ของวัด

ศาลาหอแจก หลังเดียวกับภาพบน คณะศรัทธาจากกรุงเทพฯ
ร่วมถ่ายรูปเป็นที่ระลึกในงานทอดกฐินสามัคคี ป้ายที่ปรากฏอยู่ชายคาศาลาหอแจก
มีข้อความระบุว่า “กฐินสามัคคี คณะวัดพระยายัง ทอดที่วัดหนองแวง จังหวัดขอนแก่น”

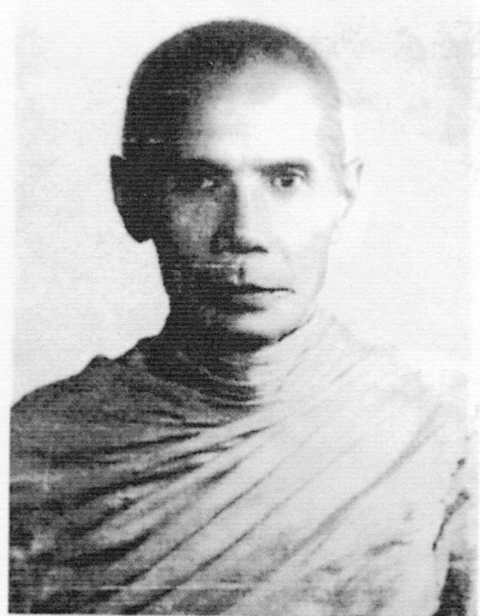
คณะกรรมการอุปถัมภ์จากกรุงเทพฯ

พระครูวิสุทธิคุณาธาร (สังข์ ติสฺโส)
วัดพระยายัง กรุงเทพฯ ประธานอุปถัมภ์

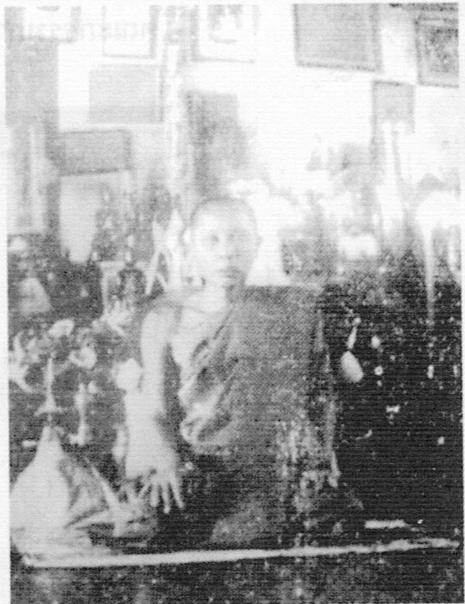
พระครูบุญวัฒนาธร
วัดสิตาราม กรุงเทพฯ
รองประธานอุปถัมภ์

พระปลัดกลึง
วัดเทวราชกุญชร กรุงเทพฯ
รองประธานอุปถัมภ์

พระครูธรรธร (นา)
วัดเทวีวรญาติ กรุงเทพฯ
กรรมการอุปถัมภ์

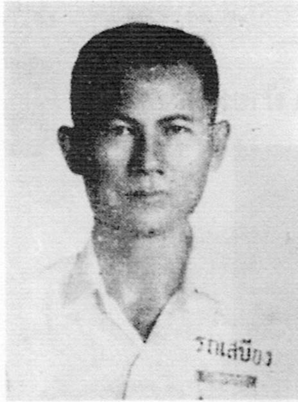
พระอาจารย์สาธร
วัดพระยายัง กรุงเทพฯ
กรรมการอุปถัมภ์

ครูสินธุ์ พลอยสุพิทย์
กรุงเทพฯ
ประธานกรรมการ

ร.อ.พุ่ม พิพุฒ
กรุงเทพฯ
รองประธานกรรมการ

นายสวาท ไชยปรีชาโชติ

กรุงเทพฯ กรรมการ

คุณยายชุ่ม เจริญรวย

กรุงเทพฯ กรรมการ

คุณนายถวิล ทรัพย์สาร

กรุงเทพฯ กรรมการ

นายภู่ จันสุตะ

กรุงเทพฯ กรรมการและเหรัญญิก

นายเสริม ศรีโยธา

กรุงเทพฯ กรรมการและเหรัญญิก

๖.๒ วัดเริ่มการพัฒนา (ระยะที่ ๑)

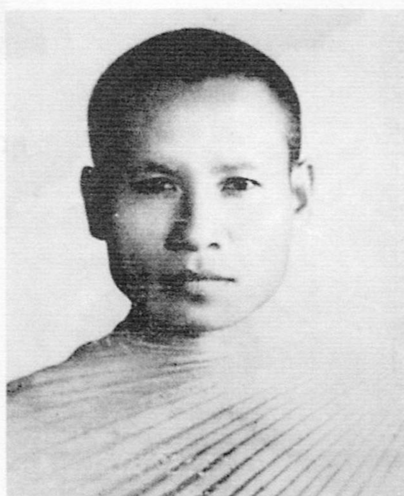
คณะกรรมการวัดหนองแวง ฝ่ายสงฆ์

พระราชสารธรรมมุนี
เจ้าคณะจังหวัดขอนแก่น วัดศรีนวล
ในขณะนั้น เป็นเจ้าอาวาสวัดหนองแวง
องค์อุปถัมภ์

พระครูพิทักษ์สารเขต
เจ้าคณะอำเภอเมืองขอนแก่น
กรรรมการอุปถัมภ์
(ปัจจุบัน พระมงคลวุฒิสาร
ที่ปรึกษาเจ้าคณะอำเภอเมือง ขก.)

พระมหาคูณ ขนฺติโก
เจ้าอาวาสผู้ช่วย วัดหนองแวง
กรรมการผู้อำนวยการก่อสร้าง
(ปัจจุบัน พระเทพวงศาจารย์
เจ้าอาวาสวัดหนองแวง)

คณะกรรมการวัดหนองแวง ฝ่ายฆราวาส

นายเคน พรประพันธ์

ขอนแก่น กรรมการและเหรัญญิก

นายมี นามศิริ

ขอนแก่น กรรมการและเหรัญญิก

นายเต็ม เถื่อนแก้วสิงห์

กรุงเทพฯ กรรมการและเหรัญญิก

นายชาย พิพุฒ

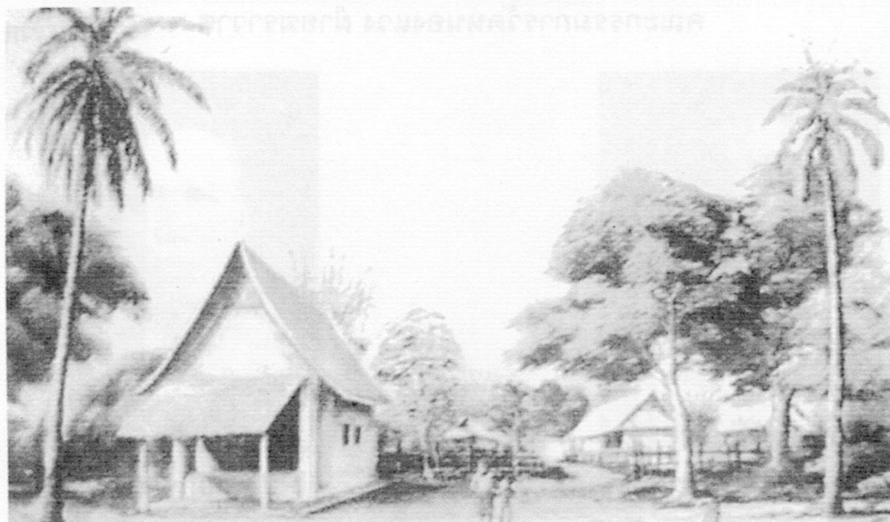
กรุงเทพฯ กรรมการและเหรัญญิก

ร.ต.ต.คำ เมืองเก่า

ขอนแก่น กรรมการและเหรัญญิก

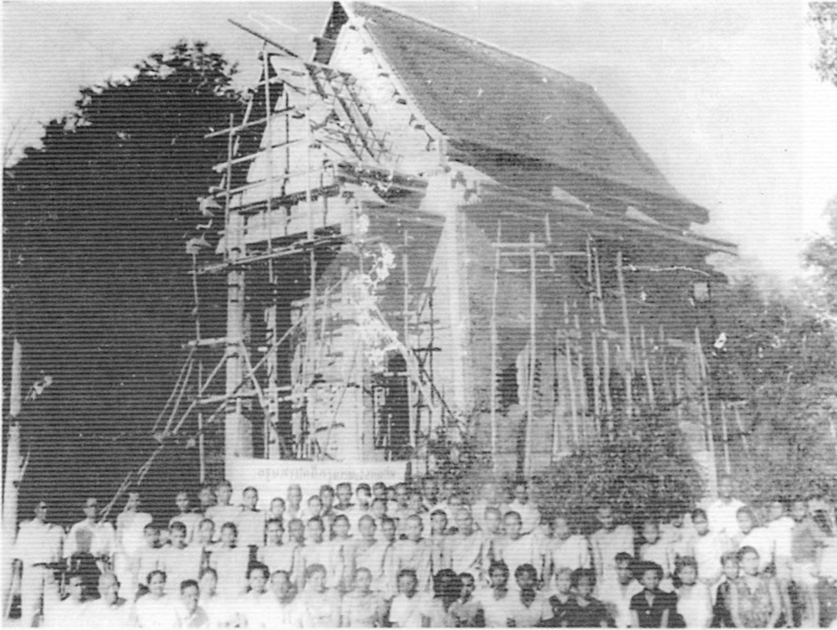
เมื่อได้รับความอุปถัมภ์ จากคณะศรัทธากรุงเทพฯ ที่จัดผ้าป่าสามัคคี และกฐินสามัคคี มาทอดถวายทุกปีแล้ว คณะกรรมการ จึงมีปัจจัยเริ่มต้นพัฒนาวัดหนองแวงเป็นลำดับมา

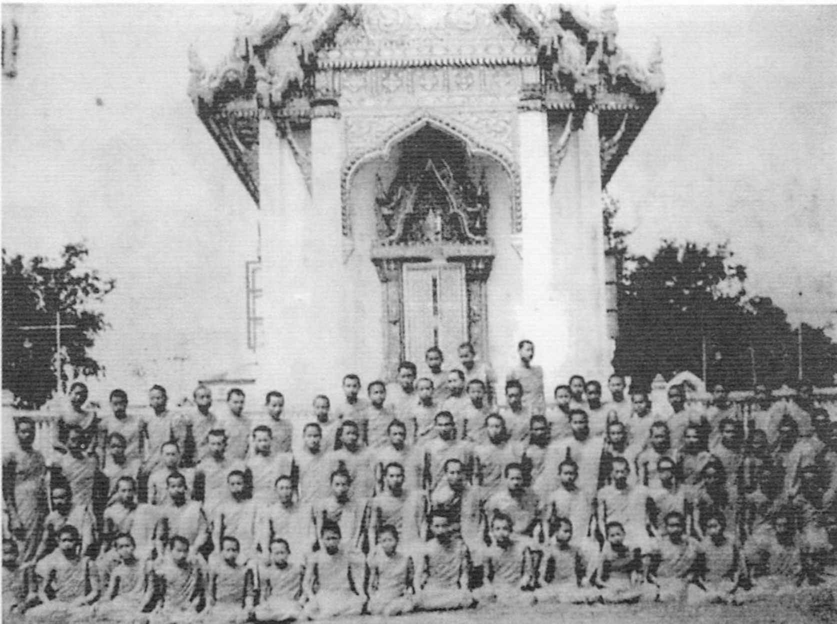
ประตูโขง ทางเข้าวัดหนองแวง เมืองเก่า ก่อสร้างขึ้นในสมัยเริ่มพัฒนา
(คำว่า "โขง" แผลงมาจาก "ขวาง" คือ กีดกั้นขวางไว้ หมายถึงวัดเป็นเขตหวงห้าม
เพื่อป้องกันอันตรายมารบกวนการปฏิบัติธรรมของพระสงฆ์ จึงให้มีการเข้าออกเป็นเวลา
เชื่อว่า มีเทวดารักษาป้องกันพวกยักษ์ พวกมาร เป็นต้น
อีกคำหนึ่ง "โขง" แผลงมาจาก "ของ" หมายถึง ก่อนเข้าไปในเขตวัด ไม่ว่าจะเป็นชนชั้นใดๆ
ในอดีต จะถอดวางสิ่งของสัมภาระ ห้อยหรือฝากไว้ที่ประตูทางเข้าวัดนี้เสียก่อน เช่น ถอดรองเท้า
อาวุธ เป็นต้น ไว้ ณ ประตูนี้ จะปลอดภัยไม่สูญหาย จึงเรียกว่า ประตูของ หรือประตูโขง)

อุโบสถ หลังที่ ๑ โครงหลังคาเป็นไม้ ฝาผนังเป็นดินเหนียว หลังคามุงด้วยแป้น (ไม้)
อุปถัมภ์การก่อสร้าง โดย พระยานครศรีบริรักษ์ (อู๋) เจ้าเมืองขอนแก่น คนที่ ๗
สิ้นเงินไป ๖ ตำลึง ตำลึงหนึ่งสี่บาท (๒๔ บาท)

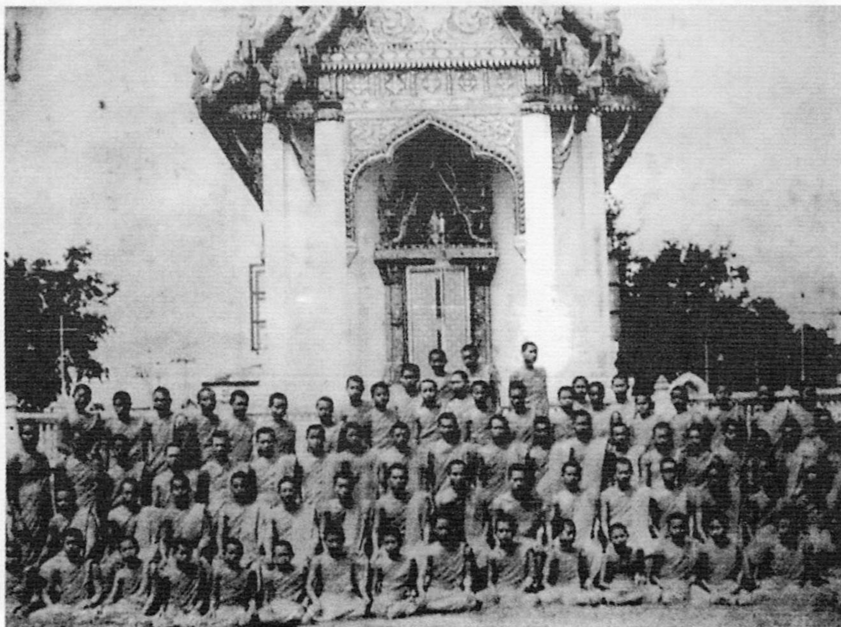
อุโบสถ หลังที่ ๒ โดยรื้อหลังที่ ๑ เพื่อสร้างหลังที่ ๒ ขึ้นในที่เดิม
โดย คณะกรรมการสมัยวัดเริ่มการพัฒนา ได้รับความอุปถัมภ์จากคณะเจ้าศรัทธากรุงเทพฯ

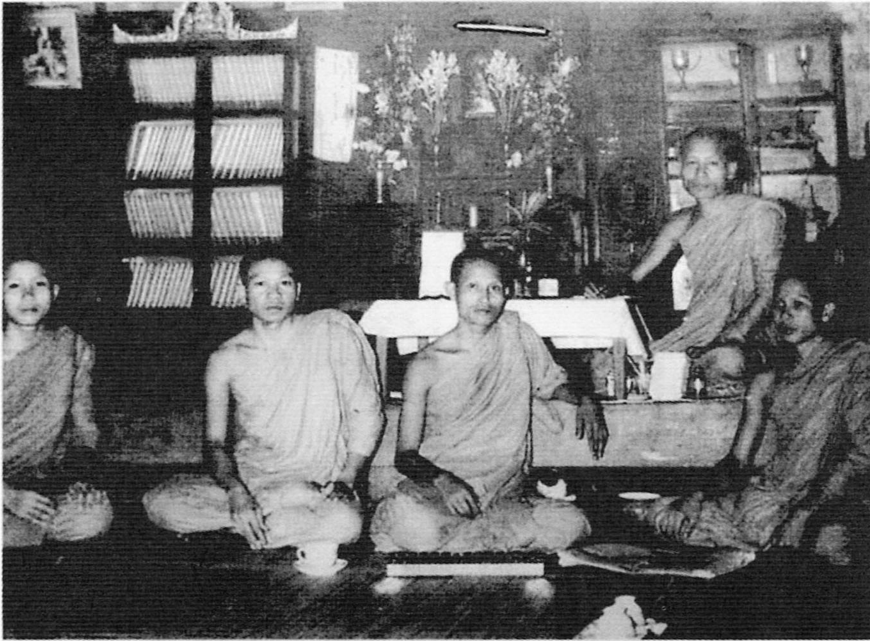
การสร้างอุโบสถ หลังที่ ๒ แล้วเสร็จในปี พ.ศ.๒๕๑๒
ได้มีพระภิกษุ สามเณร มาอยู่จำพรรษา เป็นจำนวนมาก

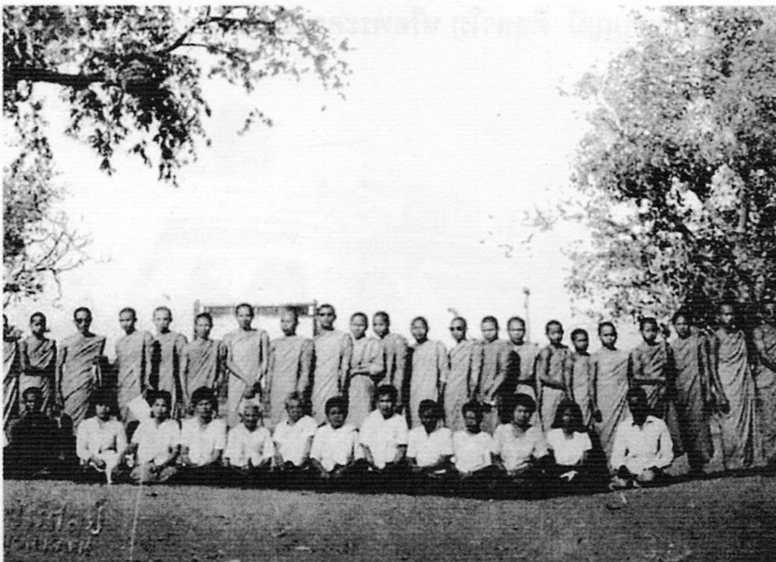
ประกอบพิธีอุปสมบทกรรม ในอุโบสถ วัดหนองแวง
จากซ้ายไปขวา หลวงพ่อลี, พระมหาประดิษฐ์ พระครูธรรมสารสุมณฑ์ (พระธรรมวิสุทธาจารย์ จล.วัดธาตุ ปัจจุบัน) พระมหาคูณ ขนฺติโก (พระเทพวงศาจารย์ จล.วัดหนองแวง ในปัจจุบัน) พระมหาชูเกียรติ และพระมหาประภา

สภาพอุโบสถที่ปฏิสังขรณ์เสร็จสมบูรณ์แล้ว
สิ้นเงิน ๗๓๗,๗๗๑.๘๐ บาท

พระภิกษุและสามเณร ผู้เป็นกำลังสำคัญ
ในการปฏิสังขรณ์อุโบสถ หลังที่ ๒ (หลังเล็ก ในปัจจุบัน)
โดยการนำของพระมหาคูณ ขนฺติโก (รูปที่ ๔ จากซ้าย นั่งอยู่ชั้นบน)

คณะพระภิกษุ สามเณร และอุบาสก อุบาสิกา
คณะกรรมการผู้ร่วมพัฒนาวัดหนองแวง ด้านหลังภาพจะเป็นประตูโขงดั้งเดิมสมัยวัดก่อนพัฒนา
ต่อมา สมัยเริ่มพัฒนาประตูโขงถูกสร้างขึ้นใหม่ (เป็นครั้งที่ ๒)
ประตูโขงสมัยปัจจุบัน ถูกสร้างขึ้นเป็นครั้งที่ ๓

สภาพวัดหนองแวง ด้านทิศตะวันออก มีต้นมะพร้าว ต้นไผ่ปิดบังทิวทัศน์บึงแก่นนคร
มองดูเป็นวิวธรรมชาติสวยงาม
(รูปจากซ้ายไปขวา พระมหาสายัณห์ ยนฺตสีโล, นายวุฒิ มาป้อง, พระมหาชูเกียรติ ศรีทอง และ
พระมหาบุญมี ติสฺสวโร) หรือพระครูประดิษฐ์ธรรมสารในปัจจุบัน

การแห่กฐินสามัคคี เพื่อหาปัจจัยมาพัฒนาวัดหนองแวง โดยรถยนต์ดวงบุปผา ของพ่อเคน
ในภาพพระมหาชูเกียรติ ศรีทอง กับปลัดสุพัตร วรราช กำลังวางแผนการประชาสัมพันธ์งาน

ฌาปนสถาน (เมรุ) วัดหนองแวง
สร้างขึ้นเพื่อฌาปนกิจศพหลวงปู่พระครูปลัดบุษบา สุมโน ในปี พ.ศ.๒๕๑๑
มีช่องเผา ๑ ช่อง เผาด้วยถ่าน ป่องควันไฟ สูง ๒๗ เมตร (ตามกฎหมายกำหนด)

กุฎีอนุสรณ์ พระยานครศรีบริรักษ์ (อู๋) เจ้าเมืองคนที่ ๗
สร้างเมื่อ พ.ศ.๒๕๐๙ ก่อนฉลองพระอุโบสถและฌาปนกิจศพหลวงปู่
ปัจจุบันเป็นศูนย์ประชาสัมพันธ์ ติดต่อประสานงานของวัดหนองแวง

พระมหาคูณ ขนฺติโก
ถ่ายภาพเดี่ยวหน้าพระประธานปางมารวิชัย (ชนะมาร)
ในพระอุโบสถ หลังที่ ๒ ของวัดหนองแวง (หลังเล็ก ในปัจจุบัน)

๖.๓ วัดพัฒนาดีเด่นจังหวัดขอนแก่น (ยกขึ้นเป็นพระอารามหลวง) (ระยะที่ ๒)

เมื่อเสร็จงานฌาปนกิจศพหลวงปู่พระครูบุษบา สุมโน
คณะกรรมการได้ดำเนินการก่อสร้างหอเย็น รอบอุโบสถ เพื่อประดิษฐานพระพุทธเจ้า ๙ ปาง
พร้อมกันนั้น ก็ได้เริ่มดำเนินการประกอบพิธีมหาพุทธาภิเษก ปลุกเสก
เพื่อหาทุนในการพัฒนาวัดระยะที่ ๒
ในรูปจะเห็นพระภิกษุ สามเณร ถ่ายรูปหมู่ร่วมกัน หน้าอุโบสถที่เสร็จสมบูรณ์แล้ว

อุโบสถ หลังที่ ๒ ได้สร้างหอเย็นเพื่อประดิษฐานพระพุทธเจ้า ๙ ปางไว้
ทั้ง ๔ มุม ซึ่งมีความสง่าสวยงามเป็นอย่างยิ่ง

เมื่อได้รวบรวมทุนจากการประกอบพิธีมหาพุทธาภิเษก ปลุกเสก แล้ว
ได้ดำเนินการก่อสร้าง "ศาลาสมเด็จ" เพื่อถวายหลวงปู่อาสภเถระ
ในโอกาสที่ได้คืนยศเป็น "พระพิมลธรรม" ตามเดิม

"ศาลาสมเด็จ" มุมมองด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ

"ศาลาสมเด็จ" มุมมองด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือ

ปรับปรุงและยกกุฏิไม้จากชั้นเดียว ขึ้นเป็นกุฏิ ๒ ชั้น
และจัดให้เข้าแถว เรียงกันอย่างเป็นระเบียบสวยงาม

มุมมองสภาพกุฎีและที่ตั้ง มองจากด้านหน้าตำหนักสมเด็จพระสังฆราช องค์ที่ ๑๘ (วาสนมหาเถระ) จะเห็นความเป็นระเบียบสวยงาม และร่มรื่น

กุฎีมัชฌิมสถิตย์ สภาพเป็นกุฎีไม้ ถ่ายแถวด้านในสุด จากจำนวน ๓ แถว (มุมมองด้านทิศตะวันออกไปทิศตะวันตก)

สภาพกุฎีไม้ มุมมองทิศเหนือไปทิศใต้

กุฏิพิศนุย ซึ่งเป็นหนึ่งในกุฎีไม้ ๑๖ หลัง

กุฏียาว ที่สร้างเพิ่มเติมขึ้นทีหลังเป็นกุฏิไม้ยาว
เพื่อรองรับพระภิกษุ สามเณร
ผู้เข้ามาเรียนในโรงเรียนวัดหนองแวงวิทยา
ได้พักอาศัย

โรงเรียนพระปริยัติธรรม และโรงเรียน
วัดหนองแวงวิทยา
สมัยวัดเริ่มพัฒนาสร้างเป็นอาคารไม้ชั้นเดียว

ต่อมาได้พัฒนา โดยยกให้เป็นอาคารไม้ ๒ ชั้น
เพื่อรองรับการเจริญเติบโตการจัดการศึกษาของ
โรงเรียนปริยัติธรรมวัดหนองแวงวิทยา เปิดสอน
ตั้งแต่ระดับมัธยมต้น-มัธยมปลาย (ม.๑-ม.๖)

กุฏิตำหนักสมเด็จพระสังฆราช องค์ที่ ๑๘
โดย ตระกูลอร่ามพงษ์พันธ์ถวาย

ซุ้มประตูโขง ทางเข้าวัด ด้านทิศตะวันตก

ซุ้มประตูโขง ทางเข้าวัด ด้านทิศตะวันออก

กำแพงด้านทิศตะวันออก ถนนรอบบึงแก่นนคร
ถ่ายจากทิศเหนือไปใต้

กำแพงด้านทิศตะวันออก ถนนรอบบึงแก่นนคร
ถ่ายจากทิศใต้ไปทิศเหนือ

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
ประทานพัดพัฒนา พ.ศ.๒๕๒๖

พระครูธรรมสารสุมณฑ์ (คุณ ขุนติโก) ในสมัยนั้น
เข้ารับพัดพัฒนา จากสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (วาสนมหาเถระ)

๖.๔ วัดพัฒนาตัวอย่างดีเด่น เฉลิมพระเกียรติ (ระยะที่ ๓ ปัจจุบัน)

ได้รับรางวัล "วัดเฉลิมพระเกียรติ"

กุฏีตำหนักสมเด็จพระสังฆราช องค์ที่ ๑๙
โดยตระกูล นิรมัยถาวร ถวาย

อาคารเรียนเฉลิมพระเกียรติ ๔ ชั้น โรงเรียนการกุศล วัดหนองแวง

อาคารเรียนเฉลิมพระเกียรติ ๔ ชั้น โรงเรียนวัดหนองแวงวิทยา
(โรงเรียนปริยัติธรรมแผนกธรรม บาลี-สามัญ)

อีกมุมมองหนึ่งของอาคารเรียนเฉลิมพระเกียรติ โรงเรียนวัดหนองแวงวิทยา
ที่เห็นอยู่ไกลสุด คือ อาคารเรียนเฉลิมพระเกียรติ โรงเรียนการกุศลวัดหนองแวง

ฌาปนสถาน ที่ปรับปรุงจากเตาเผาที่ใช้ถ่านไม้
เป็นการใช้น้ำมันเชื้อเพลิง ระบบอัตโนมัติ
แบบไร้กลิ่น ไร้ควัน จาก ๑ เตา เป็น ๒ เตาเผา

ถนนเก้าแสน หมายความว่า เป็นพื้นที่ที่ใช้ปัจจัยซื้อมาแล้วเทเป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็กสิ้นเงิน ๙ แสนบาท เพื่อตัดเป็นถนนด้านทิศตะวันออกพระมหาธาตุแก่นนคร ลงสู่บึงแก่นนคร

กุฎีสมชายเภสัช คณะ ๑/๑
โดย คุณแม่ปริศนา ขจรวงศ์ไพศาลและบุตรธิดาเป็นเจ้าภาพสร้างถวาย
อุทิศหา คุณพ่อสมชาย ขจรวงศ์ไพศาล
เป็นกุฎีที่พัฒนาจากกุฎีไม้ เป็นกุฎีคอนกรีตเสริมเหล็กหลังแรก

จากนั้น ได้สร้างเพิ่มเติมทั้งหมด ๑๖ หลัง
ในภาพเป็นการประกอบพิธียกเสาเอก เสาโท กุฎีชุดที่ ๓ โดยมีพระเทพวงศาจารย์เป็นประธานพิธี

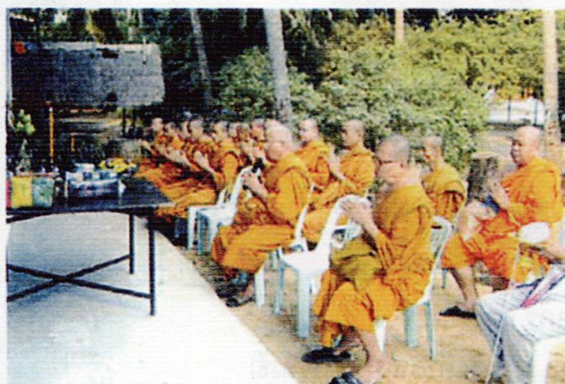

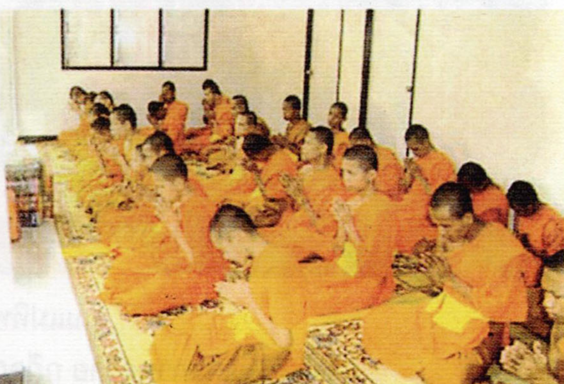

ภาพแสดงความก้าวหน้าการก่อสร้างกุฏี เฉลิมพระเกียรติ คณะที่ ๔
จนถึงวันประกอบพิธีขึ้นกุฏีใหม่ ตามจารีตประเพณีอีสาน
โดยพระเทพวงศาจารย์ เจ้าอาวาสวัดหนองแวง พระอารามหลวง เป็นประธานพิธี

คุณนายเบญจมาภรณ์ จุลละนันทน์
เป็นเจ้าภาพถวายกุฏี คณะ ๔ หลังที่ ๑ (กุฏีจุลละนันทน์)
อุทิศให้ ดร.สุกิจ จุลละนันทน์ นายภูมิภัทร์ จุลละนันทน์
โดยมี คุณพ่อนิพนธ์ สีหามาตย์ ทายกวัดหนองแวง นำประกอบพิธีถวาย

พระภิกษุ สามเณร ผู้จะพักอาศัยในกุฏี เข้าร่วมพิธีอย่างเป็นระเบียบสวยงาม

ป้ายติดหน้ากุฏิ "กุฏิสาริพันธ์" คุณแม่ทิพากร สาริพันธ์ (ร้านแหนมลับแล)

คุณแม่ทิพากร สาริพันธ์

เป็นเจ้าภาพถวาย กุฏิคณะ ๕ หลังที่ ๑ (กุฏิสาริพันธ์)

อุทิศหา คุณพ่อลี สาริพันธ์ ประกอบพิธีถวายวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๔๙

นางจิตตินันท์ ญาวิโรจน์

เป็นเจ้าภาพถวายกุฏี คณะ ๒ หลังที่ ๑ (กฏีญาวิโรจน์)

อุทิศหา คุณพ่อฟู สินทรียากร

และผู้ปวารณาเป็นเจ้าภาพกุฏีที่เหลืออีก ๑๔ หลังมีรายนามต่อไปนี้

๑. กุฏี กิจเจริญ โดย คณะลูกหลาน อู่กิจเจริญ ขอนแก่น

๒. กุฏี การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จังหวัดขอนแก่น

๓. กุฏี บริษัท ไทยประกันชีวิต จำกัด โดย คุณเรไร วงศ์วิเศษ ผู้จัดการสายการตลาดภูมิภาค ๔

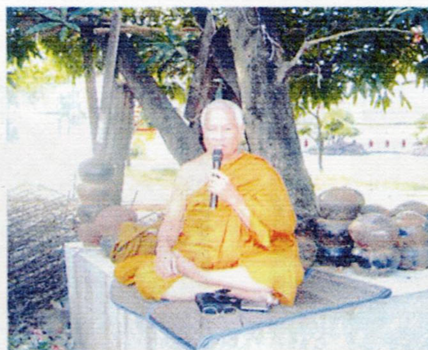
๔. กุฏี บริษัท เอไอเอ จำกัด โดยคุณวิฑูรย์ มหาปัญญาวงศ์ และคณะประสานงาน โดย คุณเพ็ญนิดา แซ่ฉั่ว

๕. กุฏี สมาคมชาวเหนือ จังหวัดขอนแก่น

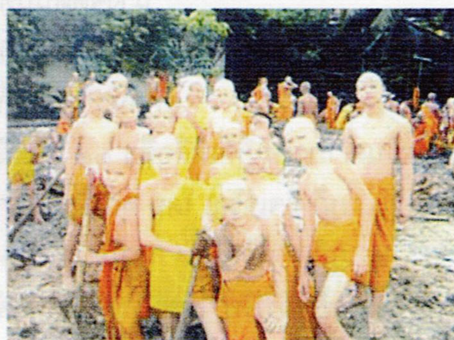
๖. กุฏี สมาคมชาวปักษ์ใต้ จังหวัดขอนแก่น

๗. และหน่วยงาน สมาคม บุคคล อื่นๆ ที่ได้ปวารณา หรือแจ้งความประสงค์ไว้กับหลวงพ่อเจ้าอาวาสเรียบร้อยแล้ว

พระเทพวงศาจารย์ (คูณ ขนฺติโก) เจ้าอาวาสวัดหนองแวง พระอารามหลวง
กำลังดูแลการทำงานของลูกพระลูกเณร ปรับพื้นที่สร้างกุฎีสมเด็จพุฒาจารย์ อาคารรังษี หลังที่ ๒

พัฒนาการของการก่อสร้างกุฎีสมเด็จพุฒาจารย์อาคารรังษี หลังที่ ๒
(มุมมองส่องเลนส์จากทิศใต้ขึ้นเหนือ และมองจากทิศเหนือไปใต้ ด้านตะวันออกของกุฎี)

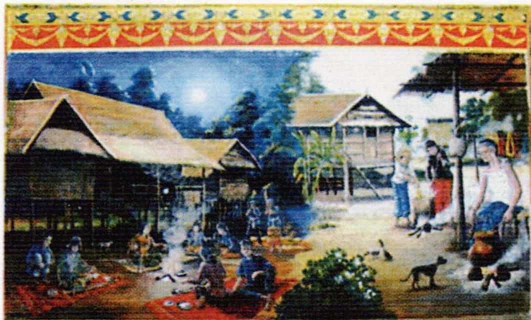
หอวัฒนธรรมนิทรรศน์ (พระมหาธาตุแก่นนคร)

ปี พ.ศ.๒๓๔๐ พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก รัชกาลที่ ๑
มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ตั้ง เพียเมืองแพน (ท้าวพัน) เป็นพระยานครศรีบริรักษ์
และเมืองขอนแก่น ได้ขึ้นตรงต่อกรุงเทพพระมหานคร

ภาพศาลากลางหลังแรก ของเมืองขอนแก่น ปี พ.ศ.๒๔๕๐ หลวงวิไสย สิทธิกรรม (จีน ปิยรัตน์)
ย้ายมาเป็นผู้ว่าราชการเมืองขอนแก่น เห็นที่ตั้งศาลากลางน้ำท่วมถึง
จึงย้ายเมืองไปตั้งที่บ้านพระลับ ปัจจุบันเป็นที่ตั้งตลาดบางลำพู ตรงข้าม สภอ.เมืองขอนแก่น

การลงแขก หมายถึง งานตนเอง แต่ไปเชื้อเชิญญาติพี่น้องในชุมชนมาช่วยทำ
ส่วนการลงข่วง หมายถึง งานตนเอง แต่นำไปทำอยู่ด้วยกัน (ต่างคนต่างทำงานของตนในที่เดียวกัน)
เป็นประเพณีที่ได้กำไรทางสังคม ทำให้เกิดความรัก ความเอื้ออาทรต่อกัน

ฮีตที่ ๔ บุญพระเวสสันดร (บุญมหาชาติ)
เป็นการทำบุญที่ยิ่งใหญ่ประจำปี มีการเตรียมงานหลายวัน
ในวันงานบุญมีการแห่ข้าวพันก้อน แห่ผ้าพระเวส เทศน์มหาชาติ
ประเพณีนี้เป็นกิจกรรมของชุมชน ได้ทั้งความดีงาม (บุญ) และการเรียนรู้วิถีชีวิต (กุศล)

ฮีตที่ ๖ บุญบั้งไฟ (วิสาขบูชา) การทำบุญในเดือนนี้
เป็นการสื่อความระหว่างชาวโลกกับชาวสวรรค์ โดยใช้บั้งไฟเป็นสื่อสัญลักษณ์
วันเพ็ญเดือน ๖ เป็นวันประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพานของพระพุทธเจ้า

คองที่ ๕ ถึงวันพระ ให้หาดอกไม้ ธูป เทียน บูชาบันได เตาไฟ ประตู หน้าต่าง
และที่พักอาศัยโดยกระทำอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการขอขมา และเป็นการตรวจสอบสภาพไปในตัวด้วย

คองที่ ๗ ถึงวันพระ ผู้เป็นภรรยา ให้หาดอกไม้ ธูป เทียน จัดเป็นพานดอกไม้
เพื่อไปขอพรจากสามี ถ้ามีบุตรธิดา ก็ให้นำบุตรธิดามาไหว้ขอพรจากพ่อแม่ด้วย
พ่อแม่ จะใช้โอกาสนั้น ให้โอวาท อบรมสั่งสอนบุตรธิดาของตนให้เป็นคนดีสืบวงศ์ตระกูลต่อไป

คองที่ ๙ เวลาใส่บาตรพระภิกษุ
อย่าให้ท่านคอยนาน อย่าให้มือถูก หรือสัมผัสกับบาตรพระ อย่ากางร่ม
อย่าเอาผ้าคลุมศีรษะ อย่าพกอาวุธ อย่าอุ้มลูกจูงหลาน เพราะจะเป็นบาปโดยไม่รู้ตัว

พันตำรวจโท ดร.ทักษิณ ชินวัตร
ได้ถือปฏิบัติตาม ฮีตที่ ๗ ของชาวอีสาน
โดยประกอบพิธีจุดเทียนชัย และเทียนมหามงคล ในงานสวดมหาพุทธมนต์

พระมหาธาตุแก่นนคร อนุสรณ์สาธุชน
มหามงคลเทิดพระเกียรติครองสิริสมบัติครบ ๕๐ ปี
และมหามังคลานุสรณ์ ๒๐๐ ปีเมืองขอนแก่น

สร้างเมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๓
ปัจจุบันพระมหาธาตุแก่นนคร อายุครบ ๑๖ ปี

พระราชปริยัติเมธี (ปัจจุบันคือ พระเทพวงศาจารย์) เจ้าอาวาสวัดหนองแวง พระอารามหลวง
เข้ารับการประทานพัดเจ้าอาวาสพัฒนาตัวอย่างดีเด่น เฉลิมพระเกียรติ
เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๔๐

ทรงพระเจริญ
วัดหนองแวง
ตำบลในเมือง อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
ได้รับพระราชทานรางวัล
วัดพัฒนาตัวอย่างดีเด่นเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
กรมการศาสนา
กระทรวงศึกษาธิการ

ทรงพระเจริญ
ประกาศเกียรติคุณ
วัดพัฒนาตัวอย่างดีเด่นเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๒
มอบให้
วัดหนองแวง
โดยเจ้าอาวาสพร้อมด้วยคณะสงฆ์ ได้ร่วมกับพุทธบริษัท

ภาคผนวก

ทำเนียบผู้บริหาร

วัดหนองแวง พระอารามหลวง

ประจำปี ๒๕๔๙

พระเทพวงศาจารย์

(คูณ ขนฺติโก สุมนเมธี ป.๔, ป.ธ.๔, ครูพิเศษมูล)

อายุ ๗๗ ปี ๑๑๔ วัน (๑๒ พค. ๔๙) พรรษา ๕๗

ตำแหน่ง เจ้าอาวาสวัดหนองแวง พระอารามหลวง

ที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ๙

บรรณานุกรม

พระมหาคูณ ขนฺติโก. **ประวัติวัดหนองแวง เมืองเก่า ขอนแก่น** พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานฉลองพระอุโบสถ ๙-๑๓ พฤษภาคม ๒๕๑๑. ขอนแก่น: คลังนานาวิทยา, ๒๕๑๑.

พระครูธรรมสารสมุณฑ์ (คูณ ขนฺติโก). **สมโภชวัดหนองแวง ขอนแก่น เป็นพระอารามหลวง ๒-๖ พฤษภาคม ๒๕๒๘.** ขอนแก่น: ศิริภัณฑ์ ออฟเซ็ท, ๒๕๒๘

พระวิสุทธิกิตติสาร (คูณ ขนฺติโก). อนุสรณ์สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เสด็จประทานสัญญาบัตร พัดยศ และผ้าไตร แก่พระสังฆาธิการภาค ๘-๙, ทรงอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุขึ้นพระมหาธาตุฯ ชั้นที่ ๙ ทรงรับตำหนักสมเด็จพระสังฆราช องค์ที่ ๑๙ วันพฤหัสบดีที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๓๘. ขอนแก่น : คลังนานาวิทยา, ๒๕๓๘

____________. ฉลองพระมหาธาตุแก่นนคร มหามงคลเทิดพระเกียรติ ครองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี และมหามังคลานุสรณ์ ๒๐๐ ปี ขอนแก่น ๑๖-๒๐ พฤษภาคม ๒๕๔๐. ขอนแก่น : คลังนานาวิทยา, ๒๕๔๐

พระราชปริยัติเมธี (คูณ ขนฺติโก). **พิธีพระมหาพุทธมนต์ เพื่อไทยให้พ้นภัย** ๑๔ มิถุนายน ๒๕๔๔. ขอนแก่น: คลังนานาวิทยา, ๒๕๔๕

____________. **พิธีพระมหาพุทธมนต์ มลคลแห่งชาติ** ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๔๕. ขอนแก่น: คลังนานาวิทยา, ๒๕๔๕

พระราชปริยัติเมธี (คูณ ขนฺติโก) และคณะ. **ประวัติต้นตระกูลพระยานครศรีบริรักษ์** (อดีตผู้ว่าราชการเมืองขอนแก่น), (เจ้าเมืองขอนแก่น) บันทึกโดย ทองสุข เศรษฐภูมิรินทร์ วันที่ ๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๘ พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพคุณแม่ประทุม นครศรีฯ ณ เมรุ วัดหนองแวง เมืองเก่า จังหวัดขอนแก่น แจกเป็นมิตรพลี, เรียบเรียงใหม่/ทำซ้ำ) ที่ระลึกเป็นอนุสรณ์เนื่องในงานฌาปนกิจศพคุณตาทองสุข เศรษฐภูมิรินทร์ ณ เมรุ วัดหนองแวง พระอารามหลวง วันที่ ๑๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๕. ขอนแก่น: ชัชวาลการพิมพ์, ๒๕๔๕

สวิง บุญเจิม. **มรดกอีสาน หรือมูลมังอีสาน**. พิมพ์ครั้งที่ ๔, อุบลราชธานี : สำนักพิมพ์มรดกอีสาน, ๒๕๓๙

ศูนย์รวมสงฆ์ชาวอีสาน ๑๗ จังหวัด. **มรดกอีสาน ฉบับพิมพ์เป็นบรรณาการ.** กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๓

ประมวล พิมพ์เสน. **บอกลูกบอกหลาน ๖ บันทึกประวัติศาสตร์เมืองขอนแก่น.** ขอนแก่น: พระธรรมขันต์, (มปพ.)

เสร็จการประชุมการจัดงาน

คณะศิษยานุศิษย์อดีต-ปัจจุบัน ถ่ายรูปเป็นที่ระลึก

บันทึก

บันทึก

บันทึก

พิมพ์ที่ แก่นกิจวิบูลย์การพิมพ์ จ.ขอนแก่น โทร.043-220618

